ياغي او مبتكر شاعر

ښاغلی عبدالباري جهاني ځوان پښتون شاعر دی، زما په خيال ابتکار او سلاست د ده د شعر ځانګړتياوي دي. زه چي د ده ترانې وايم يا يې اورم ګمان کوم د ده پر نغمو مستۍ ناڅي، او د ده ترانو ته شاپيرۍ اتڼ اچوي.

د ښاغلي جهاني د شعرونو بل خصوصيت ما ته دا ښکاري چي له رسومو څخه بغاوت کوي، د جمال جلوې له ده څخه ځان او جهان هېروي. په دغه جذبه کي نه دی ځاني دی نه جهاني. د احتساب ببره يې له زړه وتلې وي، د مغانو پر دوکانو په ډېره زړه ورتيا ګرځي. په خورا بې احتياطۍ د ميخانو تړلي دروازې ورټکوي. د حسن پر کعبه طوافونه کوي، د ميني د بت پر پښو تندی موږي. ځکه نو زه دی ياغي شاعر بولم.

د ښاغلي جهاني د فکر شهباز د نوو معناوو په ښکار پسي ډيري هسکي الوتني کوي، او بې ښکاره نه راستنېږي، ځکه نو زه دی مبتکر شاعر بولم.

که وو وايم چي د ښاغلي جهاني دغه استعداد يوازي د ښکلا ستايني ته نه دی وقف سوی، زما اميد دا دی چي د ادب پوهان به يې رد نه کړي. دا ځوان شاعر زيار باسي د ګران وطن پر شمعه باندي سرښندونکي پتنهان د ستۍ کېدلو له پاره راوبولي. د ده شعر بې مبالغې د افغان اولس د ويښتابه له پاره هغه سوي چيغي دي چي ږغ يې په اورېدلو کې د غوږ او په لوستلو کې د سترګو [illegible] بڅري

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاشي. رنځېدلی او کړېدلی افغان اولس ملي وحدت ته هڅوي، د ده استعارې هغه تارونه او کنایې هغه ستني دي چې زړونه سره ګنډي. اوس چې په ګران افغانستان کي اخترونه عاشورې سوي دي، د دې اسکېرلي اولس د سوځېدلي او لولپه هیواد په کربلا کي جهاني د حق پر شهیدانو ساندي وایي او کله د یزیدانو په لټون د ماغزو په غوړو مشالونه لګوي. زه چې د ده د شعر په طور کي ګرزم د تاثیر جلوې زما ذهن ته د لیدلو بلني راکوي. زه د ده د طبعي په سینا کي هغه رڼاوي وینم چې د ډیرو به د هغو دیدار نه وي په نصیب سوی.

په پای کي باید دا هم ووایم چې په دې مجموعه کي د پښتني متلونو غمي د قطعو په ګوتمیو کي داسي کښېنول سوي دي چې د شعر د ناوي ښکلا یې دوه ګرایه کړې ده.

زه چې دا کرښي لیکم د ښاغلي جهاني د سباوون په تمه کتاب مي مخي ته پروت دی، او د هر بیت لوست مي ستاینې ته هڅوي. د ښاغلي جهاني پر قریحه او قلم دې برکت وي.

اکاډیمسین پوهاند رشاد

۱۵ اکتوبر ۱۹۹۸

جهاني چې زه پېژنم

د کندهار ښار د کابل دروازې د شمالي کلافصیل او بامیزو کوڅې په تقاطع کي یو کور دی چې د احمدشاهي عصر د مشهور شخصیت اشرف الوزرا شاه ولیخان بامیزایي د استوګني مېنه وه. په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې کور کې یو خوش سلیقه، بې آزاره او پرهېزګاره سوداګر او سېدئ. ښاغلي عبدالباري جهاني، چې نن په فرهنګي حلقو کې د پښتو ژبې د نازکخیال شاعر په توګه یوه پېژندل سوې څېره ده، او شعر یې د پښتو ادبي زېرمې پر حجم باندې، د کیفیت او محتوی په لحاظ، ډېره رنګینه اضافه ده، د نوموړي سوداګر (ارواښاد حاجي عبدالاحمد) مشر زوی دی، چې زما په حساب پنځوس کاله وړاندې په همدې کور کې زېږېدلی دی.

زه او جهاني سره همزولي یو، یو د بل پېژندګلوي مو تقریباً د عمرونو همزولې ده. پر یوه استاد (مرحوم ملا محمدنور اخند) مو دیني زده کړې کړې، او د کندهار د میرویس په لېسه کې مو تر دوولسم ټولګي پورې یو ځای درس لوستی دی، او په یوه کال پوهنتون ته تللي یو. زه چې اوس دا کرښې کاږم، ذهن ته مې د نیمې پېړۍ ښو خاطراتو هغه ډک ژوند تداعي کېږي چې په رشتیا سره په ویاړلو ارزي. پر هیواد باندې د شوروي تاړاک هښمو موږ جسماً سره بېل کړو. زه په هیواد کې پاته سوم او دی یې تر یو لړ سرګردانیو وروسته امریکا ته ورساوه وروسته ما ته هم مېنه سره تبې سوه او سرنوشت دا دی د څو کلونو راهیسې د کاناډا اوبه راباندې چښلې دي.

عبدالباري جهاني د تعلیم په دوران کې شوخ، له درسونو سره بې علاقې خو مستعد شاګرد و. په هماغه وخت کې یې له شعر سره مینه وه، شاعرانه ولولې یې درلودلې. د محلي سندرغاړو محفلونو ته ورتلئ او د کندهار د مشهورو شاعرانو سلام بابا، ملا منان اخند، میر یحیی، او مولوي بریالي (شهید) ډېر شعرونه یې په یاد زده وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حافظه يې دومره پياوړې وه چي محلي سندرغاړو به د ده په مخ کي هغه غزلي نه ويلې چي نورو ته به يې زده کېدل نه غوښتل. ځکه چي عبدالباري جهاني به په يوه وار اورېدلو سره حافظې ته سپارله او سبا ته به هماغه منحصر بفرد غزله د عبدالباري جهاني په کتابچه کي درج وه. جهاني په کلاسيکه موسيقي کي ښه وارد و، او د موسقي مقامونو په مسابقه کي به، چي په هغه وخت کي د ځوانانو مشغله وه، پاته نه راتلئ. له شوخي طبعي سره د ډېرو نازکو عواطفو څښتن و، او په برنده ځوانۍ کي مي څو ګښته ليدلی دی چي له سترګو څخه يې لپې لپې اوښکي ګرېوانه ته تويولې. د طبيعت په ښکلاو کي يې له مازيګرني لمر سره لېونۍ مينه درلوده، او په کتلو يې سترګي نه مړېدې. کله چي د کابل په ګذرګاه کي اوسېدئ ما ته يې په څو ليکونو کي د ګذرګاه له غره څخه د غروب د ننداري شاعرانه تصويرونه کندهار ته رالېږلي و)د ۱۳۵۰ شاوخوا(او هر ليک يې د يوه عالي تخيل ښکلې انشاء وه. حقيقت دا دی چي د ښاغلي جهاني استعداد د پوهنتون په دوره کي څرګند سو، قريحې يې داسي وده وکړه چي د لومړيو شعرو تر ليکلو او اورولو وروسته يې د پښتو ژبې د مشرانو شاعرانو او استادانو پاملرنه ځانته واړوله. نور نو جهاني د پښتو مشاعرو فعال ګډون کوونکی سو، او شعر يې ډېر زيات اورېدونکي وموندل. ده به شعرونه ويل خو غونډول به يې نه. زما او نورو دوستانو د ټينګار نتيجه وه چي جهاني د خپلو شعرو خوندي کولو ته اقدام وکړ.

د جهاني شاعرۍ په افغانانو کي هغه وخت لا ډېر اورېدونکي وموندل چي زموږ پر هيواد باندي د سرو لښکرو ناورين راغئ او ده به

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپلو سوزناکو نظمونو کي له یوې خوا د افغانانو مظلومیت او د سرو لښکرو وحشت انځور اوه او له بلې خوا به یې د افغاني شازلمو په غښتلو "سوکانو" د دښمن "ټانکونه ویلي کول". د ده د شعر ازانګه بیا هله څو چنده سوه چې د هیواد مشهور او منلي هنرمند ښاغلي ناشناس پخپله ساحرانه آواز کي د نړیوالو غوږونو ته ورساوه. زما ښه په یاد دي چې د کابل راډیو او ټلویزیون څخه د ښاغلي ناشناس په آواز کي د جهاني دا شعر)په موج خېژه هیبت راغلې د فلک سیلابي کړېي = زموږ کښتۍ یې ډوبوله خپل دریاب یې توپاني سو (د هوا څپو ته خپرېدئ، خلکو به د ده په شعر کي د خپل ژوند څپڅپانه کښتۍ او د دښمن توپاني دریاب کاته. زه د جهاني د شعر پر ځرنګوالي نه ږغېږم. ده د شعر په ټولو اصنافو کي د تخیل زور چلولی دی. آزاد شعر یې ویلی دی، غزلي هم، قصیدې او مثنویاني هم. خو که په شعر کي د مشورې ورکولو ګنجایش وای، ما به ورته د غزل ویلو مشوره ورکړې وای. د ده غزل په رنګینۍ رنګین او له شوره ډک دی. یو مزیت یې دا دی چې نه یې د ومره پر له پېچلی کړی دی چې لکه د ځینو ننیو غزل ویونکو شاعرانو دا، چې لوستونکي یې پوهېدلو ته تپ ودرېږي. نه پوهیږي چې د شاعر مقصد څه دی؟ او نه یې دومره ساده کړی دی لکه زما غزل چې لوستونکي یې پر شعروالي شکمن سي. جهاني خپل ادبي فعالیت تر ډېري اندازې تخلیقي کار ته وقف کړی دی، خو هغه تحقیقي لیکني چې یې خپرې کړي دي، د څېړني په کار کي د ده د نقاد ذوق او ښې سلیقې ښکارندوی دي.

د جهاني دا دریمه شعري مجموعه ده. لومړی یې "ورکه مینه" نومېږي چې په ۱۳۶۷ ش کال په پېښور کي د ده په شخصي لګښت

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاپ سوې ده. دا مجموعه یې له روسي تاړاک څخه د را پیدا سوو غمونو او ویرونو په هیبتناکه بهیر کي خپره کړه. په دې بهیر کي چي د پیاوړي شاعر ښاغلي رفیع صاحب په وینا "هر چا جلا جلا، جلا جلا، جلا وژړل" د چا یوازي په سترګو کي د ژړا سرامني نخښې ولیدل سوې، د چا ژړا نورو هم واورېدله او ویې لیدله، خو د جهاني ژړا جهاني سوه. دوهمي مجموعې ته یې د "پایکوب" نوم ورکړی دی چي پښتنو ته نا اشنا غونډي ښکاري. دا مجموعه یې هم په پېښور کي په کال ۱۳۷۲ ش کي د وفا د جریدې په اهتمام او د ده په شخصي لګښت خپره سوه. دریمه مجموعه یې د "د سباوون په تمه" نومېږي او زموږ د مظلوم ملت د ژوندانه په یوه داسي غمجن پړاو کي خپرېږي چي د میلیونونو شهیدانو د پاکو وینو پر سر سوداوي رواني دي او د ګران هیواد د اشلې پشلې کېدو خطر محسوسیږي. د دې مجموعې له شعرونو څخه څرګندیږي چي شاعر د هیواد له روان حالت څخه سخت اندېښمن دی او تر دې اندازې چي ځای ځای یې پر شعر باندي قنوطیت غلبه کړې ده.

په دې مجموعه کي یې د پښتو د شفاهي ادب له خزانې څخه څه دپاسه ۲۲۰ متلونه په رباعي وشمه قالب کي په نظم اړولي دي چي یو څو یې مکرر دي. متلونه د پښتنو په ژوند کي خورا څرګند ځای لري او پښتانه یې د خبرو پر وخت د استدلال له پاره د یوه غښتلي بنسټ په توګه کاروي. ځیني پښتو متلونه سیمه ایز استعمال لري، خو زیاتره یې په ملي سطحه مروج دي. ځیني یې د محیط او لهجوي بدلونو له امله د ثبت بېلابېل روایتونه لري. داسي متلونه هم سته چي په ټول بشریت کي عام رواج لري. البته د افادې شکلونه به یې جلا جلا وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو د مفهوم له مخي بالکل یو مطلب څرګندوي*. په پښتو دېواني ادب کي له روښاني غورځنګ را په هیسته بیا تر ننه پوري د متلو کارول باب دي چي ګومان کیږي لومړني څرکونه یې مورږ د میرزا خان انصاري په دېوان کي موندلای سو. څو مثالونه به یې د کابل له چاپ سوي دېوان (۱۳۵۴ش) څخه را واخلم :

دا میرزا پخپل مقدار خبري وایي
په کالي کي چي څه وي ځیني رېژون کا
(چي په دېګ کي وي په چمچه راوزي).

لکه قدر د جوهرو جوهري زده
یا د زرو اصل پېژني زرګر
(د زرو قدر له زرګر سره وي)، قدر زر زرګر بداند قدر جوهر جوهري.

د هر چا تر فهمه خپل وطن کشمیر دی
ځان په ځان پخپله بخره دی مشعوف
(هر چا ته خپل وطن کشمیر دی).

نورو شاعرانو هم د ارسال المثل د ادبي صنعت په پیروی کله کله پخپل کلام کي متلونه راوړي دي، خو د ښاغلي جهاني د کار نوښت په دې کي دی چي ده د متلو نسبتاً لویه برخه په منظمه توګه په ډېرو ښو افادو کي شعري چوکاټ ته اچولې ده.

---

* په دې برخه کي فاضل استاد پوهاند عبدالشکور رشاد ژوري څېړني کړې دي او د سل متله په اوو ژبو کي په نامه یې په څلورو ټوکو کي یو دروند اثر کښلی دی. دغه متلونه یې په پښتو، فارسي، عربي، روسي، انګرېزي، اردو ژبو کي راوړي دي.
وګورئ: د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو د پوهنځي د پنځوسو کلونو پښتو کتابښود د پوهیالي محمد اسماعیل یون لیکنه / ۲۷/ مخ پېښور _ ۱۳۷۶ ش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ښاغلي جهاني څخه زما هيله دا ده چي دی دې کار ته دوام ورکړي، او امید دی چي یو وخت خپل دغه راز شعرونه په یوه مستقل اثر کي خپاره کړي. زه ښاغلي جهاني ته د دغي مجموعې مبارکي وایم. پښتني دنیا د ده د شعرو د نورو مجموعو لار هم څاري.

محمد معصوم هوتک

۲۰ مې ۱۹۹۸ م تورنټو، کاناډا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جهاني جهان

زما يو دوست د امريکا په وريجينيا نومي ايالت کي اوسي چيري چي ښاغلی عبدالباري جهاني هم له ډېره وخته مېشته دی. هغه راته ويل چي ښاغلی جهاني په ويرجينيا کي زموږ خان دی. ولي چي زبردست سترخوان لري. مېلمستيا وي کوي او په حجره کي ئې د شعر و سرود محفلونه تاوده وي. د ښاغلي جهاني د خانۍ دغسي قصې ما د نورو ملګرو له خُلې اورېدلي دي. خو زه په دې حقله دا وايم چي جهاني به خان ضرور وي مګر عزيزخان نه دی. د چا په باره کي چي رحمان بابا ويلي وو :

نشي د خانانو ملنګانو سره کلی
چرته عزيزخان، چرته ملنګ عبدالرحمان

ولي چي د ښاغلي جهاني له ملنګانو سره ډېره جوړه ده. ثبوت ئې دا دی چي د خپلي شاعرۍ د دويم کتاب سريزه ئې په يوه سائل باندي ليکلې وه او د دريم کتاب سريزه دا ده په يوه درويش باندي ليکي. دا دواړي سريزي له ملنګانو سره د هغه مينه ثرګندوي. کنې نو نه خو اوس د ده کتاب کومي سريزي ته اړتيا لري او نه دی پخپله څه پېژندګلوئ ته محتاج دی. په پښتو کي اوس دی يو پېژندل سوی شاعر دی. شاعري ئې په چاپي بڼه تر خلکو رسېدلې ده او په ادبي حلقو کي ستائلې شوې ده. له دې پرته ئې کلام ځنو نامتو سندرغاړو هم ويلی دی او په دې توګه تر عام اولسه پوري هم رسېدلی دی هسي هم د يوه شاعر تر ټولو ښه پېژندګلوي د هغه خپل کلام کولی شي کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلام چي اغېزه ناک او په هنري ښېګړو پسوللی وي او د لوستونکو او اورېدونکو پام ځان ته را ګرځولی شي. هغه ځان لره پخپله ځای جوړوي او ښاغلی جهاني چي یو ځیرک، لوستی او جهان ګښته شاعر دی. په دغه خبره باندي پوهه دی. له خپلي شاعرۍ سره ئې ښه خواري کښلې ده. کوښښ ئې کړی دی چي نوې خبره وکړي او که زړه خبره کوي نو هم ئې هڅه دا وي چي په نوي انداز ئې وکړي. ځکه ئې په کلام کي د خپل وخت د ډېرو شاعرانو په پرتله تازګي او زیات نوی والی شته او دغه شی د دې دپاره کافی دی چي د یوه ښه شاعر په ډول دی په خلکو وپېژني.

ښاغلی جهاني له شاعره سره زما یو ښه دوست او خواخوږی هم دی. ما د هغه کلام هم لوستی دی او مجلسونه مي هم ورسره شوي دي. څنګه چي زه د هغه د کلام د لوستلو په وخت په پټه خُله د هغه له خبرو څخه خوند اخلم. همدغه راز ئې په محفل کي هم ما پخپله د څه ویلو زیاته هڅه نه ده کړې. بلکي د دې خُلَور شاعر وینا ته مي غوږ نیولی دی. د دې یوه وجه شاید زما خپله یوه کمزوري هم وي او هغه دا چي ما ته خدای پاک د هغو خلکو په شان هنر نه دی راکړی چي کوم وخت چي د ویلو دپاره څه ورسره نه وي. بیا هم له یوې یا له بلي خوا څه خبره را پیدا کولی شي او مجلس ورباندي تود ساتلی شي. خپلي دې کمزورۍ په خپل ژوند کي زه ډېر ځورولی هم یم. کله چي له یوه پټ خُلي غوندي سړي سره چرته کښېوزم. بیا نو زه او هغه دواړه حیران یو چي له کومي خوا سره وږغېږو او څه سره ووایو. زه همېشه او هر ځای په یوه داسي ملګري خوشحاله یم چي په مجلس کي ئې ما ته د خبرو وار نه راوزي. ځکه نو زما په خپلو هغو دوستانو کي چي لیده کاته مي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره کله کله او کم کیږي. ښاغلی جهاني په دې زيات خوښ دی چې د هغه ژبه هم د هغه د قلم په شان رواني لري. خلک وايي چې د شاعرانو سره ملاقات د هغو په کتابونو کې ښه خوند کوي. مخ په مخه ورسره ليده کاته زيات خوندور نه شي ثابتېدی. او دا خبره شايد تر ډېره حده سمه هم وي. مګر د جهاني په حقله سمه نه ده د ښاغلي جهاني چې په کتابونو کې څومره خوند دی. مجلس ئې هم دغومره خوږ دی.

د ښاغلي جهاني د شعرونو دا کوم کتاب چې دا وخت د يوې ناچاپي مسودې په بڼه زما مخته پروت دی. او که خدای کول ډېر ژر ستاسي لاسونو ته په کتابي شکل در رسېدونکی دی. دا ده له خپلې خاورې او له خپلې ټاټوبيه ډېر لرې د مسافرۍ او پردېسۍ په حال کې تخليق کړی دی. دا د يوه نړېدلي وطن د يوه دردېدلي شاعر وير لړلي سندري دي چې د امريکا په جنتي غوندي خاوره کې ئې ويلې دي. په امريکا او همدغه راز د يورپ په خوشحاله هېوادونو کې د جهاني په شان بې شمېره مسافر او مهاجر ليکونکي ژوند تېرولو ته اړ دي. دغه ليکونکي د نړۍ له بېلابېلو ځايونو څخه دې ځايونو ته را کوچېدلي دي. څوک له لوږې راغلي دي چا ته د ظالمانو حاکمانو په سبب کور او اوراو پېښور درې واړه يو شوي دي. او چا د خپلواکۍ د تر لاسه کولو او د خپلې خاورې د آزادولو دپاره خپل ټاټوبی پرې ايښی دی. دغه ټول مهاجر ليکونکي لګيا دي په خپلو خپلو ژبو کې د خپلو زړونو دردونه بيانوي. په عالمي ادب کې دې مهاجرو يوه ډېره په زړه پورې اضافه کړې ده. او د هجرت په اړه ئې ډېرې دردېدلي ليکني نړۍ والو ته وربخښلي دي. که څه هم دغه ټول ليکونکي د بېوطنۍ او بېکورۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دړد ځوروللي دي او ځنو خو پکې ډېر زيات کړاوونه او شوا خونونه ليدلي دي خو د جهاني او د جهاني د وطنوالو په شان خوږ به شايد پر هيچا باندي هم نه وي تېر شوي. په دې نزدې پېړيو کي به د هيڅ يوه وطن وګکړي په دومره ګڼ شمېر کي د مهاجرت او کورپسرۍ ژوند ته نه وي اړ شوي. همدا وجه ده چي پښتو دا وخت په هغو ژبو کي شامله ده چي ګڼ شمېر ليکونکي ئې د کورپسرۍ په حال کي په پرديو هېوادونو کي د خپل وطن او اولس په ياد کي دړدېدلي سندري وايي. او په نړۍ کي د هجرت په اړه منځ ته راغلې ادبي پنګه زياتوي. د ښاغلي جهاني دا کوم کتاب چي ستاسي لاسونو ته درروان دی دا همدغه د بېکورۍ او کورپسرۍ په حال کي ليکل شوی دی او که زه دا و وايم چي د هري کرښي شا ته ئې همدغه د کورپسرۍ احساس ښکاري نو بې ځايه به نه وي البته دغه احساس ځای په ځای تت او د نورو خبرو شا ته څه نهام غوندي وي او ځای په ځای بيا، لکه په "بېګانه نسيم" او "زنداني بلبل" کي چي دی. ډېر څرګند او په جار وي.

لکه څنګه چي يو زرګر د خپل هنر د څرګندولو د پاره زرو ته اړتيا لري. همدغسي چي د شعر زرګري څوک کوي د هغو درد، غم او خوږ په کاريږي. او څومره خوږ يا درد و غم چي دا وخت له افغانانو سره شته. په نړۍ کي به له بل هيڅ يوه ملته سره نه وي. ما يو وخت د دوئ د زخمونو حساب داسي لګولی وو :

شينکي آسمان دی خپل حساب او کتاب سم ساتلی
د ستورو شمېر يې دی زما تر زخمو کم ساتلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زخمو دغه حساب زه اوس هم صحي ګڼم. خو ورسره ورسره دا هم وایم چي دغو زخمونو چي دې اولس ته کوم خوږ او کوم دردونه وربخښلي دي هغه د دوئ یوه داسي پنګه ده چي که په سمه توګه ګټه ځني پورته شي او په صحي معنا هنرمند لاسونه ورباندي واوړي نو ډېر ستر ادب ځني جوړېدلی شي. هیله ده چي د جنګ د لمبو د سرېدلو پس به ورو ورو هغه قلمونه چي د توپک د نلۍ په شان اورونه تر ځُلو باسي د داسي شپیلیو بڼه غوره کړي چي خوږمني نغمې ئې د دردېدلو زړونو دپاره تر ټکور په کمه نه وي. هسي دا خو د صبا دپاره یوه هیله ده. که د نن خبره کوو نو هم دا ویلی شو چي ډېرو شاعرانو د جنګ په دوران کي هم داسي سندري ویلي دي چي څوک ورته خالي شعارونه نشي ویلی بلکي هر څوک به ورته له شعریته ډک شعرونه وائي. زه باور لرم چي له ما سره به څوک اختلاف ونه کړي که و وایم چي ښاغلی جهاني هم له دغسي شاعرانو څخه یو دی. د نمونې په ډول ئې دا دوه بیته وګورئ :

آسمانه ما خــو داســـي نه ویله
چي د کابل ګرېوان ته اور توی کړه
زمــــا جونــــګړه کي بلا وکــره
زما لســـتوڼي کي ښــامار لوی کړه

د جنګ په باره کي چي ښاغلي جهاني کومه شاعري کړې ده. په هغه کي ئې په بېلابېلو نظمو او غزلو کي د جنګ بېلابېل اړخونه او بېلابېل کېفیتونه انځور کړي دي. په دغو نظمونو کي که "د شین ډنډ فتح" د خوشحالۍ تاثر ورکوي. نو "حیات آباد" بیا یو ډېر ناوړه اړخ زموږ و مخ ته راولي. "د وطن ترانه" که هیله او حوصله زیاتوي نو "د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سباوون په تمه" بیا مایوسي هم لري. دغه راز په نورو نظمو کي بیا نور کېفیتونه راغلي دي. خو په داسي حالاتو کي تر ټولو ځوروونکي اړخ هغه وي چي د وطن د اتلانو د توري مخ د خپل اولس و خوا ته شي. له دښمنه خو نه هیله کېدی شي او نه څه ګیله. خو خپل توریالي چي د خپل وطن مېړمني سرتوري کړي او د خپلي خاوري ناموس د خپلو ځاني ګټو له پاره قرباني کړي. دا یوه ډېره افسوسناکه خبره وي. د ملت پلورني او ورور وژني دغه کېفیت ښاغلي جهاني په "مور" نومي نظم کي په ډېره ښه توګه انځور کړی دی. او زما په خیال د ده په پابندو نظمو کي دا یو ښه نظم دی.

ځنو کره کتونکو ادب د ژوند اینداره بللی دی او ایندار ه چي کوم شي ته مخامخ وي هماغه پکي ښکاري. د جهاني په شاعري کي چي د وینو او زخمونو دا کوم عکس ښکاري د هغه وجه دا ده چي دی له ویني ویني او زخم زخم حالاتو سره مخامخ دی. کنې په ځواني کي ئې ځني ډېر مست او له غور ځنګونو ډک نظمونه لیکلي دي. د هغه وخت شاعري چي ئې سړی ګوري نو دی تر هر څه زیات د میني، مستۍ او ښکلا شاعر ښکاري. بلکې ښکلا او مستي اوس هم خوند ورکوي. ځکه خو د خپل "سپین وېښته" په لېدو ورته ارمان درېږي. هسي د سپینو وېښتانو په لیدو شېرشاه سوري ته هم ارمان درېدلی وو. ویل کیږي چي شېرشاه سوري چي د تخت د نیولو پس په ایندار ه کي و کتل نو د خپلي سپیني ږیري په لیدو ئې وویل چي "افسوس ! اختر شو خو ماښام" دا ارمان هغه ته ځکه ودرېد چي له ډېرو کړاوونو او هلو ځلو پس ئې باچهي نیولې وه خو د دغه باچهۍ په ذریعه چي ئې څه کول غوښت د هغه دپاره ورسره وخت کم وو. مګر د ښاغلي جهاني مسئله

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه ښکاري چې دی د شېرشاه سوري په شان جهان بدلول غواړي او د دغه کار د پاره ورسره وخت لږ دی. بلکې د ده "سپین وږښته" او ځني نور نظمونه چې سړی ګوري نو په تورو وږښتانو پسې ئې د ارمان کولو وجه په قول د اروا ښاد مشر حمزه شنواري دا ښکاري چې :

شوه معلومه چې ځواني هم د کار څيز وه

چې کوم ښکلی رانه تېر شو ارمان راغی

هسې خو ښکلا په هر څه کې چې وي. هر څوک ئې خوښوي. خو د شاعر کار هغه ښکلا را برسېره کول وي چې عامه سترګه ئې نهويني که داسې ونه کړي نو بیا شاعر هم د یو عام وګړي په شان دی او وېنا ئې عامه وېنا ده. یو عام وګړی هم کولی شي. چې د ځوانانو په مجلس کې له شهوته ډکې خبرې پېل کړي. او په دغو خبرو د هغو سفلي جذبات را وپاروي. نو که همدغه کار په قافیه بنده وېنا کې یو شاعر هم وکړي. زما په خیال څه کمال نه دی. د شاعر کار شهواني لوږه زیاتول نه وي. بلکې د جمال د ذوق روزنه کول او هغه ته تسکین ور بخښل وي. په پېل کې لا یو شاعر که په دغه تاله پوره نه وي. خېر دی. خو د وخت په تېرېدو سره سم د هر ښه شاعر په کلام کې پوخوالی او په نظر کې ئې ژورتیا راځي. په دې حقله که موږ د ښاغلي جهاني پر کلام باندې له سره تر پایه نظر واچوو نو وده او پرمختګ پکې له ورایه ښکاري. د هغه د چټې ځوانۍ په کلام کې هغه څه هم شته کوم ته چې موږ پورته اشاره وکړه د نمونې په ډول ئې د لومړي کتاب د یوه نظم یو بند وګورئ د دغه نظم سر خط "د تاشکند لور" دی او بند ئې دا دی :

چـــيري به زوږ کې دا ښـــکلی حسن؟

پر چــا به تاو کـــــړې نازک لاســونه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک به دي زېښني دا سورکی شونډي؟
څوک به دي لڅ کړي دا سپـــین ورنونه؟

خو د نن شاعري ئې زياته پخه، زياته سنجيده او زياته ژوره ده. د ښکلا په حواله چي يې څه ويلي دي. هغه عامي او برسېرني خبري نه دي. د خپلي خبري په ثبوت کي ئې زه هم له نظمونو او هم له غزلو څخه نمونې وړاندي کولی شم. خو د داسي کولو ضرورت ما ته ځکه نه ښکاري چي کتاب ستاسي په لاس کي دی پخپله ئې کتلی شئ. البته د يوه نظم ذکر په دې کوم چي په دې کي د جهاني د ښکلا د احساس وده خپل آخري حد ته رسېدلې ده. هغه ښکلا چي د تمامو ښکلاګانو سرچينه ده. زموږ شاعر محسوسه کړې ده. دا هغه مقام دی چي بيا د انسان مخته بس د ښکلا يو بېکناره سمندر وي او د نړۍ هره ښکلا ده ته د دغه سمندر يوه څپه ښکاري. ګران لوستونکي دي دغه نظم چي سرخط ئې "راز و نياز" دی ولولي او ودي ګوري چي د "تاشکند لور" نومي نظم ليکونکي دغه شاعر تر راز و نياز" پوري څومره سفر کړی دی:

کــه د نســـيم په قـــدم نه ئې روان
دا د ګلونو کاروان څوک خوځوي؟
دا د غوټيو ګرېوان څوک څيروي؟
دا د رنګونو باران څـــوک اوروي؟

د ښاغلي جهاني په دې کتاب کي نظم هم شته او غزل هم د ځنو لوستونکو به يې د ګران ورور معصوم هوتک په شان غزل زياته خوښه وي او ده ته به صلا ورکوي چي غزل ليکلو ته زيات وخت ورکړي او ځني به ئې ما غوندي نظم بلکي آزاد نظم خوښوي د غزل په حقله ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدی شي چي ځني هغه کره کتونکي چي د غزل زيات نوی شکل په پام کي لري. و وائي چي يو لړ داسي ټکي او سمبولونه پکي کارول شوي دي. چي پخوانيو شاعرانو پايمال کړي دي. لکه بتکده، مېکده، جام، ساقي، زاهد، خُم، شيخ، توبه، طور، منصور، فرهاد، مجنون، ليلا، پير مغان، پروانه، شمع او داسي نور. خو زه وايم چي پر زړو ټکو او سمبولونو باندي هم چي حقيقي شاعر سم شي نو نوی ژوند پکي پيدا کولی شي. د جهاني په کومو بېتونو کي چي دغسي ټکي راغلي دي. هغه هم تر کلاسيکي غزل د نن غزل ته زيات نږدې دي.

ما پورته وويل چي د ښاغلي جهاني آزاد نظم زما زيات خوښ دی. خو په پښتو کي لا اوس هم داسي خلک شته چي آزاد نظم له سره مني نه، او کله کله خو چي سړی ځنو آزادو نظمونو ته ګوري نو د آزاد نظم د مخالفينو خبره ورته سمه هم وبرېښي. ولي چي په دغه ډول نظمونو کي داسي هيڅ نه وي چي سړی ورته شاعري ووايي. ما له خدائی بخښلي ايوب صابر ځخه يو وخت د آزاد نظم په حقله د هغه رايه وپوښتله. هغه راته ويل چي زه خو پخپله د آزاد نظم مبلغ يم. يو وخت چي د يوه اخبار مدير وم نو هر ډول آزاد نظمونه چي به راتلل. ما به تش په دې نيت چاپول چي د آزاد نظم د ليکونکو حوصله افزائي وشي. او آزاد شعر وده ومومي. خو حقيقي رايه مي دا ده چي که ما ته کالخوائي راکړله شي نو يوائي هغو شاعرانو ته به د آزاد نظم ليکلو اجازه ورکوم چي اول په پابند نظم کي ځان شاعر ثابت کړي. که د خدائ بخښلي ايوب صابر پر دغه خبره باندي عمل وشي نو ګمان نه کوم چي په پښتو کي به تر ځلور يا پنځه زيات شاعران د آزاد شعر د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ليکلو اجازه و مومي. خو دا مي يقين دی چي د دغسي شاعرانو فهرست که هر څو مره لنډ وي د ښاغلي جهاني نوم به پکي ضرور شامل وي. ولي چي ده په پابند شعر کي ځان شاعر ثابت کړی دی.

ښاغلي جهاني له نورو ژبو څخه ترجمې هم کړي دي او په دې کتاب کي ئې شاملي کړي دي. زما په خيال دا يو داسي کار دی چي پښتو ژبه ډېره زياته اړتيا ورته لري. که موږ د خپلي ژبي لمن پراخول غواړو نو د نورو لويو او په ادبي توګه بډايو ژبو غوره ليکني به ورته را اړوو. او دا کار په ښه توګه هغه څوک کولی شي چي د ښه ادبي صلاحيت لرلو سره سره ئې له خپلي مورنۍ ژبي پرته د کم نه کم يوه بله داسي ژبه زده وي چي په ګڼ شمېر کي د عالمي ادب غوره ليکني پکي موجودي وي. ښاغلی جهاني د دغه کار دپاره زيات غوره په دې دی چي د څنو نورو ژبو تر څنګ ئې انګليسي هم زده ده. کومي ته چي د نړۍ زياتره ستري ليکني را ژباړل شوي دي. بله دا چي ښاغلی جهاني په امريکا غوندي هېواد کي اوسي چيري چي هر ډول کتاب ډېر ښه په اسانۍ سره تر لاسه کېدی شي. دا د خوشحالۍ خبره ده چي زموږ د شاعر پام له دغي موقعې څخه د ګټې پورته کولو خوا ته را ګرځېدلی دی او په ترجمه کولو ئې لاس پوري کړی دی. زه هيله لرم چي دی به دغه کار جاري وساتي او د پښتو لمن به د ترجمې له لاري له ښکلو ادبي ملغلرو ډکه کړي. په دې کتاب کي له اولسي ادبه هم استفاده شوې ده په دې لړ کي زموږ شاعر يوې خوا ته په ګڼ شمېر کي متلونه د قطعو په شکل کي نظم کړي دي. چي دا کار په دغه بڼه تر اوسه پوري بل چا نه وو کړی او بلي خوا ته ئې څنو زړو نکلونو او قصو ته د شعر

(c) ketabton.com: The Digital Library

جامه ور اغوستې ده. که څه هم د منظومو قصو رواج تر ډېره حده اوس له منځه تللی دی خو په زړه شاعري کې د نړۍ د ستري شاعرۍ یوه ډېره لویه برخه له قصو جوړه ده. د هومر، چاوسر، پوشکین، فردوسي او سعدي په شان د نړۍ د بېلابېلو ژبو ګڼو سترو شاعرانو له قصو څخه کار اخستی دی او بې ساري او تلپاتې شاعري ئې ترې جوړه کړې ده. د پښتو ځنو پخوانیو شاعرانو هم د دغه ډول څه نا څه شاعري پرې ایښې ده. خو هغې څه خاص ځای نه دی نیولی. او اوس هم د پښتو په شاعرۍ کې د قصې خانه خالي ښکاري. دغه خانه که موږ نن ډکول وغواړو نو تش په دې کار نه کیږي چې زړې قصې راغونډې کړو او د شعر جامه ور واغوندو. بلکې زړې قصې به په داسي انداز نظم کول غواړي چې نوی رنګ ولري او نوې معنا وښندي. او ښاغلي جهاني په دې لړ کې یو ډېر ښه کوښښ کړی دی. ځنې قصې خو ئې زما ډېري خوښې شوې. په دې قصو یا نکلونو کې یو اوږد نکل "د ښامار افسانه" دی. د اتفاق خبره ده چې ما هم د "سر لښکر" په نامه دغه نکل ته ورته یو نظم لیکلی وو. چې د جهاني دا نظم مې ولوست نو اوس هغه خپل نظم راته بې ضرورته غوندې ښکاري.

ښاغلي جهاني چې په دې کتاب کې کوم څه لیکلي دي هغه ئې په خوږه، پسته او شاعرانه ژبه لیکلي دي. د ستاینې وړ خبره دا ده چې له هغې مصنوعي ژبې څخه ئې ځان ژغورلی دی کومه چې نن صبا زموږ یو شمېر لیکوونکي لګیا دي لیکي ئې. دغه لیکوونکي که ضرورت وي که نه وي له ځانه نوي ټکي جوړوي او چې جوړ ئې کړي بیا ئې یو شمېر خلک په پټو سترګو په خپلو لیکنو کې کاروي زه دا نه وایم چې نوي ټکي جوړول نه دي پکار. دنیا ډېره په چټکتیا سره روانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده بدلیږي. زموږ مخته هره ورځ نوي شیان او نوي تصورات راځي. دغو شیانو او تصوراتو ته که نوي نومونه ورکړل شي او نوي اصطلاحات ورته وټاکل شي. نو دا څه بده خبره نه ده. بلکي زه به دا و وایم چي یو ضروري خبره ده او زموږ ځنو مشرانو تر یو حده دغه کار په کامیابۍ سره کړی هم دی. هغو د ضرورت له مخي ځني ټکي جوړ کړي دي او دغه ټکي اوس زموږ د ژبي برخه ګرځېدلې ده. کومه خبره چي د تشویش وړ ده، هغه دا ده چي دغه کار ته اوس هر کس و ناکس ملا تړلې ده. دغه خلک نه یوائي دا چي له پردو ژبو څخه راغلي ټکي له پښتو باسي بلکې د پښتو په خپلو ټکو پسي ئې هم لړګی را اخیستی دی. تر دې حده چي "مین" غوندي ښائسته او د پښتو خپل ټکی ئې هم جلا وطنه کړی دی. او د هغه پر ځائ د "مینه وال" غوندي بې ډوله او مصنوعي ټکی کاروي. د حېراني خبره دا ده چي دغه ډول مصنوعي ټکي د ځنو پوهـ لیکونکو په لیکنو کي هم لیدل کیږي. که دا سلسله دغسي روانه وه نو هغه ورځ لري نه ده چي "وږی" به په "لوږه وال"، تږی" په "تنده وال"، "لوستونکی" په "لوست وال" او خدائ خبر چي کوم کوم ټکي به په کوم کوم "وال" بدل شي خو ښاغلی جهاني له دغسي خلکو څخه نه دی. هغه اصیل خیالات او احساسات په اصیله پښتو کي وړاندي کړي دي. زه هیله لرم چي د ادب او شعر مینان (مینه وال نه) به ئې قدر وکړي.

والسلام

درویش درانی کوټه (کوئټه)

۱۴ جون ۱۹۹۹ ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوي او آزاد شعرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

راز و نیاز

زه چې د شپې ستا د لیدو په تمه
د خوب او خیال تورو نه وغورځوم
زه چې سوالګرې سجدې ولمبوم
نو د سوالونو ځنځیر وشرنګوم

جانانه زه د وصل تږی نه یم
زه درنه سترګې د لیدلو غواړم
زه مې سوالونو ته جواب لټوم
زه درنه غوږ د اورېدلو غواړم

که د نسیم په قدم نه یې روان
دا د ګلونو کاروان څوک خوځوي
دا د غوټیو ګرېوان څوک څیروي
دا د رنګونو باران څوک اوروي

که ته په تندر په توپان کې نه یې
که ته په کور د شنه آسمان کې نه یې
که د شبنم پرا اوږو نه الوزې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ته په څاڅکو د باران کې نه يې

نو دا د قهر زلزلې د چا دي
دا د رنګونو قافلې د چا دي
دا بېحسابه آيينې د چا دي
دې آيينو کې ننداري د چا دي

که د شېريني په تصوير کې نه يې
چا د فرهاد کلنګ ته زور ورکړی
که د مجنون افساني نه جوړوې
چا د دښتونو پر مخ شور کرلی

که دې منصور ته څه ويلي نه وه
څنګه يې ستا په مخ کې ځان وليدی
ځکه يې چيغه د حق پورته کړله
چې آيينه کې يې يزدان وليدی

که ته په خپله په صنم کې نه يې
د کاڼو پښو ته سجدې څوک ورولې
که ستا له ګوتو ښکلا نه را اوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هنګامــــه د مینــــي څـــوک پـــاروي

ســــتا کرشــــمه ده لـــه شـــهبازه ســـره
چـــي پـــر ســـیتار بانـــدي لمبـــې بلـــوي
چـــي پـــه رګونـــو کـــي ســـکروټې اوړي
چـــي ترانـــې یـــې لېوتتـــوب پـــاروي

ستا کرشـمې پـه سـور کـي سوزراولـي
دا ســتا آواز دی چــي نغمــه نغمــه ســي
د تــاک پــه وینــه کــي ســتا مینــه ګرځــي
دا ســتا مــستي ده چــي نــشه نــشه ســي

نــه د شــیریني نــه لــیلا حــسن دی
دا ســتا ښــکلا ده چــي جلــوه جلــوه ســي
جنــون لــه تــا دی زولنــې لــه تــا دي
ســتا هنګــامې دي چــي پلمــه پلمــه ســي

د تـــورو شـــپو تنګـــو حجـــرو امامـــان
ســـتا د قـــدرت ننـــداره څـــه پېژنـــي
د تـــش کتـــاب د تـــورو کرښـــو مـــین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســـتا د جمـــال پلوشـــه څـــه پېژنـــي

دا پـــه زړه تـــور رانـــده کانـــه وګـــړي
ســـتا د ليـــدلو اورېـــدلو نـــه دي
ســـتا د محفـــل شـــمعي تـــه نـــه دي پيـــدا
ســـتا پـــه لمبـــه د ســـوځېدلو نـــه دي

څوک دي په جوګ څوک دي په ذکر غواړي
څوک دي په اور څوک دي اوبو کي ګوري
جانانـــه مـــا تـــه هغـــه ســـترګي راکـــه
چـــي تـــا پـــه ټولـــو آيينـــو کـــي ګـــوري
ويرجينيا ۱۹۹۸/۲۵/۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

نابللي رويبار

ځوک يې چې بيا مې ناکرار زړګي ته
د کلو هېر زاړه يادونه راوړي
بيا مې سينې ته د اغزيو انډی
بيا مې لېمو ته شوګيرونه راوړي
بيا دي سوهان کړل د پرهار زخمونه
په زخمي زړه کې مې ناسور ويښوي

له کومه راغلې دا د چا پته ده
زه نور له چا سره رويبار نه لرم
زه او جانان مې سره نه پېژنو
زه له قاصده سره کار نه لرم
ما خپل وزر پخپله وسوځاوه
نور له ګلونو سره خار نه لرم
د خدای د پاره ما يو وازي پرېږده
د چا راتلو ته انتظار نه لرم
پرون چې هر څه وه دروغ يې ګڼه
مينه پردی، سوله اغيار نه لرم
ما چې په وينو کې بخري ژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مي له خپلو وینو اور واخیست
ما چي سکروټي په بڼو ټیرلي
له لبو تتوب څخه مي شور واخیست

چي په لحد کي مي مستي ویښول
له هغو چیغو نه مي زور واخیست
زه د سراب له منډو ستړی یمه
نور مي د سیند پر غاړه کور واخیست

ما له صیاد سره خپلوي وکړل
ما ته منظور دي د قفس خوبونه
ما له وزر سره دوستي وشلول
نور راته مه بنیه یاغي خیالونه

پر هغه لاره چي راغلی یې ځه
زړو یارانو ته سلام یوسه
دا څو رنځوري شپې مي پرېږده راته
ورکي جونګړي ته پیغام یوسه

چي دا بې واکه دا نري لاسونه
د وخت څپو ته ټینګیدلای نه سي
دا له میدانه تښتېدلی سپاهي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غشو سيل ته سپر کيدلای نه سي

ويرجينيا ۴/۱۷/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

شینکی آسمانه

ما خو دا نه ویل شینکی آسمانه
چي به د اور د پاسه اور رائحي
زما د غیرت شمله به کښته ګوري
زما هډیرې ته به پېغور رائحي

آسمانه ما خو داسي نه غوښتله
چي د ښارونو جنازې وژاړم
چي مي په کلیو کي بلا لنګه سي
چي د ځوانیو هډیرې وژاړم

آسمانه ما خو داسي نه ویله
چي د کابل ګرېوان ته اور توی که
زما په جونګړه کي بلا وکړه
زما په لستوڼي کي ښامار لوی که

آسمانه ما ستا د ځوانۍ په طمع
دلته رنګین رنګین خوبونه لیدل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما د ازله بېخبره کوچي
د ورک یوسفه تعبیرونه غوښتل

ما ویل زه به ستا ښایستې سینې ته
د خپله نظمه امېلونه جوړ کړم
ستا له نسیم سره به الوزمه
ستا پسرلي ته به شعرونه جوړ کړم

ما ویل زه به ستا د شپې په زړه کې
د سباوون ترانې وپاڅوم
ما ویل زه به ټول نغمه نغمه سم
ستا د هستۍ شهباز به ونڅوم
ما ویل زه به د سپېدو پر اوږو
ستا د ژُهرې پلوشې وتخنوم

آسمانه اوس خو اهریمن د قهر
راغځولي دي خیرن لاسونه
یا مرور دی له تعبیره قسمت
یا بیګانه وه لېوني خیالونه

زما له زخمي کابله ویني څاڅي
کوڅو اخیستي دي ماشوم زخمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـا لــه انګــړه جنــازې درپــاځي
مـه نيـسه چيغــو تــه کانــه غوږونــه
آســـمانه واخلــه ککــرۍ درغلـــې
د ځوانيمرګــو زړو تــاوده رګونـــه

مـا چـې ميونـد ميونـد نـارې وهلــې
مـا يــې پـه غيږه کــې ګلونـه غوښـتل
مـا چـې هلمنــد تــه ترانــې ليکلــې
مـا يــې پــر غــاړه اتڼونــه غوښــتل
مـا چــې خيبــر تــه حماســې ويلــې
مـا يــې لمـن کـې اولــسونه غوښـتل
مـا چــې پيچــومي د پــامير ســتايله
مـا يــې کمرونـو کـې لعلونـه غوښـتل

مـا چـې ټانکونـه پــه سـوکونو وهــل
هغـه مـې خـړ وطـن سمـسور غوښـتی
مـا چـې سکروټې پـه غاښـو چيچلـې
مـا مــې سـړو وينـو تــه اور غوښــتی
مــا چــې ګوليــو تــه سـينه سـپرول
مــا د ابــا ســاتلی کــور غوښـــتی
مــا د حيــا پــرده کــې پټــې غوښــتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي مي پيغلوټي د کابل ستايلې
ما يې سرونه تر عزت جارول
چي بې عزتو را سرتوري کړلې

بس که آسمانه نوريې مه زنګوه
د اهريمن د اولادونو زانګو
په نوراني غېږ کي دي مه لويوه
دا تور بدرنګه دا زامن د تيارو

نور د منبر څوکو ته مه خېژوه
د رياکارو زاهدانو ټولۍ
نور د عصمت کوڅو ته مه ورولېږه
د نامحرمو دلالانو غدۍ
نور پر کمبله راته مه رېږوه
دا د مرګي د چيغو ډکه شپېلۍ

چي په رګونو کي ساه وچلوي
دې سرو وينو ته مي اور ورکه
چي د کنهو غورځونه وپاڅوي
آسمانه چيغو ته مي زور ورکه

ويرجينيا ۱۹۹۴/ ۹/ ۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیش محل

څومره خوږې وې برایې د نیمې شپې خبرې
چې د خیالونو مو ماڼۍ او بنګلې جوړې کړې
د خوب او خیال د جنتونو شیش محل ته تللو
تا هر څه زما د پاره غوښتل پکښې
ما هر څه ستا د پاره وغوښتله
زه ستا د پاره شهنشاه د جهان
ته زما د پاره ملکه د حسن
او زما د خوښې په ښایستو ارغواني جامو کې
له سر تر نوکه په زېور په مرغلرو پټه
او د الماسو غاړګۍ دې ستر ګکونه وهل
داسې خو زه او ته سل ګونه ځلې
د دې خیالونو شیش محل ته تللې
او په پردیو خزانو کې مو خوبونه کړي
خو تا په ویښه یا په خوب کې کله
د بېلتانه خیالونه هم لیدلي؟
داسې یې وګڼه چې نور دا ستا په ژوند کې نه یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کړی، ورځ دي لکه سیوری د ر سره نه یمه
ته دا بد رنګه دا بې خونده دا یوازي ورځي
دا اوږدې شپې د تنهایي کلونه څنګه ګالې؟
چا ته د شپې رنګین خوبونه وینې؟
څوک به دي وړي د ورځي سل نازونه؟
چا ته به سترګي تورو وې
چا ته به ځان جوړوې؟
څوک به دي بولي ملکه د حسن؟
د دې محله څخه لیري د میاشتو په مزل
سل ګونه غرونه لوی سیندونه او رودونه تر منځ
زموږ د ابا زموږ د نیکونو پر ټاټوبي باندي
زموږ د غیرت زموږ د عصمت پر کهول
زموږ د کابل په اوږدو تورو شپو کي
د لېونیو قاتلانو د ګولیو باران
داسي زرګونه شیش محل او جنتونه وران کړل
او د ښایست ملکې
دا ستا په شاني ښایستې مېرمني
چېرته د حسن په بازار کي ګرځي
نازکو شونډو یې پټري نیولي
ځي په اغیارو کي نازونه پلوري
د شیش محل خوبونه نه سي لیدای

۱/۳/۱۹۹۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین وږمته

کله مي زړه ته سي راتیري پخوانۍ خبري
سترګو ته راسي د ځوانۍ خبري
د ژوند په تورو ، په تیارو کونجو کي
د امیدونو شمعي ولګیږي
د زماني له اغزو ډکي کوڅې
ګلونه وسپړي لاله لاله سي
د پسرلي د نسیم
له جنتي، له زرغونو ، له ښایستو ګوتو نه
دانه دانه زلمۍ نغمې تویږي
او د ښو پر څوکو
راته وربښمین زرین خیالونه ناڅي
وایم وزرو کمه والوزمه
وایمه ګور د خیام ولړزوم
له هره رګه نشې وپاڅوم
وایم سیتار سم له هر تاره سره
د ترانو سېلونه وځغلوم
چي یو ناڅاپه د خیالونو لړۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه پرېشان خوبونه وتورېږي
د آیینې مخې ته ودرېږم
پر خپلو سپینو وېښتو لاس تېروم
ژبه کې زور د ګړېدلو نه وي
پښو کې مې واک د نښېدلو نه وي
سینه کې اور د مستېدلو نه وي
له دوو لېمو اوښکې راوڅڅېږي
او د خیالونو ځولۍ ورغړوي

واشنګټن ډي سي ۶/۴/۱۹۹۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنداني بلبل

دې پراخ جهان کې تا ته نصيب سول
په پنجره کې بند وزرونه
دلته به پايې دلته به اوسې
دلته به تېر کړې اوږده کلونه
په دې قفس کې تا ته ليکلي
د ژوندون ورځې باقي عمرونه

ته هم پوهېږې چې ستا وزرې
خداى پيدا کړي و الوتو ته
پورته آسمان دى لويه فضا ده
ته جګېداى سې هسکو درو ته
خالق درکړي پاپې نازکي
پر سرو غوټيو و کښېنستو ته

ته هم پوهېږې چې ستا آواز کې
سورونه خوځي نغمې غورېږي
پکښې سيتار دى پکښې رباب دى
رنګ د سازونو پکښې بهېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا له کوګله ترانې پاڅي
ستا له خولګۍ سندرې زېږي
ستا په منګولو غوټۍ نازېږي
ستا له مشوکي شبنم اوبېږي

دومره مې پوه که چې دا څه سوز دی
ستا په نغمه کې ستا په آواز کې
زړه په کوګل کې راسره ژاړي
ورک سم له ځانه دا ستا په ساز کې
دا څه اسرار دي دا څه جادو دی
لږ مې شریک کړه د زړه په راز کې

دا چې ته هر ځل نغمه نغمه سې
دا دې مستي ده که دې فریاد دی
دا له زندانه په وینو ژاړې
که ترانې دې که دې زړه ښاد دی
همدا نصیب دی ته په رضا یې
که دا ستم دی ژوند دې برباد دی
ته زنداني یې زه مسافر یم
دواړه له خپله سیله جلا یو
دواړه بې اوره بې لوګي سوځو

(c) ketabton.com: The Digital Library

درد او مــاتم تــه دواړه تنهــا يــو
زمـا پردېـسيو ژبـه ګـونګې کـړه
زمـا پـه آواز کـي ورکـي نـارې دي
ستا پـه نغمـه کي زګېروی اسير دی
ســتا فريادونــه زمــوږ ترانـــې دي

راځـه چې دواړه هسک تـه روان سو
ګرېــوان کــو ځيــري د قــسمتونو
راځـــه ازل کـــو د دوږخ زنـــی
لارکـــو بدلـــه د قلمونـــو

راځــه خطونــه د تنــدي وران کـړو
نــصيب پخپلــه خوښــه روان کـړو
ويرجينيا ۴/۱٦/۱۹۹٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تورتمونو ښار

مونږ د رڼا له کوره لېږي د نور ډکي کړلې
لکه ماشوم پوځونه
د تاريکيو پر لور وخوځېدو
مونږ ته پلرونو کيسې کړي وې د تورو تيارو
د کوه قاف د جنګو غرونو د ژورو درو
د ځناورو او دېوانو د لښکر د نارو
مونږ ته سپين ږيرو نکل کړی و د شپو د سپرو
مونږ ته هوښيارو سترګورو خلکو
په سل په زر ځله دا وويله
چي که تيارو ته ځئ ډېوې اخلي
د نور له کوره لېږي نه ډکيږي
مونږ په لمنو مونږ په لپو کي رڼا واخيسته
پراوو، لسو او پر شلو لارو
څوک د مېږي او څوک د باد په قدم
د تور تمونو ښار ته وخوځېدو
او هلته ټولو لاري ورکي کړلې
کوم لاروي يو ځلي چيغه کړله
چي د تيارو شيطان ډېوې وژلې
د نور چينې يې ټولي وچي کړلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ستنېدو لاري يې وتړلې
تاسي پر کومه خوځئ
په دې تيارو کي به لا څونه مخ په وړاند ورځئ
زه په تيارو کي اژدها وينمه
د ځناورو انګولا اورمه
زه پېريانان زه ښاماران وينمه
اې د تورتم د کړلېچو ملګرو
دا زما آواز چاته رسېږي کنه
تاسي پر کومه خوځئ
خو سمدستي يوې ناولي زيندۍ
د لاروي ستوني کي ټولي چيغي وچي کړلې
د تورتمونو د ښار
د هري تړي هر پېچومي سره
ړانده وګړي سره ولګېدل
دوست او دښمن پکښي چا نه پېژندل
د جنګ اورونه پکښي وتوريدل
بس يو په بل يې تودول تېغونه
بس يو په بل يې سړوله زړونه
بس يو د بل يې پرې کول سرونه
لاري کوڅې له مړو ډکي سولې
کندي درې له مړو ډکي سولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو لېونيو چيغي پورته کړلې
د تورتمونو مسافرو واورئ !
د تورتمونو مسافرو واورئ !
چيغي هغه ګړی خاموشي سولې
او په تورتم کي لا رواني دي د وينو ويالې

ويرجينيا ۱۹۹۸/۱۵/۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سباوون په تمه

زه د زوی مړي سباوون په تمه
کرار کرار تېروم لاسونه
یو څو شپې په انتظار تېري کړم
بیا په ورو ورو پورته کوم ګامونه
مځکه آسمان راته د پوان ښکارېږي
تپه تیاره مي ډاروي خیالونه
له لیري اورم د لېوه انګولا
د مرګي وهم تښتوي خوبونه

تپه تیاره ده هولناکه شپه ده
لاس کړومه څه لیدلای نه سم
د ورکو لارو مسافر لاروی
له وهمه ګام پورته کولای نه سم
بوټي او کاڼي لړمان اغزي دي
یوه شېبه کرارېدلای نه سم
له کلي کوره له وګړو لیري
له ډاره چیغې هم وهلای نه سم
په خیال کي ګورم چي سبا راغلی
د شنه آسمان په غېږ کي لمر ختلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاس په هوا ګرځي د زاڼو کتار
لاندي د ځمکي مخ ژړ ګل نيولی
د آسماني بلا له وهمه چينجی
د وني ښخ ته خوځي غلی غلی

نور په تياره کي مي له سترګو سره
د توري شپې شيطانان نه تېرېږي
خيالي ماران په لار کي نه دي پراته
سينه کي زړه له وهمه نه رپېږي
نور د دېوانو ښار کي نه اوسېږم
د چا له سترګو لمبې نه خوځېږي
ليري نيژدې له هري وني سره
د ځناورو سترګي نه ځلېږي
وايم خپلوانو ته مي چيغي کړمه
چي شپه سبا سوه نور دي نه وېرېږي

خو يو ناڅاپه له نيژدې اورمه
د يو څو غټو ځناورو غړومبی
په تاريکه کي له يو ځايه راځي
د کوم زخمي غوندي وګړي زګېروی
ساړه بادونه راته کرېږي راوړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مار چیچلو په شان سوی وی

شپه لا تیاره ده نوره هم پاته ده
د دې تیارو لمنه نه ټولېږي
د سباوون امید مې پاته نه دی
که شپه تېرېږي پر ما نه تېرېږي
هغه ده راغله د لېوانو ټولۍ
اوس به مې غوښو باندې وپړسېږي

نور بېهوده ناري وهلای نه سم
په کړو ستونی ځیرولای نه سم
د مرګي خوله کې د سبا په وعدو
ځان تېر ایستلای غولولای نه سم

(c) ketabton.com: The Digital Library

پټه مینه

د غم شپېلۍ به راته نه ږغوي
ما به په خپلو اوښکو نه اوبوي
زما د سینې له قفسچې څخه به
د پټې مینې مشال نه تښتوي

ولې مې بیا د پټو سترګو څخه
یو په یو تښتوي خوارۀ خوبونه
ولې مې بیا د زړه آرام لوټوي
راته راوړي د چا پردي خیالونه

ما د یوې ځوانۍ اختیار لرلو
د یوې مینې نذرانه مې کړله
ما په تندي کې تصویرونه مات کړل
چې څه بتان وه بېګانه مې کړله

زه که تندي کې خپل تقدیر سوځوم
دا پر قولونو پښېماني خو نه ده
زه چې خیرات خیرات ناري وهمه
نو د ځوانیو ارزاني خو نه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه لمبه چې د ځان ونه ګڼې
چې ما د زړه په تل کې وسوځول
پر هغې شمعې بد ګومانه نه سې
چې ستا په لاره کې مې ولګول

چې ته په خپل حسن مغروره نه سې
تا ته مې اوښکې در لېږلې نه دي
د زړه په وينو مې رنګين خطونه
ستا پر کوڅه در استولي نه دي

ما چې ځنځير د اوښکو وتوراوه
دې خپل جنون لره مې زور غوښتی
چې ستا تصوير ته مې په ځير کتله
خپلو بڅرو ته مې اور غوښتی

هغه به زما نظمونه خپل وبولي
چې پر لنډۍ زنه خالونه وهي
چې يې پر جګو سپينو غاړو باندې
ګڼې زلمې زلفې تالونه وهي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه به زما په چيغو نه مريږي
له شوګيريو به مي ميني غواړي
زړه به يې زما له درده نه سريږي
هغه به زما له سترګو ويني غواړي

خو زه پوهيږم چي به ګورته يوسم
دا له جانانه سره پټه مينه
دا د بتانو په سجدو تومتي
دا نافرمانه دا سرکښه وينه

ويرجينيا ۵/۴/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

آیینه

زه نور د مستي ځوانۍ چیغه نه یم
چي په قاه قاه مي کڼوله د رقیب غوږونه
نور دي کوڅو کي نڅېدلای نه سم
نور مي جنون زولنې نه مستوي
نور مي آواز خوبونه نه تخنوي
او نه مي تږې جل وهلې سینه
ستا د خیالونو په کوثر اوبیږي
اوس که د رځم نو ته مي نه پېژنې
اوس په کوڅه کي دي زما پلونه بېګانه ښکاریږي
زه بوډا سوی یمه
زما په آواز کي زګېروي ځاله کړې
نور مي سندري ستا د ناز خوبونه ویښوي
لاس مي رباب ته نه ځي
نغمه مي ګوتو کي بې سوره سي
کږه وږه سي
شهباز خوله خوله سي
زما له لاسونو هنر کډه کړې
زما له قلمه ښکلا کوچ کړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا د ښکلي مخ تصوير جوړوم
تندي کې راسي بې حسابه ګونجې
شونډې بې واکه سي راوځړېږي
او ښکې راتوی سي تصوير وژړېږي
زه د کلو د سودايي په رسم
پر آيينه ټپروم لاسونه

ويرجينيا ۲/۲۸/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې رنګه مستي

زما دوست، محمدابراهیم عطایي، یو وخت له کابله لیک راته لیږلی و، او د تېرو خوږو خاطرو د یادولو تر څنګه یې د نوو ناخوالو یادونه هم کړې وه. څو ورځې وروسته مې یو لیک، د دغه منظوم جواب سره، ورواستاوه.

ولـــي را اســـتوې تـــصویر د پـــرون
رایـــــادوې مـــــي د کلـــــو خبـــــري
دا زمـــا د ورانـــو هـــدیرو عکـــسونه
د ســـــوځېدلو کنـــــډوالو خبـــــري

زمـا لـه بې وزلـو اوښکو څه جوړوې
زړه کـي مـي ولـي تـوروې زخمونـه
څلـه راباسـې دا بـې سـوره چیغـي
زمـا د قلـم سـتوني کـي وچ نظمونـه

تـه کـه زخمي یې زخمي سوی بـه یې
مـــا تـــه دي څلـــه پرهارونـــه ژاړي
زه پـــه نظـــر لکـــه چـــي روغ درځمـــه
چي راتـه سرې سترګي رودونـه ژاړي
زمـا پـه رګونـو کـي سـاه وچـه سـوله

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د مستۍ پر نغمه زنګ پرېووت
زمـــا د خيـــالونو وزر ورژېـــدی
زما لـه ژونـديو وينـو رنـګ پرېووت

زمـا پـه لاسـونو کـي سـورونه ژاړي
زمـــا د هنـــر ګوتـــو کـــي زور نـــسته
زما پـر آواز بانـدي مرګـی مېلمـه دی
د ژونـد پـه ساندو کي مي اور نـسته

که د زړه مراندي مي نغمه نغمه سي
پـه دي کښـو يـې اوربـدلای نـه سـم
زه د بېـــدردو د محفـــل تـــومتي
لـــه پرهـــارونو ژړېـــدلای نـــه ســـم

چا ته يې توی کړم دا پردېسي اوښکي
دلتـــه يـــې سترګي د ليـــدلو نـــسته
چـــا تـــه بـــه ووايـــم رنګـــين خوبونـــه
دلتـــه يوســـف د اورېـــدلو نـــسته

زه د ريـــا پـــر بـــازار ژونـــد کومـــه
دلتـــه آهونـــه پـــه پيـــسو خرڅېـــږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې بې پتو سوداګرو حساب
زما د نرخونو سره نه جوړېږي

راسه غني غوندي ځان وغولوو
د سرو لالونو خزانې وستایو
د هسکو غرونو په درو کې چېرته
د خپلو تورو نښانې ووایو

راسه چې کړکې د میوند پورته کړو
یو څو ناسازه افسانې ولیکو
بیرته ویده کو دا ژوندي خیالونه
هېرو قبرو ته ترانې ولیکو

په شنو پیالو کې به سره مې وڅښو
د حمید قبر ته به بنګ ورکو
ځه چې بې رنګه مستي وتخنوو
راسه د خپلو وینو رنګ ورکو

راځه په سرو سترګو نغمه نغمه سو
کوم لېوني رباب ته شرنګ ورکو
راځه چې اوښکو ته اتڼ وښیو

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځه د مرګ په لاس کي چنګ ورکو
راځــه چــي ســاندي ســره ونڅــوو
اوښکي په سترګو کي زيندۍ کم درته
څــو د زاغــانو ســيوری وســوځوو
څو ژړي پـاڼي دي ژونـدۍ کـم درتـه

راســه ناټــک وکــو د ژونــده ســره
راسـه چـي نـوي کـو دا خپـل مخونـه
زړونــه خــالي کــو لــه زړو خبــرو
راســه چــي وســوځو زاړه يادونــه

پــر خپــل شــهباز نــوي نغمــې وکــرو
خـاورو تـه وسـپارو شـناخته سـورونه
لــه ســره وزيــږوو نــوي کيــسې
لــه ســره وليکــو تــازه نکلونــه

کــشکي لــه ځانــه بيګانــه ســو ســره
بيــا بــه نــه اوښــکي نــه بــه ويني ژاړو
نــه بــه د نــن لــه بــد رنګــۍ ګيلــه وي
نــه بــه زړې رنګينــي مينــي ژاړو

ويرجينيا ۱۹۹۴/ ۲۸/ ۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېګانه نسیم

زه هر سهار چي د نسیم مخي ته
د لېونو په شاني ځيري ګرېوان
په سرتور سر په لڅو پښو ورو زم
او ترې پوښتم د ورک اشنا حالونه
هغه په بيړه بيړه
ګلونه و سپړي اغزي و کړي
او د بلبلو له چغاره سره
په نازولو په پستو پاپيو
په نا اشنا لوري نغمه رهي کړي
ما ته احوال د اشنا نه راکوي
ما کي الهام د نظم نه پاڅوي
زما په رګو کي ويني نه ويښوي
دا د اشنا پر کلي نه تېرېږي
دا نسيم زما په ژبه نه پوهېږي
ده سره نسته د يارانو د ښارونو کيسې
ده سره نسته د پرېسو هديرو خبري
ده سره نسته د شپونکيو د شپېليو آواز
د ده له څنګه د جانان د کوڅې بوی نه رائحي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به هم نه ورو زم
زه به هم نور ده په ګونګه او ړنده لاره کې
د انتظار او د امید ستر ګي و نه ګنډمه

ويرجينيا
۳/۱/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصویر

سړه د ژمي شپه ده زه ستا له یادونو سره
لکه ماشوم په وړانګو لوبې کوم
ستا د تصویر مخې ته ودریږم
او دا یوه لحظه دې خپله کمه
هلته سینه کې غولېدلې زړګي وخوځېږي
او پردې میني ته تړپونه وهي
تصویر ژوندی سي سترګې و رپوي
پر شونډو بیا ګرځي زاړه قولونه
بیا د سبا د لمر ختو په طمع
شپه تر سهاره شمعې ولګېږي سترګې سوځي
خو یو ناڅاپه د تصویر له سترګو
د ژوند او میني رڼا وتښتي
قولونه مړه سي
زه او تصویر پاته سو
او زړه هم نه وهي زاړه تړپونه
دواړه لاسونه لېوني لاسونه
بې ارادې د تصویر خوا ته ځغلي
تصویر څیري او ژمنۍ سکروټې
لمبه لمبه کې د کلو خیالونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا يې لمبه په سترګو وينمه خاموشه نه ده
لا د تصوير بې نوره سترګې زما پر لور کږې دي
چې په سينه کې مې د زړه په تل کې
ستا له تصويره سره مينه نوی اور بلوي
او په رګونو مې بڅري ګډه سي
نور دې تصوير ته هم کتلای نه سم
يوه لحظه دې خپلولای نه سم
يوه لحظه زړه غولولای نه سم
او دا د ژوند سره ملګري لمبې
دا په رګونو کې ژوندي بڅري
دا د تيارو دا د رڼا ملګري
ستا د خيالونو له محله سره
په تصويرونو روېباري نه کوي

۱۲/۳/۱۹۹۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپېلۍ

زه چي زلمی وم‌ه کلونه مخکي
ما د دې غرونو په لمنو کي شپېلۍ بډغول
یو څه ځواني وه، څه مستي وه، څه موسم د ګلو
څه شنهار د مرغلینو اوبو
او د چنچڼو شورماشور کي به د زرکو آواز
د هسکو غرونو درې ډکي کړلې
د پسرلي وریځو به
د نسترن څڼو کي
ګېډۍ ګېډۍ ګلونه وشیندله
ما به شپېلۍ بډغول
او هري تیږي، هر ګل بوټي، هري زرکي به مي
نغمه راغبرګه کړله
وینو به اوروا خیست ګامونو ته به زوروزغی
او د شپېلۍ آواز به غونډي درې وڅېړلې
کلونه واوښتل عمرونه تېر سول
او یوه ورځ د بېګانه و په حجره کي چېرته
یوه زاړه یو تک تور یوه غریب ربابي
زما د اشنا غرونو کیسې کولې
یوه بوډا په ساندو ساندو ژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څو زلمیو ورته هېښ کتله
له ربابي سره شهباز ژړله
او زما د غرونو غم لړلي کیسه نه ختمېده
هغه کیسې د تباهیو سوځېدلو کړلې
هغه کیسې د چڼچڼیو د وژلو کړلې
هغه سندري د باروتو او لمبو ویلې
هغه ژړل هغه سلګۍ وهلې
او پر تور مخ یې له بې واکو له بې نوره سترګو
لړۍ د اوښکو ګرېوانه ته تلله
هغه ژړل هغه سلګۍ وهلې
او کیسه نه ختمېده
هغه ویل د هغه غره لمن کې
نه چڼچڼۍ سته نه د زرکو آواز، د چا شپېلیو کي نغمې ویښوي
که نسیم الوزي ایرې اوروي
پر سوځېدلو ونو
او د قبرونو پر کږو جنډیو
په نس ماړه او پړسېدلي کارغان
د چڼچڼیو او د زرکو پر ځای
د هر آواز سره واخ واخ پورته کړي

واشنګټن ۱۲/۱۴/۱۹۹۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د توپان شپه

ما د ساحل له غيږي وخوځوئ
زه په دې توره هولناکه شپه کې
په دې تورتم کې د سېليو او څپو پر اوږو
د دې وحشي سمندر غېږ ته ورځم
چې د درياب ساره تياره کوګل کې
يوه بېړۍ له انسانانو ډکه
ياغي موجونو او څپو کې ګير ده
زه يې د زړه په غوږو
دلته له ليري څخه
د ماشومانو او بې وسو ترهېدلو ښځو
چيغې نارې او غلبلې اورمه
زه د بې وزلې مور د څنګه سره
يوه ماشومه وينم
لکه ويشتلې وارخطا کوتره
چې سر تر پايه رېږدي
او د برېښنا له پړکه و وېرېږي
د ترهېدلي مورتر شا پټېږي
او توري وريځې، توره شپه او دا بېرحمه آسمان

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بې پناه بېړۍ په جنګ وتلي
آسمان غړومبېږي لکه وږی هيبتناکه زمری
او د ژليو او سيلۍ د زوره
د سمندر له سينې وخوځېږي
لکه د غره په شاني لويې څپې
د بېړۍ والو واوېلا پورته سي
د بې اسرې خلکو غوغا پورته سي
زه به ورځم
هرو مرو به ورځم
او دا د مرګ څپې په سترګو وينم
زه دا بېړۍ چېرته ژغورلای نه سم
هغه ما شومه خلاصولای نه سم
د دې څپو لامبو وهلای نه سم
خو زه ورځم
هرو مرو به ورځم
غواړم کيسه د قهرېدلي آسمان
د هيبتناکه خروښېدلي توپان
د څپو غېږ کې د بې وزلي انسان
درته را ورسوم
اې د ساحل او د محل وګړو
له جنتي سکونه مستو لېونو ملګرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې له سیلیو له توپانه بې خبرو خلکو
دا زما چیغې د رسېږي کنه
د خدای د پاره لږ څه رحم وکړئ
په دې بېړۍ کې مو خپلوان ډوبېږي
رقیبان نه دي قریبان ډوبېږي
او که توپان کرار ولای نه سئ
که دا بېړۍ را خلاصولای نه سئ
نو په قاه قاه ورته خندېږئ خو مه
نو پر ساحل ورته نڅېږئ خو مه

ویرجینیا ۱۲/۲۸/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جانان تصویر

ما ته مي سل ځله رويبار ويلي
چي هغه ستا د شاپېريو ارم
اوس د دېوانو پېريانانو شيطانانو کور دی
اوس يې د بوې د توري شپې بلاوي نه تښتوي
اوس د رباب او د شهباز له جنګه
اوس د مستانو د پيالو له بنګه
اوس د جامونو او پيالو له ګړنګه
نازکو پښو کي د پايزېب له شرنګه
د شپې له سترګو تياري نه ټولېږي
او هغه ستا د جانان ټولي کوڅې
چي تا يې خاورو ته سجدې ورو وړلې
چي هري تيږي ستا له تږو قدمونو سره
د ازلي پيوند خپلوي درلوده
د غمازانو د پيرو ډکي دي
لاري يې ټولي له اغزو ډکي دي
او هغه ستا د شعر او نظم خالق
ستا د غزل ستا د خوبونو او خيالونو جانان
چي تا يې خپلي بې هنره ګوتي
د تصويرونو په ايستو وچي کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي تا يې پښو کي د ځوانۍ ورځې دانه دانه کړې
ستا په نامه لېونی نه پېژني
ستا له نغمو سره خپلوي نه لري
ستا د غزل په ژبه نه پوهېږي
رنګ يې بدل زړه يې بدل مينه پردۍ غوندي ده
او تش يو نوم ستا د جانان پاته دی
ما د رويبار خبري وژړوي
دانه دانه اوښکي راوڅڅوم
د آيينې مخي ته ودرېږم
په هره اوښکه کي تصوير وينمه
د خپل جانان او د جانان د کوڅې
دا اوښکي زما دي دا تصوير مي خپل دی
وصل خوښي بېلتون او وير مي خپل دی

٩/٦/١٩٩٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رڼا څاڅکی

دا شعر د برطانیې د شهزادګۍ (ډیانا)
د مرګ په شپه لیکل سوی دی.

د خـــدای لـــه ښـــکلو هنرمنـــدو ګوتـــو
د تیـــارې غېـــږ تـــه رڼـــا وڅڅېـــده
د تـــورې شـــپې پـــر کرغېړنـــه لمـــن
د عـــرش د ســـتورې ښـــکلا وځلېـــده
تـــور د شـــیطان لـــښکریـــې وتـــوراوه
د فرشـــــتو صـــــفونه وخوځېـــــده
څـــو ماښـــامونه د ابلـــیس پـــر ګوتـــو
د رســـوا شـــمعې لمبـــه وســـوځېده
د بـــد رنګیـــو د دېوانـــو پـــر ښـــار
د شـــاپېرۍ پلوشـــه وغوړېـــده
د غـــم پـــه خونـــه کـــې نغمـــه نغمـــه ســـوه
او ښـــکه لـــه نیمـــې لارې وګرځېـــده
د چـــا رنځـــورې شـــپې یـــې وپوښـــتلې
پـــر هېـــرو شـــونډو مـــستې ومـــسېده
خدای تـه پـه کـار سوله د حسن ځولۍ
د فرشـــتو لـــه کـــوره تللـــې غـــوټۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آدم لــــــور او د حـــــوا نـــــاوکۍ
د جنتونــــــو راوتلـــــې شــــهۍ
نــوري دي نـــه بږدي پـــر اغزنـــه مځکـــه
لــه نـوره جـوړي سـپيني سـپيني پـاپۍ

بــس يــوه شپه تـوره تيـاره خپـره سـوه
د عزراييـــــل لاســـــونه وښـــــورېده
د خـــداى لـــه ګوتـــو څڅېـــدلې رڼـــا
پـــه تـــور توپـــان کـــي يـــو ځـــل وځلېـــده
ولـي تيـاره سـوه شـمع څـه سـوه څـه سـوه
لـــه ښـــار او کلـــي چيغـــه وپاڅېـــده

د تورتمونـــــو لـــــه کونجونـــــو څخـــــه
د تورتمونـــــو لـــــه لـــــه غـــــارونو څخـــــه
د هيبتناکـــــه ســـــمندر لـــــه څپـــــو
د پيريانـــــانو لـــــه ځنګلونـــــو څخـــــه
د شـــــيطانانو آوازونـــــه راځـــــي
ږغ د ســــورنا او د ډولونــــو راځــــي
لـــه هـــر آوازه يـــې راځـــي دا وينـــا
وايــي ژوندۍ دي وي تيـاره پـر دنيـا
دا د شـــيطان پـــه قوالـــه ده ځمکـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د دېوانـــو ميراثـــه لـــه پخـــوا
دې د ابلـــيس پـــه کـــور کـــي نـــه چليـــږي
د خـــداى لـــه ګوتـــو ښځېـــدلې رڼـــا

ويرجينيا ۹/۴/۱۹۹۷

د هستۍ مستي

پرېږدئ پرېږدئ زما لاسونه زه اورونه په لړمه
زه په سوي مذهب پوه یم زه دوږخ ځانته کرمه
زه د خضر چینه سوځم نړوم د کوثر غاړي
زه له مړه ژوندونه موړیم ما ژوندی لحد ورغواړي
زه د مست ګرداب په غېږ کي لا موجونه ویښومه
زه په ستوني د ښامار کي مرګ له خوبه پاڅومه
زه په زړه د جهنم کي انګارونه لټومه
اهریمن راپارومه لا یې ځانته قهرومه
پرېږدئ پرېږدئ زما لاسونه زه اورونه په لړمه
زه په سوي مذهب پوه یم زه دوږخ ځانته کرمه
پرېږدئ روڼي دا تیارې کو پرېږدئ پی کو دا مزلونه
ټول په ګډه سره لمبه سو او روښان کو رباتونه
راځئ لنډي کړو دا لاري ورهوار کو کږلېچونه
د ژوندون دپاره ومرو څو ژوندي کړو لحدونه
په دې هېرو خرابو کي د هستۍ مستي آغاز کړو
دا د مرګ شېلې رڼا کو پکښې کوک د ژوندون ساز کو
زه شاعر یم د دې مېنې زه سکوت ورماتومه
زه هاتف د ژوندۍ چیغې زه دا مړي ویښومه

اګست ۱۹۷۹ کابل خیرخانه مېنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

معصومې

چېرته د منې مازيګر د سمندر پر غاړه
يوازې زه او ته وای
او ننداره مو د موجونو کړلای
لمر د رخصت په وخت کې
د سمندر پر لمن تخم د طلا شيندلای
او څو شېبې وروسته د شپې اژدها
د سمندر له غېږې وړلای طلايي خمونه
وړو او لويو څپو
د ساحل غېږې ته په منډو منډو
را رسولای د درياب له توپاني کوګله
د هېبتناکه تلاطم خبرې
او دلته تا د يوې ګارې تر څنګ
له خپله ځانه بې خبره غوندې
وربښمينې څونې وای سپارلې بازيګر نسيم ته
تا د موجونو ننداره کولای
او ما دې غېږه کې کتاب ويلای
نه د امام، نه د خيام، نه د رستم پهلوان
نه د نشې، نه د خمار، نه د مستيو داستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه د بلبلي، نه د شمعي او بورا خبري
کتاب د خپلو لېونو خوبونو
پر وړکو لارو د خيالي ګامونو
مياشتي کلونه پخوا
ما دغه غېږه کي خوبونه کول
او د ځوانۍ نشه کي
راڅخه ورک و ستا د سترګو خمار
زما معصومې زما ښايستې معصومې
کشکي چي ستا بهار ته نه راتللای
د زمانې د خزانونو سيلۍ
کشکي چي ستا پسرلي نه ليدلای
ژړي ګلونه او زهيري غوټۍ
کشکي چي تل دي پر سرو شونډو باندي
د ميني مسته نغمه ګرځېدلای
کشکي چي تل دي په تود ه سينه کي
زما د خيالونو پانوس بل ساتلای
او ستا د ويښو شپو له وهمه څخه
د زمانې داړه مار نه لوټلای
زما د ځوانۍ د شپبو دنګه ماڼۍ

ويرجينيا (امريکا) ۱۹۹۳- ۵- ۱۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېشان خوبونه

زه چي دا ټوله سړه شپه ستا پر مړوند بيده وم
او ستا په سپينه پسته غېږه کي مي
په او ښتو را او ښتلو خولې سترې کړلې
ته وا مين و د ازل د ورځي
لکه د ميني جل وهلي تږي
د يوه بل په غېږه نه اوبېدو
او چي سهار د لمر زرينو وړانګو
د شپې پر سترګو باڼو ورپاوه
او د ګلونو له ګېډيه شبنم کډه وکړه
نه ستا په غېږه کي زه او ښتلم
نه زما له غېږي ستا آواز خوځېدی
د پردېسۍ کټ مي اغزی اغزی سو
خيال مي زخمي زخمي سو
شپه له خوبونو سره والوتله
او بيا د تل په شان يوازي سومه
بيا هغه زه هغه زاړه هغه اغزن خيالونه
هغه اوږده هغه ناکام هغه خيرن چرتونه
هغه ترخه د کاشکي کاشکي ناپايانه لړۍ
هغه د عمر په محبس کي زنداني آهونه

واشنګټن ۴/۱۱/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویاړ

څو مره شېريني دي د جنګ د ميدانونو کيسې
څو مره آسان دي د شاباس او آفرين ږغونه
څو مره خوږې دي د مېړونو د مردۍ خبري
د اتلانو د سرونو د بازار نکلونه
څه پر غوړونو ښې لګيږي پخوانۍ سندري
د مستو پېغلو په اتڼ کي د زمرو نومونه
په څه غرور د شهيدانو تر مزاره ورځي
د ښايستو نجونو ټولۍ ګډې ګډې ګلونه

خو چا پوښتنه له شهيده د زخمونو کړې؟
چا له اتل سره خواله د پرهارونو کړې؟
چا يې د مرګ پر پوله سترګو ته يو ځل کتلي؟
چا يې په سترګو کي کيسه د ارمانو ليدلې؟
چا د شهيد د بوري مور سوی کوګل کتلی؟
چا د ښايستې سرتوري کونډې وران اوربل کتلی؟
چا په سينه کي د مرګي د ګولۍ زور ليدلی؟
چا د زرګونو ارمانو سوځلی کور کتلی؟
چې زولنو او ځنځيرونو ته نظمونه ليکي
هغه شاعر د سياه چالونو سرې شپې ليدلي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لړمانو په کاله کې یې خوبونه کړي؟
وچو هډو یې د نیښونو سلسلې څکلي؟

د هوښیارانو دا یوه خبر مې نه هېرېږي
"مځکه هغه سوځي چې اور وربان دي ولګېږي"

ویرجینیا ۱۲/۲۷/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیاره تصویر

ته چې په نیمه شپه کې غلې غلې
زما د خیالونو تر جنته راځې
او زمونږ تازه تازه ګلونه
د ښنو آواز دې نه وي
خو له تصویره دې تیارې را اوري
زما د زړګي دپاره خپله سینه
تنګه سي، توره سي، اغزي اغزي سي
په رپېږدېدلو لاسو
مونږم بې واکه، ترهېدلي، خوبولي سترګي
ستونی مې ډک سي
وایم چیغې کړم ګرېوان وشلوم
په خیال کې وینمه تصویر د جانان
چې له سرو شونډو یې څک څک راځي کوتلي ویني
زه لېونی خو نه یم
که نه دا څوک یې چې دې نه پېژنم
او ته مې هره شپه
د تنهایي رنګین رنګین خیالونه
د مرګ او ویرپه چیغو وتورې

ویرجینیا ۲/۲۸/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

مورته

ستا له قسمت سره د میني پټ ځنځیر تړلی
موري له تا سره د ویښو شپو تصویر تړلی
ستا له انځور سره ملګري دي رنځور کلونه
ستا د ژوندون له هري شپې سره شوګیر تړلی
هسي دي نه کړل جنتونه تر پښو لاندي خالق
ستا له رضا سره د هر بنده تقدیر تړلی

راته یاديږي دي رنځوري خوبولي سترګي
شپه تر سهاره دي په جار او په قربان غوښتمه
راته یاديږي نیمي شپې د الاهو سندري
چي زمزمه به دي کوله زه دي ځوان غوښتمه
تا په سیالانو په همزولو کي سرلوړی غوښتم
تا له خالقه لکه ستوری پر آسمان غوښتمه
چي دي زانګو کي زما تندی او زما فالونه کتل
پر هر میدان دي بریالی او قهرمان غوښتمه
تا مي په لاس کي د احمد او محمود توره لیده
یو ځل دي بیا پر پاني پت او اصفهان غوښتمه
تا مي د پیغلو په سندرو کي کیسې غوښتلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر لـه تـوري د ظـالم دي پـه امـان غوښـتمه
زما له سايې دي د مرميو سيورى ليري غوښتى
ژوندى دي غوښتم د پلو دي نګهبان غوښتمه
موري پـوهېږم چي پر سره كفن دي نه وم پېرزو
مګـر ټـولىٔ كـي د غازيـانو دي روان غوښـتمه

تـا وې چي زمـا د زوى د تـوري لـه هيبتـه څخـه
د خلكـو زړونـه پـه لـړزه سي لـه كټونـو پرېـوزي
تا وې چي زوى مي لكه باز پر لوړو څوكو ګرځي
چي لـه حملو يې كرګسان لـه ګرنګونو پرېوزي
سي يې لـه ډاره د غليم پـه زړه كي ويني وچي
لـه خرخښو يې د چا تـوري لـه لاسـونو پرېـوزي

زه نـه د جنګ نـه د ميدان سوم نـه د تـورو سـومه
لكــه شــاعر هــديرې ژاړم جنــازې ژاړمــه
پـه خوب او خيال كي مي كوثر كوثر وطن ګـورمـه
پردېسو ګوتـو كي سپېرې تـشي پيالې ژاړمـه
د عزيزانــو كــډې ووتــې لــه ښــاره څخــه
د بې وطنـو تـوري ورځـي سـرې شـپې ژاړمـه
پـه وركـو لارو تـورو شـپو كـي بې منزلـه كـډې
دا بــې جرســه بــې ســالاره قــافلې ژاړمــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته په غېږ کې د ساحل د سودايي په رسم
په توپانونو کې بېړۍ وينم څپې ژاړمه
د خيال پر کور مې د مرميو بارانونه اوري
موري کابل مې اوراخيستی دی لمبې ژاړمه

موري د تورو ميدانونو ته ورتللای نه سم
د فرشتو په شاني ميندي ژړولای نه سم
زه د بازانو له ځالې څخه راغلی نه يم
مرګ د کوترو په سپلونو ګډولای نه سم
ما ستا په غېږه کې يوازي مينه وڅکله
اوس مي په وينو کي غضب راوېښولای نه سم
تا راته زر ځله کيسې د عرش د خدای کړي دي
ياغي تندی مي بل څښتن ته لګولای نه سم
تا مي په وينه کې د مينې ډېوې بلې کړلې
د چا د شپو بلې ډېوې خاموشولای نه سم
تر څو مي ستا د الاهو زمزمه غوږ کې ګرځي
د چا په شونډو د للو نغمه وژلای نه سم
زه دي د شنو جلګو شپېليو لره و روزلم
ملامت نه يم که نن اور ته ګډېدلای نه سم

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د غلیم په وینو سره توره مي رانه وړله
موري د ورور په وینو سره لاسونه نه لرمه
که مي د ښمن ته جنتونه سره تبې نه کړله
د خپل بابا په هدیره کي لمبې نه کرمه
که پر د ښمن باندي مي میندي بوري کړي نه دي
په خپلو کلیو کي د ساندو تخم نه شیندمه
که د دوی کونډې مي په وینو ژړولي نه دي
د خپلو کونډو پر پوړني یرغل نه وروړمه

که د ناموس د غلیم خویندي مي سرتوري نه کړې
پر غلیمانو مي د خویندو ستر نه پلورمه
که پاکه خاوره مي په سرو وینو رنګینه نه کړه
خپله کعبه د عرش د خدای د ښمن ته نه سپارمه

که مي له وینو سره غاټول راټو کېدلي نه دي
د خپل ټاټوبي پر ګلڅانګو مرمۍ نه اوډمه
که مي سینه په سرو ګولیو غلبیل کړې نه ده
ستا نازولي په ژوندوني ګور ته نه لیږمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

که خپل مور چل مي په سروو ينو لمبولی نه دی
ستا د پلو د دښمنانو سنګر نه ساتمه

ځم چي شنوا کړم د کږديو د کډو غوړونه
لا مي په وينو کي بخري سته لا اور پاته دی
راپاڅوم له درانه خوبه دا ويده وګړي
چي په سينه کي د يوې غلبلې زور پاته دی
موري ايمان مي راته وايي چي سبا مي خپل دی
چي يې په غرو کي يو افغان پاته يو کور پاته دی

ويرجينيا ۵/۷/۱۹۹۸ د مور د ورځي په مناسبت

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلي او سندري

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

یو تـه نه یې پر هر چا مي شک پیدا سو
پـر دنیـا او مافیهـا مـي شـک پیـدا سـو
غل خو نه یې چي په نیمه شپه کي راغلې
د جانـان خیالـه پر تـا مي شک پیدا سو
کـری شـپه شـمع بلیـږي پـتن ګرځـي
پـر لمبـه او پـر بـورا مـي شـک پیـدا سـو
هـر کلنـګ سـو د فرهـاد پـه نامـه پورتـه
پر مجنـون او پـر لیلا مـي شک پیدا سو
د جـلاد پـر بـاڼو او ښـکه رانښـکاره سـوه
پـر ازل او انتهـا مـي شـک پیـدا سـو
د ابلـیس پـر ګوتـو سـتړي تـسپې اوړي
پر قسمت او پر قضا مي شک پیدا سو
شـیخ پـه لـو ږیـره د حـق نـارې وهلـې
د منصور پـر مـدعا مي شک پیـدا سـو
نـن زاهـد لـه جهـاني سـره ژړلـه
پـر هـر قـول او رشتیا مي شک پیدا سو

ویرجینیا ۱۱/۲۱/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✻

چي د حسن شور ماشور يې محشر وسو
په کاږه کاته يې کور د مجمر وسو
چي په ذکر يې خلوت بتکده کيږي
د هغه صنم په ياد مي ځگر وسو
چي د زلفو شپې يې خال په غبږ کي وا خيست
د فلک په شبستان کي قمر وسو
تبسم يې د غوټيو خوله کړه پټه
د ښکلا هجوم يې کور د آذر وسو
نيم سيراب يې د لاله سينه داغي کړه
د فردوس په خُم کي جام د کوثر وسو
چي په تور يې جهاني دوږخ ته کش کړم
د هغې ميني په اور يې منبر وسو

کابل پښتو ټولنه ۱۳۵۴ لمريز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

په ویر کي د بېلتون چي په غوغا راسره نه سي
منصوره چي شریک مي په لیلا راسره نه سي
ما پرېږده چي مي او ښکي د تقدیر پر لمن څاڅي
تر سترګو دي واری سم په ژړا راسره نه سي
جانانه زما جنون ته ازل هسي لېوني دی
ملګری په سفر کي د صحرا راسره نه سي
له سترګو يې بېرېږم هسي نه نظر مو نه کي
په مخ کي د رقیب چي په خندا راسره نه سي
جنون نه که په غاړه کي ګرېوان درته په کار دی
زما شپې د لېونتوب دي چي تنها راسره نه سي
زخمونه پښتانه دي مالګي لپي لپي راوړه
قسمته مروره چي پخلا راسره نه سي
د سترګو اشارو ته د رقیب سترګي څلور دي
ما ستا په تهمت وژني ته رسوا راسره نه سي
نصیب رنځوري شپې د جهاني په نامه کښلي
طبيبه ته بدنامه په دوا راسره نه سي

۱/۱۵/۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

پنـــاه تـــه لـــه ناکامـــه توپـــانو راوړی یـــم
ملګـــرو دې محـــل تـــه زلزلـــو راوړی یـــم
صیاد مې پر زګېروي باندې مین سو توره بخته
قفـس تـه مـې خوږمنـو غلبلـو راوړی یـم
قـسمت مـې لـه وزر سـره اورونـه دې ګنـډلي
یـــارانو دې انګـــار تـــه زولنـــو راوړی یـــم
یـوه شـېبه مـې پرېـږده زنګـوم سـتړي خوبونـه
ســـاحله تـــر لمنـــي دې څپـــو راوړی یـــم
کلونـه لکـه اوښکي د ګرېـوان پـر لـوري ولاړل
مرګیـــه نـــن دې غېـــږې تـــه سـلګو راوړی یـم
زخمي اوښکي مي نه دي د ناسور له پرهارونو
دیـــدن تـــه دې حبیبـــه بهـــانو راوړی یـــم
دا لار مـي د بڼـو پـه څوکـو نـه ده پیـدا کـړې
جانانـــه تـــر منزلـــه دې ســـجدو راوړی یـــم
لا ولـي مـي پـه لاس کي پیمانې پـه کاڼو ولـې
زاهـــده دې مقـــام تـــه خـــو توبـــو راوړی یـم
ســـرابه جهـــاني دي پـــه دام نـــه دی کـــښېوتلی
کـــوثر تـــه د نـــصیب هېـــرو وعـــدو راوړی یـــم

(c) ketabton.com: The Digital Library

✲

نصیب د تورو شپو مي د دې ښار لیدلی دی
دا رنګ مي په تندي کي د رویبار لیدلی دی
په کومه ژبه وستایم د تورو زلفو څوکي
د خیال په خزانو کي مي ښامار لیدلی دی
ملګرو د خوبونو تعبیرونه به مي څه وي
په صف کي د یارانو مي اغیار لیدلی دی
تر څو به پلوونو پټوې د رقیب سیوری
جانانه ما یې پل پر د غه لار لیدلی دی
لا زما له ستوني ولي د هوس ترانې غواړې
شهباز مي ستا په کلي کي سنګسار لیدلی دی
له هوډه به وانه وړمه زاهده مروره
ما ستا په جنتونو کي انګار لیدلی دی
پرلاس د جهاني دي ولي ستړي کړه فالونه
پرپاڼه د ازل مي قسمت خوار لیدلی دی
واشنګټن ډي سي ۹/۲۹/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

د ویښو شپو زړه کې لمبې تېرېږي
بیا د یادونو قافلې تېرېږي
بوډۍ ځواني مې په نظر نه ورځي
ښکلي په وار جوپې جوپې تېرېږي
باده د خدای دپاره تم سه دلته
تر پلو لاندې پښتنې تېرېږي
ورو ورو د اوښکو په ګامونو راځه
ستا د خیالونو جنازې تېرېږي
مرګه ظالمه چې نظر مې نه کې
څو ښکلي شپې لکه شېبې تېرېږي
د افلاطون هنره تښتې ولې
د لېونیو زولنې تېرېږي
شیخه غوړونه دې کاڼه ګرځوه
د مطرب ګوتو کې نغمې تېرېږي
زاهده سر تر نو که ستر ګي سولې
د ښکلیو نجونو سلسلې تېرېږي
جهاني بیا کله توبې ماتوو
زلمي کلونه لکه شپې تېرېږي

واشنګټن ۱۹۹۷ د ډسامبر دېرشمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ملګرو ځو به د خمونو لاري بندي سولې
پر تېرو شونډو د جامونو لاري بندي سولې
فرهاده اوس به د شېريني مزل چېرته وهې
پر کلنګونو دي د غرونو لاري بندي سولې
پر خزانه د ښامارانو پيره وه درېده
راځئ په غلا د ديدنونو لاري بندي سولې
سوږميه اوس د افسانو تخمونه چيري لونې
چي د کيږدۍ د ماښامونو لاري بندي سولې
زلمي به نه شمېري لحظې د انتظار پر ګوتو
چي پر پېزوان د ګودرونو لاري بندي سولې
نور دي درخو په نقابونو کي ځواني تېروي
د آدم خان د ربابونو لاري بندي سولې
د سيتارونو له خالي کوګله ساندي اوري
د ترانو پر شهبازونو لاري بندي سولې
نسيم پرون د پسرلي جنازه وايستله
زموږ په وطن کي د ګلونو لاري بندي سولې
پتنګه بل چيرته سينه پر لمبه وسولوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ پر ماښام د پانوسونو لاري بندي سولې
سپرلیه غېږه کې دي وساته ځولۍ ګلونه
پر دې بېدیا د بهارونو لاري بندي سولې
له خزانونو توربېدلی بلبل نه راځي بیا
پر دې چمن د بهارونو لاري بندي سولې
جهاني ستا يې په تندي کې دي زخمونه کښلي
چې پر طبیب د مرهمونو لاري بندي سولې

واشنګټن ډي سي ۸/۳۱/۱۹۹۸

درد مي له سينې نه بهر چېرته ځي
ستا د تورو سترګو اثر چېرته ځي
زه په خپل اختيار درته راغلی يم
نور له دې زندانه خبر چېرته ځي
ميني ته ولاړ دي جلادان د وخت
ښکلي به پر لور د ګودر چېرته ځي
شيخه ريشتيا وايمه معذوريمه
ډله د شيطان کي کوثر چېرته ځي
خدايه دا سزا د کومي ورځي ده
شپو له پاسه شپې دي سحر چېرته ځي
زه خو يې ګرېوان مخي ته نه وينم
خدايه دا د اوښکو لښکر چېرته ځي
ژوند له حادثو سره پېيلی دی
دلته له ساحله خطر چېرته ځي
څو به جهاني له لاري وګرځې
ستا په نوم ليکلی سفر چېرته ځي

ويرجينيا ۱/۲۵/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

✡

د ښو پر څوکه ژوند دی پاتېدلای سم که نه سم
لکه اوښکه پر باڼو دي رغړېدلای سم که نه سم
د سرکښي ځوانۍ باز مي په رضا دام ته درلوېږي
پټ په خیال کي دي په زلفو زنګېدلای سم که نه سم
د پردۍ نشې مستي ده چي په سترګو کي يې وينۍ
شپه لا ځوانه ده يارانو نور څښلای سم که نه سم
د اجل قاصد راغلی د ځوانۍ پولي ته پرېووت
وایه بیا دي نرۍ شونډي مچولای سم که نه سم
د تقسیم په آینه کي ځان ته ګورمه تا وینم
د تقدیر له ځنځیرونو خلاصېدلای سم که نه سم
ستا محفل کي شمع نسته زما وزري لمبې غواړي
دا یو څو خاموشي چیغي درلېږلای سم که نه سم
چا پرون راته ویله چي شهباز خاورو ته سپارې
د مستۍ په هدیره کي نڅېدلای سم که نه سم
دوږخي خیالونه مړه سول جنازې يې اوښکي یووړې
څه دي رایه ده زاهده سوځېدلای سم که نه سم
د مورچل د پیغور غشو دواړي سترګي را ړندې کړې
پښتني نور دي پلو ته درکتلای سم که نه سم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځوانۍ مستي شېبې مې د ديدن سراب الوۍ کړې
په کوڅه کې دې جانانه ښخېدلای سم که نه سم
هسکه غاړه د غرور مې د تسليم په توره پرې کړه
جهاني دې اوس قدم ته پرېوتلای سم که نه سم

واشنګټن ډي سي ۱۱/۱۲/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا میکده په نڅېدلو ارزي
ساقي دا جام دي په څښلو ارزي
چې لېونتوب ته عقل وتخنوي
دا زولنې په شرنګېدلو ارزي
چې زړه ته خيال د سرکو شونډو راوړي
دا شنې پيالې په تشولو ارزي*
چې توروي د کوڅې کاڼي شګې
دا سوي چيغې په وهلو ارزي
چې يې کيسې د مينې تخم کري
هغه وزر په سوځېدلو ارزي
د کوه طور د لاري ستړی نکل
جانانه ستا په اورېدلو ارزي
ستا له خوږو خوږو پلمو ګرځم
وعدې دي تولي په منلو ارزي
ستا په جلوه د سوځېدو په امید
ژوندون په تمه تېرولو ارزي

---

* حمید:

دا زما له غمه شين زړه پکي خيال د يار د شـونډو
هسي رنګ زيب و زينت کا لکه مي په شنه پياله کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې جنازه مې ستا کوڅې ته دروړي
دا انتظار خو په کولو ارزي
مرګ که ایله اوس یې په قدر پوه سوم
دا توري شپې په سپینولو ارزي
چې جهاني د جانان غېږې ته وړي
هسې خوبونه په لیدلو ارزي

واشنګټن ډي سي
۱۱/۱٦/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

د جانان په تور اغيار نيولی ښه يم
ستا محفل کې لکه خار غندلی ښه يم
ما ته مه ښيه نخرې د پاړوګانو
زه د تورو زلفو مار چيچلی ښه يم
د سجدې تمه به نه کوې نمروده
زه خليل يم په انګار سوځلی ښه يم
زما يوسفه سر مې زر ځله در جار سه
په بازار کې خريدار منلی ښه يم
کانې مه راته رانښکاره لېو نتو به
د دې ښار څخه هوښيار وتلی ښه يم
چې اوبه مې د اغيار په کوثر نه کې
په سراب کې انتظار وژلی ښه يم
زه يې پېژنم رقيب د ی طبيب نه د ی
مرهم ليرې که پرهار خوړلی ښه يم
د بد مستو له مستيه مې زړه شين د ی
انجمن کې دې خمار وهلی ښه يم
جهاني ته لارې مه ګوره د تېښتې
زه د حق په نوم پر دار ختلی ښه يم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویرجینیا ۱۹۹۷/دسامبر ۲۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

جانانه زړه مي ستا کوځې ته له در تلو صبر سو
ستا په انګړ کي مي تندی له لګېدو صبر سو

زما له زلميو ورځو ولي کساتونه اخلې
بوډ ی زاهد په سپينه ږيره له توبو صبر سو

چي دي محفل کي له پانو سه لمبې و شړلې
پتنګ تياره کفن کوي له سوځېدو صبر سو

چي جنازه دي د مطرب له کوره پورته کړله
شهباز نری فرياد کوي له شرنګېدو صبر سو

اوس مي د ښار په دروازو کي کاڼي نه پېژني
عقله راځه چي لېونتوب له زولنو صبر سو

نور به مي سيوری د رقيب توري ته نه وي ولاړ
کيسه مي هېره که زما نکل دي له شپو صبر سو

زه دي له ښاره جهاني رنګه راووتلم
ستا په مالت کي مي آواز له خپرېدو صبر سو

ويرجينيا ۵/۱۶/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

چې ګوندی ته مې راغلی د غرور دی
دا فلک لکه چې زما سره تربور دی
چې سجده یې د غرور له زوره تښتي
نن له هسکه ګدایي کوي مجبور دی
څه لمبې لمبې ناري وهي آسمانه
دا وطن چې پیدا سوی دی تنور دی
دلته هره زولانه کې مجنون اوسي
هر آواز چې دررسیږي د منصور دی
یا د دار له سره چیغې پورته کیږي
یا موسی پر کنګره د کوه طور دی
خوني نه یم پښه نیولي چې را نه سي
دا مې لاس د خپل قاتل په وینو سور دی
ستا د توري ترسایې لاندې زمری سو
رقیب کله دونه نر دونه باتور دی
د رقیب کوثر مې لیري که له مخې
د رویبار په خوله انګار راته منظور دی
عزرا ییله لاس دي جار سم مهلت راکه
د رقیب زکندن وینمه ضرور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تسل مې علاج نه کیږي یارانو
چې طبیب مې له کتو څخه معذور دی
جهاني له یوه غشي فریاد نه کړي
دل ته هر زخم چې اړوي ناسور دی

واشنګټن ۹/۲/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه لحظه دي مخ ته ودرېدم خداى په امان
پردېسو هيلو ته مي وژړېدم خداى په امان

زه لکه اوښکه بيا مي تمه د راتللو نسته
پر ښايسته بارخو دي ورغړېدم خداى په امان

که مي غرور که مي ځواني وه نذرانه مي کړله
پښو ته دي ولوېدلم و رژېدم خداى په امان

ستا د شغلې بلاګردان سوم د پتنګ په رسم
تر سر دي وګرځېدم وتپېدم خداى په امان

ستا د نامه مينه مي وکرل د مرګ تر پولو
د دار په پړي درته ونڅېدم خداى په امان

پر سر مي بلې کړې لمبې چي لاري ورکي نه کم
چېرته پردي ولات کي وسوځېدم خداى په امان

زه د ګلونو په بستر کي نصيب نه منلم
لکه شبنم د رڅخه وغورځېدم خداى په امان

پوه سوم چي نوري مي د پلونو نخښې پاته نه دي
زه لکه سيورى دلته وهستېدم خداى په امان

بيا به مي نوم د چا ماشوم خوبونه نه زنګوي
لکه کيسه له ياده ووتلم خداى په امان

نور جهاني ستا د محفل د يادولو نه دى

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوې برېښنا په شاني وځلېدم خدای په امان

ویرجینیا ۷/۲/۱۹۹۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

خالي دي ميکدې نه سي چې زه بيرته راځم
خماري دي پيالې نه سي چې زه بيرته راځم
يوسف مي د خوبونو د تعبير پر لاروورک دی
رڼا ورځي دي شپې نه سي چې زه بيرته راځم
لښکر د رقيبانو مي په ستر ګو دی ليدلی
کوڅې دي هديرې نه سي چې زه بيرته راځم
قاصد راته ويله چې زما مينه دي پردی کړه
پښېماني دي وعدې نه سي چې زه بيرته راځم
وعده مي په سکروټو کي منزل ته رسېده وه
دا سرې لمبې سرې نه سي چې زه بيرته راځم
قسمت مي وزرونه ستا محفل کي دي سوځلي
دا شمعي دي تيارې نه سي چې زه بيرته راځم
جنون مي ستا په کلي کي باران د کاڼو غواړي
خالي درنه کوڅې نه سي چې زه بيرته راځم
جانانه ستا په ستر ګو لنډوم دا توري لاري
تياره درنه ډېوې نه سي چې زه بيرته راځم
پر سر درسره ځمه چي تنها مي خوشي نه کې
رواني قافلې نه سي چې زه بيرته راځم
ازل او جهاني دی لېوتتوب سره منلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېغمــه زولنــې نــه ســي چــي زه بيرتــه راځــم

واشنګټن ۱۹۹۷/۲۸/۶

خمار مي نه ماتيږي شرابونه بيګانه دي
ساقي راته اشنا دی خو جامونه بيګانه دي
پښېمانه درته نه يم بدګومانه راته نه سې
جنونه ته مي خپل يې ځنځيرونه بيګانه دي
سجدې ته يې د يار کوڅې ته نه يمه بللی
پردی قاصد راغلی پيغامونه بيګانه دي
پتنګ په دې محفل کي وزر نه سي خپرولای
لمبې پکښې سرېږي پانوسونه بيګانه دي
دې ښار کي ربابونه د سنګسار په غبږ کي غواړه
نغمې ګوتي کي ژاړي شهبازونه بيګانه دي
لښکر د غمازانو دي له کومه رابللی
جانانه ستا په کلي کي مي پلونه بيګانه دي
چې زما د لېونو چيغو جواب ورسره نسته
يا زه يم بدل سوی يا دا غرونه بيګانه دي
غرور مي له ناکامه تش آسمان ته کچکول نيسي
ازل خو داسي نه و قسمتونه بيګانه دي
ستا دم د مسيحا دی زه منکر ورباندي نه يم
طبيبه لاس دي جار سم پرهارونه بيګانه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سـجدې د جهـانې پـر تنـدي مـه غـواړه زاهـده
پـه دې سرکـښـه ښـار کـي محرابونـه بيګانـه دي

ويرجينيا ۲۲/٦/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

خوب مي ليدلى دى سبا رقيبان كډه كوي
زما د جانان د كوڅې ټول غمازان كډه كوي
ستركو ته راغله جل وهلي مېلمانه خيالونه
د پښتنو اوښكي د زوره كړېوان كډه كوي
يا دي قسمته بدلوم يا به تندى ماتوم
چېرته چي ځم له هغه ښاره خوبان كډه كوي
ګوره چي عقل د جنون جامې په غاړه كړلې
د لېونيو له مستيه رندان كډه كوي
زه پوهېدم چي اسوېلي مي بې اثره نه دي
هغه دى ورو ورو له ساحله توپان كډه كوي
چا خو به چېري د سنګسار خبري كړي نه وي
چي د مكې له ښاره ځغلي شيطان كډه كوي
يارانو راسئ تماشې د رياكارو وكړئ
زموږ له كوڅې نه خرقه پوش زاهدان كډه كوي
قسمته چېري د سكروټو ځنځير وشرنګېدئ
چي مي د حق له چيغو تښتي آسمان كډه كوي
جهاني زېرى مي دربانديږ رويبار خط راوړى
ستا له سوځلي ګلستانه زاغان كډه كوي

ويرجينيا ۵/۲۴/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

دارو مـــي د رنځونـــو مـــسيحا راتـــه راوړي
خبــر چــي مــي د کلــي د اشــنا راتــه راوړي
ازل مـي ستا پـه لاره کي غـرور قربـاني کـړی
سجدې بـه مـي تندي تـه خامخـا راتـه راوړي
لـه ستر ګو د قاصـد مـي معلـوميږي تعبيرونـه
ځـولۍ مـي د خوبونـو نيمـه خـوا راتـه راوړي
منصوره ککرۍ مـي د قسمت پـر لاري رغـړي
د حـق چيغـي لـه داره هـر سبا راتـه راوړي
آسمان سرې تـه ګوري بيا جامې کي ورتـه جوړي
مجنـون يمـه ملګـرو چـي لـيلا راتـه راوړي
يـو نـور مـي پـه تيـاره کي دی ليدلی نـه پـوهيږم
کلـيم لـه کـوه طـوره زيـری ستا راتـه راوړي
يوسف رنګـه بـه عمر جهـاني زنـدان تـه يوسـم
دا تــور مـي پـه نـصيب دی زليخـا راتـه راوړي

ويرجينيا ۵/۱۷/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

د رقیب سیوری د جانان په آشیانه کې وینم
مرګه تصویر دې د خپل ژوند په آیینه کې وینم
د جنتونو له تصویره دې اورونه ښاخې
د لمبې عکس په نصیب د پروانه کې وینم
ماشوم زړګی مې د دروغو په وعدو غولوې
له هر پیمان سره ماران په خزانه کې وینم
تا له غمازه سره زما پر لېونتوب خندله
زه افلاطون د خپل جنون په زولانه کې وینم
ډُرې دې ولې د پرهېز په نامه سترې کړلې
د قدم نخښې دې په لار د میخانه کې وینم
د حسن ربه د هنر ګوتې یې غوڅې کړلې
د انځورګر سترګې ړندې په جېلخانه کې وینم
خدایه تهولی د بلبلانو چېرې وکوچېدې
د زاغ منګولې د غوټۍ په ګرېوانه کې وینم
هغه دې بیا یې له کوڅو څخه رندان وایستل
پیر مغان سر پر زنګون په خُمخانه کې وینم
د جهاني پردېسو هیلو قصاصېږئ ولې
لستوڼی خپل دی تېغ په لاس د بېګانه کې وینم

ویرجینیا ۱۹۹۷/ډسامبر ۱۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

زما د سوي کور نکلونه چي راځي پرېږده چي راسي
د قاصد په خوله اورونه چي راځي پرېږده چي راسي
بتخانې به نسکورېږي خليل نه سي ستنېدلای
د نمرود ياغي اورونه چي راځي پرېږده چي راسي
زه او ته شينکی آسمانه ازل ږ پريو ازمېيلي
ستا د لوري توپانونه چي راځي پرېږده چي راسي
له فريادة بېګانه دي دا سينې دا پرهارونه
رقيبان کاري زخمونه چي راځي پرېږده چي راسي
دې وطن کي له نسيمه د ګلونو بستر هېر دی
د خزان وحشي بادونه چي راځي پرېږده چي راسي
له توپانه دي لړزېږي په حرم کي محلونه
کنډوالو ته سېلاوونه چي راځي پرېږده چي راسي
له پېړيو انتظار دي هديرې او لحدونه
غمازان او تورپوځونه چي راځي پرېږده چي راسي
نن به بيا امتحان اخلي زمانه په زړه سنګينه
د سکروټو بارانونه چي راځي پرېږده چي راسي
دا وطن د منصور نه دی په رضا چي دار ته خيژي
جلادان تېره تېغونه چي راځي پرېږده چي راسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې ځـتن کـې بـه يـارانو قـافلې تللـې د مـشکو
د بـاروتو کاروانونـه چـې راځـي پرېـږده چې راسـي
جهــاني چــې ترانـــو دي مـــستوله پايکوبونـــه
نـن د وينـو غزلونـه چـې راځـي پرېـږده چې راسـي

ويرجينيا ۱۹۹۸/۹/٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

زه د لېو نتـــوب او زولنـــو د ښـــاره و وتـــم
نــه يمــه منــصور د غرغــړو د ښــاره و وتــم
څوک مي په جونګړه کي بې سوره نغمه نه اوري
مــا تــه ســوه شــپېلۍ د ترانــو د ښــاره و وتــم
نــن بــه مــي رقيب د تومتونــو ځولۍ چېري وړي
زه د ګودرونـــو او بنګـــړو د ښـــاره و وتـــم
مــا تــه د ســفر د ســختو لارو توښــې مــه ګــوره
او ښــکه غونــدي ولاړم د لېمــو د ښــاره و وتــم
زمــا د پلونــو نــښي د اغــزو لــه څنګــه مــه څــاره
بــوی رنګــه پــردی ســوم د غونچــو د ښــاره و وتــم
نــور مــي د خيــالونو د تــالونو غېــږ تــه مــه بولــه
نکــل ومــه هېــر ســومه د شــپو د ښــاره و وتــم
ځه د توپــانونو بېړۍ ځه خدای دي ملګری سه
پــرې مــي ږده ســاحل تــه د څپــو د ښــاره و وتــم
برخه د جنون مي د قسمت په کور کي خواره وه
مينـــه د فرهـــاد ومـــه د غـــرو د ښـــاره و وتـــم
نــوري جهــاني تــه د پــانوس خبــري مــه کــوه
نــه ومــه پــتنګ چــي د لمبــو د ښــاره و وتــم

ويرجينيا ۱۹۹۸/۲۴/۱۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ساقي تشو جامونو ته راځي که نه راځي
خمارو قسمتونو ته راځي که نه راځي
شيرينه بهانه ده وعدې ټولي ازلي دي
فرهاده کلنګونو ته راځي که نه راځي
اغزي دي د تنها کو رنګولو ته راوزي
مجنونه دې دښتونو ته راځي که نه راځي
پرون دي پر اوږو باندي خرقه نه ټينګېدله
زاهده نن څمونو ته راځي که نه راځي
شګون د بېلتانه دی تياري وينمه په خوب کي
يوسفه تعبيرونو ته راځي که نه راځي
پښتو مي له کچکوله سره نه سي ګرځېدلای
طبيبه پرهارونو ته راځي که نه راځي
منمه چي ځواني مي په خيرات منظوره نه سوه
رويباره جوابونو ته راځي که نه راځي
د عقل زنارونه مي تسبيح کړې د شېخانو
جنونه ځنځيرونو ته راځي که نه راځي
يوازي جهاني د حق په نوم غرغره کيږي
منصوره سنګسارونو ته راځي که نه راځي

واشنګټن ۱۹۹۵/ اپريل

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

شمع مړه سوه شپه تیاره خونه سوه توره
ولي نه وزي پتنګه له دې کوره
قلندر غوندي مې تور په ژړا سپين کړل
د ميرا احوال رانه غى له لاهوره
ما په بيه د جنون دى رانيولى
ته مې ځنګه بېروې له هغه توره
تر چارچوبه مې سجدې ورپسې وروړې
لا هنوز وتلى نه يم له پيغوره
له محفله مې ګيله نسته يارانو
له آسمانه مې كاسه راغې نسكوره
سپيني شپې مې د مزار له ډېوې ښكارې
مرګه ولې نه شرمېږې زما له ګوره
لا زګېروى د جهاني اورېدل كېږي
د خوږمنو مينه ونه ګڼې توره

ويرجينيا ۱۹۹۸/۲۴/۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

علاج د تورو شپو ته مې سبا کله رائحي
زخمونه مې ناسور سول مسيحا کله رائحي

پر لار د انتظار مې دي لېمه درته فرش کړي
رويباره جوابونو لره بيا کله رائحي

په تمه د ديدن مې سپيني ورځي کړلې توري
رندې مې سولې سترګي په ژړا کله رائحي

په نوم دي د تورو مخو غمازانو مرکې دي
جرګو ته د خيالونو مې ريښتيا کله رائحي

د وصل په وعده دي اوبوم ترږي کلونه
د عمر مسافره پر دې خوا کله رائحي

د توري تيارې ستوني ته وروستۍ لمبې څخيږي
د ميني امتحان لره بورا کله رائحي

د حق چيغي دي ولي دي په ستوني کي نيولي
منصوره غرغړې سوې نيمه خوا کله رائحي

غرور د جهاني مې نذرانه دی درته ايښی
نصيبه پر دې لاره به پخلا کله رائحي

واشنګټن ډي سي ۷/۲۰/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ماتم دی په دې ښار کې جنازې دي چې راځي
خالقه ورځې څه سوې تورې شپې دي چې راځي
دا کاڼي د غضب یوازې زموږ پر کلي اوري
انصاف څه سو آسمانه زلزلې دي چې راځي
د اور د پاسه اور دی سره ورک نه سو جانانه
دا لومې د شیطان دي وسوسې دي چې راځي
پر څه دي سترګې سرې دي ساحل نه دی لا راغلی
لږ صبر سه توپانه لا څپې دي چې راځي
بلبلو باندي اوري آفتونه لکه غشي
پاتا د ترانو ده غلبلې دي چې راځي
سفر دی بدل سوی منزلونه نا اشنا دي
پر تورو رباتونو قافلې دي چې راځي
محفل به رنګین نه کي دا سوځلي وزرونه
د شمعي جنازې ته پروانې دي چې راځي
د عقل بندیوانو د حساب کړی ماتېږي
جنون مو مبارک سه زولنې دي چې راځي
د حق د لېونیو ننداري ته ځي وګړي
منصور میدان ته بیایي غرغرې دي چې راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زلمـي زلمـي کلونـه جهـاني قبـر تـه تـوی سـول
د سـاندو لـه کوګلـه زمزمــې دي چــي رائحــي

۷/۵/۱۹۹۷ واشنګټن ډي سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

چې پانوس له سوځېدو سره اشنا دی
دا پتنګ د دې لمبو سره اشنا دی
زما د خيال وزر ته مه ايږده دامونه
دا يوسف له زندانو سره اشنا دی
چېرته بل وطن کې وکره سپلونه
زما کورګی له نړېدو سره اشنا دی
سل فرهاده يې له هر ګړنګه زيږي
دغه غر له کلنګو سره اشنا دی
له جرسه يې راځي بږغ د پېرېو
دا رباټ له قافلو سره اشنا دی
زما د صبر لښکر ولې جنګ ته بولې
دا پلټن له ماتېدو سره اشنا دی
له شهبازه يې لا ولې ساندې غواړې
رباب تش له شرنګېدو سره اشنا دی
پکښې نه سړوي رنګ شهيدي وينې
دا انګر له جنازو سره اشنا دی
د جلاد رحم ته مه اړوه سترګې
هغه تېغ له دې کټو سره اشنا دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د آرام ساحل ته لار د خضر نسته
سمندر له توپانو سره اشنا دی
جادوګر آسمانه لومې دې کړې نوې
جهاني دې له دانو سره اشنا دی

واشنګټن ډي سي ۷/۲۷/۱۹۹۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

✵

ساقي پياله مي ډکوه که نه وي ځم درڅخه
خمار مي مه راويښوه که نه وي ځم درڅخه
زه سيلاني د جمال نه يم لمبې مه سپموه
وزر مي ژر تړکوروه که نه وي ځم درڅخه
ما ته ازل ستا په کوڅو کې لېونتوب ليکلی
زولنې مه ايساروه که نه وي ځم درڅخه
زخمونه ستا د نامه ذکر ته پاللي ښه دي
طبيبان مه راخبروه که نه وي ځم درڅخه
زه ستا د مينې په تور کله چا نيولی نه وم
رقيبان مه پلمه کوه که نه وي ځم درڅخه
پښتنه مينه مي له سواله سره نه جوړيږي
غرور مي مه را ماتوه که نه وي ځم درڅخه
د ژوند سراب تېرو مزلونو ته راوړی يمه
مرګيه ځان تياروه که نه وي ځم درڅخه
زه دي د وصل په خوبونو زنګېدلی ښه يم
دا شپه مي مه سهاروه که نه وي ځم درڅخه
نن جهاني د رقيبانو په سيالي راغلی
دا ځل مي مه آزاروه که نه وي ځم درڅخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویرجینیا ۱۲/۱۲/۱۹۹۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وطن ترانه

ګران افغانستانه تا به بیرته موږ ودان کو
لوړ به دې نښان کو
کور به دې د سولې درنه ورک به دښمنان کو
لوړ به دې نښان کو
زما ګرانه وطنه ته خو کور د عظمتونو یې
مېنه د مېړونو یې
ځاله د اکبر او مسجدي د میدانونو یې
کور د توپانونو یې
بیا به دې وطنه افسانه د دې جهان کو
لوړ به دې نښان کو
ستا هغه بچي دي چې نیولي یې ملکونه دي
وړي یې جنګونه دي
نوم د احمد شاه دې لړزولي هیوادونه دي
پاته یې نکلونه دي
نوی به تاریخ د پاني پت او اصفهان کو
لوړ به دې نښان کو
ستا د ګل سرخ لمن به ډکه له ګلونو وي
جوش به دې سیندونه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا به دي په غـــاړو کي شرنګی د امېلونو وي
ږغ به د سازونو وي
بیا به دي ړانده په غبرګو سترګو غلیمان کو
لوړ به دي نښان کو
ستا پر پاکه خـــاوره چي راځـي دلته سرونه خـوري
زړه باندي زخمونه خوري
دلته د بازانـــو په ځـالې کي تیندکونه خوري
ویني خوري دردونه خوري
سـتا د سر خیرات به ډلي ډلي رقـیبان کـــو
لوړ به دي نښان کو
ستا پر پاکه خـاوره چي ګولۍ دي اورولي چا
هغه دی دښمن زما
سـتا په جـنتونو کي مرګونه چي کـرلي چا
خپل به نه سي زما او ستا
ځو چي د ســیالانو په ټولۍ کي دي روان کـو
لوړ به دي نښان کو
ګران افغانستانه نور به نه يې د خـــوارانو کور
وران د غریبانو کور
نور به دي څوک نه بولي د کونډو یتیمانو کور
رنګ د شهیدانو کور
جوړ به دي وطنه د عمرو ځیري ګـــرېوان کو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړ به دي ننګرهار کو
بيا به له آمو تر ارغسانه شنه دښـــتونه وي
مست به يې ګلونه وي
يو به له پنجشېره تر هــراته اولــسونه وي
يو به يې پوځونه وي
تاج به د لعلونو درته جـــوړ د بدخشان کـــو
لوړ به دي ننګرهار کو

واشنګټن ډي سي ١١/١٧/١٩٩٧

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نغمې قبر

ما به ګرېوان په سړاوه او ښــکو مې اور واخيست
لمبو يې زور واخيست
مــا هــغه اور نه و وژلی چې يې نور واخيست
لمبو يې زور واخيست
رو يباره پوه سوم چې مې ښار د هستـېدلو نه دی
زما د ليدلو نه دی
د ژوند خــيرات مې نور د چا د قبلېدلو نه دی
د اخيستلو نه دی
ما لېونتوب ته په پردۍ کوڅه کې کور واخــيست
لمبو يې زور واخيست
چا ويل اوس هـلته ياران پر شـمع نه ټولېږي
پروانې نه سوځېږي
اوس د سـاقي له پيالو رنګ د مســتۍ نه پاڅېږي
ځوانې يې نه نڅېږي
د تورو شـپو اجاره دار له ورځو شور واخيست
لمبو يې زور واخيست
چا ويل نور د مـطرب ګــوتو کې شهباز نسته
ژبه د ساز نسته

(c) ketabton.com: The Digital Library

شرنګ د نغمې شـــور د بلبل د راز و نیاز نسته
د چا آواز نسته
وایي برات له جـــنازې غنچه پیغور واخیست
لمبو یې زور واخیست
نور پر سورکیو شـــونډو ځواني نغمې نه خوځېږي
رنګونه نه بهېږي
له خـــزانونو تښتېدلي مـــــرغۍ نه ستنېږي
ګلونه نه غوړېږي
وایي ملیاریې له کـــوڅې غنچه نسکور واخیست
لمبو یې زور واخیست
نور د آدم نغـــمو ته شپې د درخو نه سپینېږي
نکلونه نه ویښېږي
د چـــندنې رباب له شـــوقه پردې نه څیرېږي
افسانې نه جوړېږي
د بزم شمـــعي له تیارې کفن په پور واخیست
لمبو یې زور واخیست
نور مې د هـــیلو په کوګل کې شمعي نه بلېږي
خوبونه نه تخنېږي
د خـــیال وزرې د جانان غېږې ته نه غوړېږي
یادونه نه مسېږي
راته تقدیر کـــور د توپان پر اوږو سپور واخیست

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمبو يې زور واخيست
نه پر ګودر باندې پېغلوټې نه منګي دي کتار
نه څوک د چا انتظار
نه جــهاني ستا د ســندرو هلته سته خريدار
نه دي آواز دی په کار
ما څوانيــمرګو ارمانــونو له ګــور واخيست
لمبو يې زور واخيست

ويرجينيا ۲۰/۵/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شینډنډ فتح

زېرې راغــې د اغيــارو لــښكر مــات ســو
پــر چمــن مــي د زاغــانو ګــذر مــات ســو
نــور يــې زمــا پــر ګلزارونــو سـيورې نــسته
د ابلـــيس د وزرونـــو شـــهپر مـــات ســـو
پــه شــنه ډنــډ کــي ســوې د زهــرو اوبــه وچــي
د غمــازلاس کــي لوېــدلی کــوثر مــات ســو
خولــه دي جــار ســمه رويبــاره راتــه وايــه
د رقيــب پــه لړمانــه کــي خنجــر مــات ســو
د خيــالونو پــر مــزار مــي جنــډې نــاڅي
د غلــيم پــه جنــازو مــي محــشر مــات ســو
نــن بــه زمــا لــه مــستۍ ځــان ســاتې آســمانه
د جانـــان پـــر مـــخ د بـــدو نظـــر مـــات ســـو
نـــور د چـــا لـــه ســـترګو نـــه ډارم فلکـــه
پــه لېمــو کــي يــې د قهــر نــشتر مــات ســو
ســاقي نــن مــي ميخانــه پــه اجــاره ده
د واعــظ د تــودو چيغــو اثــر مــات ســو
چــي پــه شــپو پــسي يــې شــپې راتــه کرلــې
د زمــان د تورتمونــو منتــر مــات ســو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نوبـــــت د جهـــــاني د پــــايکوبۍ دی
د رقيــب پــه نــوم ليکلــی ســاغر مــات ســو

۱۹۹۵/ ۳/ ۹ واشنګټن

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسافر خوب

برایي مي خوب لیدی چي مخ پر ښار ځم
له پردۍ مېني پر لور د کندهار ځم
په تندي کي مي سجدې ورته ساتلي
په زیارت مي د مسجد د مور او پلار ځم
د زاغانو جنازې له باغه وزي
شین طوطي رنګه چمن ته په چیغار ځم
پروانه یم پر زخمي ګلونو ګرځم
په لېمو د رقیبانو لکه خار ځم
د ازل وعده مي وړي د نصیب کور ته
په اغزیو کي ورلغړم پر انګار ځم
د رنځورو کنډوالو اسوېلي اورم
طبیب نه یم تش کتو ته د پرهار ځم
له زرینو پنجرو مي وزر خلاص کړ
سوځېدلي ګلستان ته په اختیار ځم
لا نسکوري بنګلي په ساندو ژاړي
لا تپوس ته د زخمونو د بیمار ځم
لا شهیدي ویني څاڅي له بګړیو
لا د مرګ د قافلو سره پر لار ځم

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا يتيمـــو ګرېوانـــو تـــه اوښـــکي ګـــوري
لا زلميـــو هـــديرو تـــه پـــه کوکـــا رځـــم
لا زګېـــــروی دی د قبرونــــــو د جنـــــډيو
لا د اوښـــکو د جرګـــو ســـره روييـــا رځـــم
نـــن لـــه مځکـــي او آســـمانه ګيلـــه مـــن يـــم
چـــي د مـــستو ځوانيمرګـــو تـــر مـــزار ځـــم
نـــور تـــر مرګـــه مـــرور يمـــه آســـمانه
چـــي لـــه جـــوره دي پاتـــا تـــه د دلـــدار ځـــم
جهـــاني ليـــونی مـــه بـــولئ يـــارانو
چـــي د يـــار کـــوڅې تـــه ځمـــه نـــو هوښـــيار ځـــم
۴/۱۶/۱۹۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

محشر

شیخه مه راځه محشر دی مځکه سوځي آسمان سوځي
خُم له اوره سره چوي پیاله سوځي مستان سوځي
د سکروټو مجمرونه د سینو ګرداب ته لوېږي
په دوږخ کې پایکوبي ده ځپه سوځي توپان سوځي
د سوما له خُمه اخلي نوش پر نوش وروستي جامونه
د زردشت لحد اور واخیست خرقه پوش زاهدان سوځي
مهارت د عمر غواړي په محفل چي ورګډیږي
د پخو رندانو ځای دی سست مذهب او ایمان سوځي
دا مسلک د خرابات دی په هر خُم کي خرابی دي
حریفان پکښي غرقیږي ساقي سوځي رندان سوځي
بد مستان دي هیاهوی دی توبې سر پر سر ماتیږي
چیغي ورغلې محراب ته توبه سوځي شېخان سوځي
د مطرب ګوتي نخیږي له شهبازه لمبې ځاځي
ځوک تازه محفل ته راغی چي بورا ورته ځان سوځي
عقل لاره ورکه کړې د جنون غبږي ته لوېږي
د مجنون حکم چلیږي دانا سوځي نادان سوځي
جهاني لاري یې ځاره هسي نه چي سره ورک سئ
زمانه په زړه کړه ده قول سوځي پیمان سوځي

کابل ګذرګاه مارچ ۱۹۷۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

کيسې او نکلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملک بلو خان

دې کیسې ته مې غوږ نیسئ هوښیارانو
له ځوانۍ مې اورېدلې له پوهانو
چې بدرۍ د بلو لوروه په کلونو
مسافره له وطنه له دښتونو
نه خپلوان نه یې همزولې وه لیدلې
نه سندرې یې د نجونو اورېدلې
نه یې وروڼه نه یې خویندې ورغلې
نه په تول کې د خپلوانو یې خندلې
نه خبره په واده د بسوګۍ وه
نه کیسه چا ورته کړې د ابۍ وه
ما شومان چې دې د کلي وه لیدلې
زلمي سوي وه چنار غوندې ختلې

یو وروځ بلو روانه کړله کورته
خپل تاتوبي د ابا، غېږې د مورته
بدرۍ وکړه له بلو څخه پوښتنه
ابا نه یمه خبره له وطنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــه خبــره لــه احوالــه يــم د نجونــو
نــه کيــسې دي چــا راوړي د ودونــو
نــه خبــره يــم د چــا لــه رنځورانــو
نــه احــوال راتــه معلــوم د ماشــومانو
سلامت مي ټوله غوښتي دي له خدايه
په وطن کي چي څه پيښ دي راته وايه
بلـو دواړه برېتـه تـاو کـړل ويـل لـوري
تـه اوس لـور د بلوخـان يـې بختـوري
ستا بابـا دی اوس ملـک د غـره د سـمي
چاتــه مــه کــوه خبــري کمــي کمــي
کـه څوک مري او کـه زندان تـه روانېږي
زمـا پـه خولـه ټولي دعوې فيصله کيږي
پــه وړه خبــره ســو ځمه کورونــه
او چي زړه مي سي بخښم لوی ګناهونه
لاس تړلــي خلــک بيا يمــه ســرکار تــه
اشــاره مــي خېــژوي وګــړي دار تــه

هم سيد يمه هم خان يم هم هوښيار يم
تــه وا ټــول مــي غلامــان زه يــې بــادار يــم
پـرون خلـک شـرمېدل زمـا پـه پوښـتنو
نــن روپــی دي را روانــي پــه لمنــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدرۍ شنه د ژړا ولاړه ویل پلاره
هدیرې ته مي پر څه بیایې له ښاره
ما وې زه به مي دیدن کوم د کلي
مچوم به مي خپلوان او نازولي
خپل کاله ته به ورځم پس له کلونو
ننداري ته به ورځم د ګودرونو
پر بام بوټو به مستي کوي پېغلاني
تر سالو لاندي به پټېي وي ناویاني
بیرسري ماشومان به وي کوڅو کي
شرمیندوکي جینکۍ په دروازو کي
ږغ به اورمه د وریو د سپرلیانو
له ګورم سره ناري د ګورو انانو
له دښتونو به راځي ږغ د لېوانو
له کیږدۍ څخه سندري د کوچیانو
د آدم او د درخو ناري به کیږي
ځوان مین به او ښکي خوري ورته زنګیږي

خو چي تا ته ملکي ده رسېدلې
پر وطن مي د بلا ساه ده ختلې
زموږ په کلي کي څوک نسته ټوله مړه دي
که واړه دي که ځوانان دي که زاړه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو به ژاړمه د خپل اولس وګړي
خدای خو مه وای را لیدلي دونه مړي
ته ورځه د وطن کانو هدیرو ته
زه به پاته یم پردېسو ورځو شپو ته

ویرجینیا ۱/۱۹/۱۹۹۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه ماران

هوښیارانو دي راوړي دا نکلونه
پرې اوښتي دي وختونه او قرنونه
اوسېدله دوه ماران يوه ځنګله کي
خدای ورکړي عجايب وه صورتونه
د يوه يې سل لکۍ وې يو يې سر و
د ها بل يوه لکۍ وه سل سرونه
د يو سري مار خوراک يوه مږۍ وه
له ښکارونو به يې اخيستل خوندونه
يو يې خوب يو يې خوراک يو يې آرام و
په نصيب يې وې ښادۍ او نعمتونه
سرې شپې يې تېرولې په خپل غار کي
تر غوږ لمر لاندي يې تل کول مزلونه

ځناوري له لکيو بېرېدله
له هيبته به يې تښتېدل پوځونه
د سل سري اژدها په کور کي غم و
خدای ورکړي وه سل سره سل خيالونه
ځوک به ويښ ځوک به ييده ځوک نا آرام و

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا په نیمه شپه کې غوښتله ښکارونه
چې به ښکار د کوم یو سر خولې ته نژدې سو
نورو ټولو به وهل ورته ټوپونه
کله کله به ښکار پاته تر مابین سو
دوی به یو پر بل کوله ګوزارونه
په یو تن کې سل سرونه سل غلیمه
یو په بل یې ښخول تېره غاښونه
نه سل سری اژدها په ګېډه مور سو
نه یې ورک سول په سرونو کې زخمونه
نه یې ولیده کراره ورځ په ژوند کې
نه یې وکړل د آرامې شپې خوبونه
یوه ورځ د لوی ځنګله په یوه کونج کې
راښکاره سوې سرې لمبې یاغي اورونه
وچ لانده بوټي یې ټوله سوځوله
له لمبو یې تر آسمانه تلل دودونه

هري خوا ته یې سکروټې غورځولې
ورپسې وه د خزان وحشي بادونه
ځناورو هري خوا ته کړلې منډې
خلاصول یې خپل ځانونه اولادونه
سل لکې په ځان پسې کړلې یو سري

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوه تاخته یې پی کړله مزلونه
د سل سري اژدها پر کور ناورین سو
هر یو سر یې هره خوا وهل زورونه
نه یوه له بله ځان سو خلاصولای
نه یوې خوا ته رهي سول ټول سرونه
په ځنګله کې سو دا یو سل سری پاته
تور نصیب یې کړل په برخه دوږخونه

۳/۲/۱۹۹۴ ویرجینیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دارالمجانين

ما يو نكل اورېدلى دى يارانو
په مجلس کي د سپين ږيرو هوښيارانو
چي يو وخت يوه وطن کي فالبينانو
جادوګرو د عمرونو کوډګرانو
د وطن خلکو ته و ويل خبر سئ
زموږ وينا ته ټول غوږونه سرا سر سئ
هسي نه چي بيا سبا به پښېماني وي
د مرګونو او د ساندو ارزاني وي
چپاوونه د غليم ناګهاني وي
شنه کښتونه سره تبۍ وي ويراني وي
د قسمت ستر ګي نن زموږ پر لوري سرې دي
د آسمان په زړه کي بيا ويښي فتنې دي

ژر به وسي پر دې مځکه بارانونه
لوړو څوکو نه به راسي سېلاوونه
د آفت او به به ونيسي ښارونه
که څاهان دي که ويالې دي که سيندونه
چي هر څوک د دې اوبو نه سېرا ييږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هغه ورځ به یې هو ښ ورنه کوچېږي
نه په دوست نه په دښمن به څوک پوهېږي
نه ترخه نه به خواږه پر چا بېلیږي
د ورور مړي ته به وېړه خوله خندیږي
د عمرونو لیونی به په شرمېږي
د هغو ورځو امان غواړئ د خدایه
موږ خبر کړاست نور نو ستاسي خپله رایه
چا خندل څوک یې خبرو ته حیران سول
فالبینان د ښاره ووتل روان سول
ژر آګاه کړ وزیرانو او قاضیانو
له دې رازه خپل پاچا د پاچاهانو
پاچا وکیندل په قصر کي حوضونه
د لاجوردو یې ورجوړ کړله فرشونه
ذخیرې یې د اوبو کړلې تیاري
ورته نه وې د باران د څاڅکو لاري

ویل پرېږدئ که باران د پاسه راسي
او کیسې د فالبینانو هم ریشتیا سي
په امان به وزیران پوځ او پاچا سي
لیوني به دا نور خلک شا و خوا سي
یوه ورځ پر آسمان راغلې توري لړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړانګي پټې سوې د لمر زرينې ژړې
تور پلو پر سپينه ورځ باندې راخپور سو
د تيارو په غېږ کې ډوب کلي او کور سو
له آسمانه اورېدله بارانونه
په شپېلو کې سول روان يا غې سېلونه
د آفت له اوبو ډک سول ټول کونجونه
که څاهان وه که ويالې وې که رودونه
په سبا چې لمر راپورته پر آسمان سو
بيرته څيري د تاريکې شپې ګرېوان سو
بيا نسيم کړلې خپرې پستې وزرې
بيا بورا سينې ته سيخ کړلې نيشترې
بيا آسمان کړلې را توی زرينې وړانګې
د بلبل نغمو ته مستې سوې ګلڅانګې
بيا سبا د پرون وکيندل قبرونه
بيا د ژوند سره ملګرې سول ګامونه

نابيره سوه غوغا د انسانانو
کلي کور او ښار سو ډک د لېونيانو
څوک سپاره دې يو د بل پر اوږو باندې
څوک په سرو وينو کې لژند دې نور خاندي
څوک د وېرې دې پراته تر خاورو لاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک غوریږي څوک ناحقه وایي ساندي
څوک پیشو غوندي میو میو کوي روان دي
څوک لړزیږي خیال کوي چي مور کان دي
د چا لاس کي دي چړې د چا تبرونه
بې پروا ښیري د یو او بل نسونه
خبر راغی تر پاچا تر وزیرانو
چي په ښار کي قصابي ده د ښاریانو
له وحشته زړونه رپي د سپاهیانو
امر نه مني هیڅوک د سرکاریانو
که پاچا که وزیران وه که قاضیان وه
که په پوځ کي یې څه لوی منصبداران وه
د تحقیق د پاره ووتل و ښار ته
ټول ایستلي توري ورغلل بازار ته
لېونیو ته یې وکړلې خبري
ښې پستې خوږې خوږې لکه شکري

ویل ګورئ لېونو زه شهریار یم
هم پاچا د دې وطن یم هم مو پلار یم
ولي یو د بل ښیرئ سره نسونه
ولي یو په بل مو سره کړله لاسونه
نړۍ وال او ګاونډیان راته حیران دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایـــي دلتـــه ځنـــاور کـــه انـــسانان دي
لېونـــو ســـرونه غورځـــول ګفتـــار تـــه
په قـاه قـاه بـه خندېدل خپـل شـهريار تـه
چا به سترګي چا به خولې ورتـه کـږې کـړې
چي پاچا خبري کـړې دوی يـې پېښـې کـړې
يــو او بــل تــه يــې ويــل چــي لېــونی دی
يــا هغــه شــهريار نــه دی دا پــردی دی
پاچا پـوه سـو چـي بـل هيـڅ تـدبير نـه کيـږي
لېونـــو تـــه لېـــونی پاچـــا ښـــاييږي
شـــهريار شـــهزاده ګـــانو وزيرانـــو
د لـــښکر ســـپه ســـالار او افـــسرانو
هـم قاضـي هـم يـې کوتـوال هـم اردليـانو
د حـــرم ښايـــستو مېرمنـــو غلامـــانو
د رعيتـــو د ښاهـــانو اوبـــه نـــوش کـــړې
سمدستي يې د هوښـيارۍ فراموش کـړې

دوی هــم لــوڅ لپــړ راووتــل کوڅــو تــه
خندېــدل بــه د يــوه او د بــل کــړو تــه
قتلــول بــه يــې پــه تــورو خپــل وګــړي
د چـــا غـــاړې يـــې زينـــدۍ کړلـــې پـــه پـــړي
څوک يې واچول ژوندي ژوندي لمبو ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مستېدله غورېدله غرغړوته
له کورونو تر آسمان پورته لمبې سوې
د ماشومو او د میندو غلبلې سوې
ګاونډي کړل چا خبر د دې کیسو نه
د دوی خوا کې د بېهوښو لېونو نه
چې مو څنګ ته د سړو خالي دېرې دي
ښار او کلي ټوله لوټ تشي مېرې دي
که پاچا دی که رعیت دي لېونیان دي
یو د بل وینو ته تږي دي لېوان دي
پاچا مشر دی د پوځ د جلادانو
غوښې خوري د خپل وطن د انسانانو
بې ملیاره شنه پټې دي کروندې دي
بې صاحبه نګهبانه خزانې دي
په هر کونج کې د طلاوو خرمنو نه
سره یاقوت دي جواهر دي درمندونه

ګاونډیو ژر راټولي کړې لښکري
چا را واخیستې نېزې چا توري زغري
پر وطن د لېونو یې ناتار جوړ کړ
د هستۍ د خزانو یې لوټمار جوړ کړ
دروازې یې د قلا کړې دړې وړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـر کورونـو سـوې خپـرې د مرګـي لـړې
چـوروليـې واړه کلـي لـوی ښـارونه
سـوځوليـې درمندونـه شـنه باغونـه
قتـل عـام يـې کـړ وطـن د لېونيـانو
تـرې روانـي يـې کـړې ډلـي د مينځيـانو
غرغـړه يـې کـړل پاچـا وزيـران واړه
د قاضـــي ککـــرۍ ورغړيـــده ولاړه

۵/۲۳/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

حیات آباد

یــوه ورځ چېرتــه مجلــس کــي د یــارانو
چــا کیــسې کــړې د کابــل او د ښــاریانو
چــي راغلــي مهــاجر دي پــه زرګونــو
تــښتېدلي دي لــه جنــګ او لــه توپونــو
پــه کمپونــو پــه ښــارو کــي سرګردان دي
تول خلقیان دي، پرچمیان دي کافران دي
دي کفــارو را وســتلي جینکــۍ دي
ســپیني ســپیني بلــوریني نــاوکۍ دي
ښایــستې لکــه د نکــل د پریــانو
پــه ســیالۍ ورځــي د حــورو او غلمــانو
پیــښور ســره نېــژدې حیــات آبــاد دی
د دې ښــکلو مرغلــرو ډک دی ښــاد دی

چي هر څوک یې له کوڅو څخه تېریږي
د زړه مــراد یــې حاصــلیږي روا کیــږي
چتهــي پیغلــي پــه کړکیــو کــي ولاړې
خریــدار پــه اشــارو ځانتــه ورغــواړي
لکــه مــستي زرکــي ګرځــي پــه ســېلونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بـازانو پـه شـان ښـکار کـوي د زړونـو
پـه سينه کې مې زړګی پـه غور ځېدو سو
بـې پـروا لـه دوږخونـو لـه توبـو سـو
ما وې ځم چې هر څه کيږي دې کوځې تـه
د دې ښـکليو سپينو حـورو ننداري تـه
آيينـه کـې چـې مـې وکتـل پـه ځيـره
تـر نامـه مـې رسـېده بيـره ږيـره
مـا وې ښـکلې بـه مـې ونـه منـې چيـري
ژر مـې ږيـره کـړه لـه مخـه څخـه ليـري
ور روان سـو مه ليـدو تـه د خوبـانو
يـوه چټـه مـې پيـدا کړلـه يـارانو
چټـه نـه وه يـوه ونـه وه د ګلـو
سـر تـر پايـه د کتلـو د سـتايلو
پـه ليـدلو مـې يـو دم د خنـدا شنه سـوه
لکـه څانګـه د سـرو ګلـو را کـږه سـوه

مـا تـه ګـوري پـه کټ کټ راتـه خنـديږي
پـر نازکـه نرۍ مـلا بانـدي غبرګيـږي
وې يـې ماتـه چې راځې ټولـه شېخان دي
طالبـان دي، ملايـان دي، مولويـان دي
د عمرونـو مجاهـد قومانـدان دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا امیر یا د امیر نیژدې خپلوان دي
که دا نه وي مقامات دي افسران دي
یا عرب دي یا تور مخي پنجابیان دي
که دا نور وګړي نیت زموږ د ښار کړي
سمدستي یې ملا حکم د سنګسار کړي
دا ته څرنګه را پیښ سوې دې کوټې ته
چې خریلې ږیره راغلې زما دېرې ته
دا کوڅې په اجاره دي د غازیانو
چې ښارونه لوټوي د کافرانو
جوړوي چې د سرونو منارونه
اوروي چې د ګولیو بارانونه
پر ښایستو ځوانانو میندي سولې بوري
دوی ته ورکړې خدای په دې دنیا کي حوري
د اسلام په نوم یې جوړي خزانې کړې
خپل ناموس ته یې تیاري هدیرې کړې

چې مېرمنې په اوو پردو کي نغاړي
د وطن لونې پر دغه بازار غواړي
چې اسلام یې دی یوازي په خبرو
تو لعنت سه پر دا هسي ږیرورو
خو په زړه مې دا خبره همېش ګرځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دنیا کي چي "بد غورځي بد به پرځي"
د سرونو په بازار کي چي څوک زر خوري
عاقبت به په همدې بازار کي سر خوري

ويرجينيا ۵/۳۱/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایکېرس او ډیډېلس

(د یونان له افسانو څخه)

د تــورو ســمڅو هــسکو څوکــو اتــل
ایکېــرس خــدای و د یونــان د غرونــو
ډیــډېلس پــلار و د دې لــوی پهلــوان
او ازمېیلــــي د پېــــړۍ جنګونــــو
ده تــه لــه خپلــه ځانــه ګــران ایکېــرس
ویــل بابــا دلتــه مــي زړه تنګیــږي
مــا تــه وزر جــوړ کــه چــي والوزمــه
نــور مــي لــه سـمڅو سـره نــه جــوړیږي
غــوا ړم چــي زمــا تــر وزرونــو لانــدي
د لویــو غرونــو څــوکي ولړزیــږي
زمــا لـــه هیبتــه ســمندر خبــر ســي
زمــا لـــه طاقتــه څپــې وتــوریږي

زوړ پهلــوان هغــه هوښــیار ډیــډېلس
د ســترګو تــور تــه وزرونــه جــوړ کــړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــه يــوه غــره تــر بلــه غــره رســېدل
ور كـي د مـوم يـې پيوند ونـه جـوړ كـړل
ويــل يــې زمــا د زړګــي ســره زويــه
چـې هـوس ونـه كـې شـغلو تـه د لمـر
پـه وزرونـو كـي دي مـوم كـار سـوي
چـې ځـان نيـژدې نـه كـې لمبـو تـه د لمـر
آسـمان تـه وخوځېـد مغـرور ايكېـرس
ورلانــدې پرېوتــل ســر كــښـه غرونــه
د كـــوه قـــاف د شـــاپېريو ارم
او د دېوانـــو فـــولادي ښـــارونه
لانــدې يــې وليــدې ناپايــه اوبــه
د ســمندريــاغي وحــشي موجونــه
د زركلنـــو نهنګـــانو ځـــالې
د شـنه آسـمان پـه شـاني شـنه سيندونه
پـر سـر يـې ګرځېـدلې تـوري وريځـې
وريـــادوليـــې د ابـــا نكلونـــه
لكـــه ګردونـــه د خـــدايانو د جنـــګ
لكـــه پـــه تېـــښته د شــيطان پوځونـــه

د ايكېـــــرس لويــــو تېــــرو وزرو
د تـورو وريځـو لـوی لـوی غرونـه ځيـرل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ګوربت مخ يې آسمان ته ونيو
د هسک پر لوري يې وزرونه وهل
د لمر زرينو پلوشو ته ځير سو
د شنه آسمان لور ته يې سر ونيوی
د پلار خبري ورنه هيري سولې
د لمر شغلو ته يې وزر ونيوی
د لمر له تاوه يې موم ويلي سوله
له دوو ثنګو يې وزرونه مات سول
سيند ته را ولوېدی د غرو قهرمان
د نهنګ خوله کي يې بندونه مات سول

امريکا ويرجينيا ۱۲/۲۵/۱۹۹۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښامار افسانه

وايي پروت په چين ماچين کي يو لوی ښار و
ښار لا څه چي د جنت په شان تيار و
هر سپرلي يې د جنت سره سيالي کړه
هر يو باغ يې د فردوس د سترګو خار و
په هر د ښت کي يې رنګونه اوريدلي
له نغمو څخه او دلی هر ابشار و
هره ونه يې د مشکو سوداګره
هر يو بوټي نسترن په ګلو بار و
هر ګودر يې په پيغلوټو ښايسته و
د پاوليو پايزيبونو شرنګهار و
هره پيغله يې ښايسته د ګلو ونه
هر زلمی يې ښکلی لوړ لکه چنار و

خدای ورکړي خزانې وې انبارونه
له ياقوتو مالامال يې هر کهسار و
خو آفت و نازل سوی پر دې مېنه
ورته پروت د غرونو شاته يو ښامار و
په نوبت يې له دې ښاره ولجه وړله

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه پېغله او یو اوښ په خوړو بارو
هره نجل به په نوبت ورته راتلله
دا مرګی د هري پېغلي په خپل وارو
د چا کور له غمه نه سو خلاصېدلای
که نېستمن و که بډای و که نادارو
لوڼي تللي د قاضیانو کوټوالانو
نه پاچا او نه وزیر د خپل اختیارو
د پاچا د ښایستي لور نوبت راغی
غم نازل پر کور پر کلي پر بازارو
کجاوه یې تېرول پر بازارونو
په سرو سترګو یې ژړل ښځو مېړونو
په کوڅو کي سوي د نجونو پورته ساندي
له بامو یې غورځول ځانونه لاندي
چا کړل څیري ګرېوانونه تر لمنو
چا شیندلې ایري خاوري پر سرونو

له ښامار سره د چا برابر زورو
ټولو خلکو ته منظور شرم پېغورو
د زرګر پر دوکان ناست یو پهلوانو
مسافر له بله ملکه سرګردانو
په خواریو تر دې ښاره و راغلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوم نهر په شپو په ورځو ګرځېدلی
پټ يې توره کړه تر ملا و ووت له ښاره
اوښ د مخه ده وهل ورپسي لاره
مخ يې ونيوی د ښار دباندي غرو ته
د ښامار د هستوګني و درو ته
لمر نيهام سو مخ د غره او درو تور سو
د رڼا پر مخ پلو د تيارې خپور سو
راښکاره د غره له سره اژدها سو
د پاچا د لور زړګی په واويلا سو
مخامخ روان پر لور د کجاوې سو
اوښ او بار لره په وازه خوله نيژدې سو
دوې يې سترګي ځلېدې لکه اورونه
تر سږمو يې را ايستله سپين دودونه
په مستيو په نارو په غرغړو سو
په نخرو سو د هوس په غړومبېدو سو

پهلوان توره په پښو کي کړله بنده
اژدها ته يې له ليري کړه څرګنده
اژدها تر پهلوان کړه زامه لاندي
هغه توره د خولې کونج ته کړه وروړاندي
چي ښامار به تېراوه د نس پر لوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــر کوګــل يــې وتــل تــوره پــوري ووري
د ښــا مار پورتــه رمبــاړي غلبلــې ســوې
پــه تېـره تــوره يــې پــرې د نـس پـردې ســوې
پهلــوان يــوه څــرمن ورنـــه جــلا کــړه
مخ پـر ښـار سـو د پاچا لـور تـه يـې شا کـړه
ښــا مار مــړ ســو ښــار آزاد ســو لــه غمونــو
نـــور لـــه چـــا ســـره غـــم نـــه و د ســـرونو
ږغ ســـو پورتـــه د ســـورنا او د ډولونـــو
غـبـــرګي وركړلـــې پلرونـــو او زامنـــو
زېـــرى ولاړى تـــر ښـــارونو او ملكونـــو
مـــرګ ســـو كـــډه لـــه كـــډى لـــه ګودرونـــو
ســـره غور ځكـــه ســـوله پورتـــه د جـــشنونو
نـــور بـــه نـــه وي جنـــازې د ښـــكليو نجونـــو
زغـــري واغوســـتې زامنـــو د غـټـــانو
تـــوري واخيـــستې بچـــو د وزيرانـــو

ســـرې پـــه وينـــو ســـوې نېـــزې د افـــسرانو
مـــست اســـونه ځغلېـــدل د ســـردارانو
ستـرګي ســـرې ســـوې د زامنـــو د قاضـــيانو
غـــرو تـــه وختـــل بچـــي د كوټوالانـــو
پـــر وژلـــي ښـــا مار پيـــل ســـول ګوزارونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــا پــه ســرې کړلــې نېــزې چــا خنجرونــه
هـــر يـــوه يــې پـــرې کولـــه اندامونـــه
چــا يــې ســر چــا يــې لکۍ چــا يــې غاښــونه
هـر يـوه يـې د ښـامار د جنـګ کيسـې کـړې
هـــر يـــوه يــې لـــه مـــستيه غرغـــرې کـــړې
چـــا خبـــرې د ښـــامار د ننـــدارې کـــړې
چــا کيــسې د هيبتنــاکې تــورې شــپې کــړې
چــا بــه لاپــې د کــرۍ شــپې د جګــړې کــړې
چــې بــه بــل کيسه کول دوی يــې پيــښې کــړې
پــه يــو کــونج کــې بيــده ســوی پهلــوانو
د ښـــامار لـــه جنګـــه ســـتړی و ســـتومانو
ږغ راويښ کـــــړ د ډولونـــــو اتڼونـــــو
د خوښـــــيو د جـــــشنونو د رقـــــصونو
مځکـــه رېـــږدې لـــه هيبتـــه د فوجونـــو
پـــر آســـمان ګرځـــې کـــوترې پـــه ســـېلونو

د هـــر چـــا پـــر ژبـــه بـــس يـــوه کيـــسه ده
د ښـــامار د مـــرګ خبـــره ده خپـــره ده
چـــا ويـــل ښـــامار وژلـــی دی ځوانـــانو
د دې ښـــــار پهلوانـــــانو توريالیـــــانو
چـــا خبـــرې کـــړې د فـــوج د بـــاتورانو

چا زامن ستایل د خپلو وزیرانو
پهلوان په زوره بږغ کړله ښاریانو
خوشي ولي منت وړئ د مفت خورانو
ما وژلی دی پاچا د ښامارانو
ما بېغمه کړاست د ژوند له غلیمانو
ما راوړې دا څرمن ده له ښاماره
نښاني یې ده د قتل معلومداره
زه ورځم ستاسي پاچا ته تر درباره
ما ته وښیاست کوڅه لیکه او لاره
پهلوان چې د ښامار کیسه کوله
چا په پټه چا په وازه خوله خندله
یو له بله یې پوښتل چې دا د چا دی
دلته نوی پیدا سوی که پخوا دی
له کوم ښار څخه راغلی دا سړی دی
باوله دی سودایي دی لېونی دی

اوربدلې یې له چا څخه کیسه ده
جوړه کړې یې له ځانه افسانه ده
کله کله کړي کیسې د ښامارانو
زوروري بولي مټي تر ایږانو
وایي مات مې کړل پوځونه د دېوانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

راتــــه هـــيڅ نــه دي لـــښکري د لېوانـــو
پهلـــوان يــې د ښـــاريانو خنـــدنی کـــړ
پـــه خنـــدا او پـــه نـــارو يـــې لېـــونی کـــړ
ښـــار پـــه ښـــار بـــه ګرځېـــدی کلـــي پـــه کلـــي
چـــا پـــر سـر بانـــدي ويـــشتلی چـــا پـــر ولـــي
چـــي بـــه ده کيـــسه آغـــازه د ښـــامار کـــړه
پـــر خپـــل ځـــان يـــې ســـپره د خنـــدا لار کـــړه
انعـــام واخيـــستی زامنـــو د غټـــانو
پاچـــا غـــټ کـــړلـــه بچـــي د وزيرانـــو
منـــصبونه يـــې کـــړه لـــوړ د افـــسرانو
د قاضـــيانو کوتوالانـــو د بچيـــانو
پهلـــوان کلـــي پـــه کلـــي ســـرګردان و
کلـــه ځـــان ســـره پـــه جنـــګ کلـــه حيـــران و

ويرجينيا ۲/۱٦/۱۹۹۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځنګل شاهي

کتـــــابونو دي راوړي دا نکلونـــــه
چـا تـري وا خيـستي مـزي چـا عبرتونـه
چـي لا نـه وانـسانان پـر مـخ د مځکـي
ځنـاورو يــو پــر بـل کــول حکمونــه
پــه ځنګلــو کــي د ځنګلـه قـانون روان و
چلــول اميــر زمــري پکــښي امرونــه
د کمـــزورو ســـره غـــم و د ســـرونو
لـوی لېـوان لکـه خوګـان پـه غوښـو بـارو
ګرځېدل به سرې سرې سترګي غوړ بړيتونه
د کمــزورو پــه ژونــدوني ســاه ختلــي
پــر هـډوکو يــې وچ ســوي وه پوســتونه
اميــــر هــــم د زورورو طرفـــدارو
چـا يـې نـه کـړل پـه حضور کـي فريادونـه
يــوه ورځ د لــوی اميـر تـوکـو تـه زړه ســو
را حاضـريـې کـړ جـلاد تيـره غاښـونه
ويــل راولــئ مــوږک زمــا تــر حـضوره
چــي ســپارمه دي بيکــاره تــه کارونــه
حاضـر باشـو جلادانـو مـوږک راووست

(c) ketabton.com: The Digital Library

رېږدېدلــه يــې لــه ويــري انداموـنــه
د اميــر حــضوريــې هــيڅ نــه و ليــدلى
نــه خبــر و لــه دســتوره لــه قانونــه
د دربــار هــره ګوښــه ورتــه بــلا وه
د مـرګ ږغ تـه يـې بـوځ کـړي وو غوږونـه
نــابيره اميـــر وويـــل موږکـــه
ستا لـه لاسـه همېشه راځـي عرضـونه
په ځنګله کي حيوانان له لوږي مړه سول
ستا پــه کــور کــي د غنمـو ګودامونـه
پيـشو هـم تـا بـې حيـا بـې شـرمه بـولي
درباريـــان مـــي هـــم لـــري شـــکايتونه
مـــا تهـــا کلي ســـتا دپـــاره وظيفـــه ده
چي مصروف دي کړي هفتې مياشتي کلونه
هغـــه دا چـــي هغـــه ليـــري غـــره دپاســـه
چـــي ولاړ دي چنارونـــه او صـــبرونه

لـويي ونـي او کونـدې کـړه تـرې رابېلـي
چـي را نــه وړې نيــالګي واړه ښــاخونه
مـــوږک وويـــل اميـــره ســـتا قربـــان ســـم
تاسي وګـورئ زمـا پـښې او زمـا لاسـونه
زه بــه ثرنګــه چپــه کــړم لـــويي ونـــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه بــه ځرنګــه راوړم لــوی چنارونــه
مــا تــه وسپاره يــو کــار زمــا تــر قدرتــه
صــدقه دي ســه زمــا ويـنـي اولادونــه
لــويي ونــي مــاتول د فيــل پــه وس دي
بــار تــه وټاکــه اوښــان خــره او آســونه
د امير ستر ګي سوې سرې لـه ډېره قهره
ويــل ووزئ درباريــانو پرېــږدئ خونــه
چي يــوازي ســول امــيرا او مــوږک دواړه
او خــالي ســول د دربــار ټولــه کونجونــه
پــه حيــرت حيــرت مــوږک ورتــه کتلــه
زمــري پورتــه کــړل لــه مخــي نقابونــه
د نقــاب د لانــدي بــل حيــوان ښکاره سو
غټــي زامــي پنډ اوربــوزاوږده غوږونــه
دا هغــه لــه کلــي تللــی ســپيره خــرو
چي يــې وړای نــه سول درانه بارونه

مــوږک وازه خولــه حيران خرپــه خندا ســو
ويــل واخلــه زمــا لــه عقــل نــه پندونــه
چي زه خريم د زمري پر کرسۍ ناست يم
وروېــشمه فيــل او پړانــګ تــه منصبونــه
تــه هم کړلای سې چي لويي وني پرې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د ځمکـې سـره سـم کـړې دا ځنګلونـه
دلتـه مـه وايـه چـې دا مـې پـه وس نـه دي
کـه دي زړه غـواړي د ژونـد واړه عيـشونه

ويرجينيا ۱۹۹۰/۳/۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

متلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېګانـــه لـــه خپلـــه نـــه ســـي ســـمېدلای
د پـــردو پـــه مخکـــي مـــه ترټـــه خپلـــوان دي
کـــه عـــزت غـــواړې د خپلـــو پـــرده پـــوش ســـه
د خپـــل کـــور خبـــري مـــه کـــوه دبانـــدي[1]

لـــه ســـرو اوبـــو يـــې زهـــر بهتـــري کـــړي
برابـــر مـــه ســـي پـــر کـــور د نـــامردانو
د ګيـــدړ تـــر نـــاز ثيـــرل د زمـــري ښـــه دي[2]
خـــدای دي مـــه لـــره محتـــاج د ناکـــسانو

دلتـــه خـــولې تـــه کتـــل کيـــږي چـــي د چـــا ده
وينـــا هـــم تللـــه کيـــږي پـــه لوټونـــو
نـــه خبـــره د غريـــب مـــلا څـــوک اوري
نـــه روژه يـــې مـــاتوي پـــه آذانونـــو[3]

---

[1] د کور خبره دباندي مه کوه.
[2] د ګيدړ تر ناز د زمري ثيرل ښه دي.
[3] د غريب ملا په آذان څوک روژه نه ماتوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن يې مه ګوره چې وژني يو له بله
دا خوري سبا بيا سره جوړيږي
و فقير ته ده يوه سلا د ټولو
کنه سپي خو کور په کور سره غپيږي (۴)

هره چاره د تدبير په ژبه کيږي
کله زور لره محتاج سي تدبيرونه
کاږه تيکي ته کږه توره جوړيږي (۵)
کږې خولې لره په کار دي ټينګ سوکونه (۶)

د پرديو په سوغات مسته مغروره
ړندې سترګې به دي کله بينا کيږي
بېهوده د ناکسانو لاس نيوی کړې
د خپل کور پير کله چا ته معلوميږي (۷)

---

(۴) د سپو کور په کور ميرڅه وي فقير ته يې سلا يوه وي.
(۵) د کاږه تيکي سره کږه توره جوړيږي.
(۶) کږه خوله سوک سموي.
(۷) د خپل کور پير چا ته نه معلوميږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خبــــــره د هوښــــــيارو د جرګــــــو ده
چـي د غــار خــولې تــه مــار ورســېږي سم ســي[۸]
د پـر مــو ولیــدل کــاږه پــه خپـل انګــړ کــي
پـــه بهـــر کـــي مـــستقيم لکـــه قلـــم ســـي

چـــي پـــرون يـــې هـــديرې پـــه اجـــاره وې
نـــن يـــې دوړې د ځـــوانۍ پـــر مـــزار ګرځـــي
دا دســـــتور د زمـــــانې دی نـــــه بـــــدلېږي
پـــه دنيـــا کـــي چـــي بـــد غـــورځي بـــد بـــه پرځـــي[۹]

توريـــــالي بـــــوډا زامنـــــو تـــــه ويلـــــه
تـــوره ســـره ښـــه ده خـــو نـــه د ورور پـــه وينـــو[۱۰]
کـــه پـــه کـــور کـــي او پـــه ګـــور کـــي عـــزت غـــواړئ
يـــو تـــر بـــل ســـره جـــارېږئ زمـــا زامنـــو

---

[۸] مار چي د غار خولې ته ورسېږي سم سي.
[۹] چي بد غورځي بد به پرځي.
[۱۰] توره سره ښه ده خو نه د ورور په وينو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ثمر به يې څوک وخوري نه به ښاد سي
دا خبره په ګومان د چا کښېوزي
د بې بختي کونډې دوه غوايي په برخه
يو د ننه نه ورځي بل نه راوزي (۱۱)

چي د تخت په هوا ځي تخته يې ځای وي
له تقدير سره جوړ نه دي تدبيرونه (۱۲)
چي کوهي چا ته کيني پکښې به لوېږي (۱۳)
نه رسيږي تر مزله کاږه بارونه (۱۴)

له ازله يې ښه ورځ ليدلې نه ده
په پرون او پرونيو پسې ژاړي
دا نصيب دی د بدبختو افغانانو
تل زاړه کفن کښان له خدايه غواړي (۱۵)

که د خپل کاله امان غواړي له خدايه
له لمبو ژغوره نيژدې ليري کورونه

---

(۱۱) د کونډې دوه غوايي وه يو ووت نه بل ننووت نه.
(۱۲) تقدير او تدبير نه سره جوړېږي. (تدبير بند ونه تړي تقدير پر خاندي م هوتک).
(۱۳) چي بل ته کوهي کيني پخپله پکښې لوېږي.
(۱۴) کوږ بار تر مزله نه رسيږي.
(۱۵) دعاوي زاړه کفن کښ وګټلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــــه انګـــار ســـره خپلـــوي د هيچـــا نـــسته
وچ لانــــده ســـوځي چـــي اوروا خلـــي ځنګلونـــه[١٦]

هـــر فرعـــون لـــره موســـی دی پيـــدا ســـوی[١٧]
غـــشي مـــه ګـــوزاروه د چـــا پـــر زړونـــو
کـــه ســـو کونه دي پيـــرزو پـــر ســـينه نـــه وي
ګـــوره څـــوک چـــي آزار نـــه کـــړي پـــه نوکونـــو[١٨]

پـــردی کـــټ تـــر نيمـــو شـــپو دی بختـــوره[١٩]
پکـــښي نـــه کيـــږي درانـــه خـــوا ږه خوبونـــه
چـــي پـــه کلـــي کـــي دي نـــه پريـــږدي وګـــړي
د ملـــک پـــه کـــور کـــي مـــه تـــړه آســـونه[٢٠]

شـــيخه مـــوږ دي د دعـــا پـــه تمـــه راغلـــو
ســـتا لـــه کـــوره بـــوی راځـــي لـــه شـــرابونو

---

[١٦] ځنګل چي اور واخلي وچ او لانده ګډ سوځي.
[١٧] هر فرعون سره موسی سته.
[١٨] که څوک آزار کړې په نوک تا به ووهي په سوک. (که د بل دروازه ووهې په نوک ستا دا به ووهي په سوک، م هوتک).
[١٩] پردی کټ تر نيمو شپو دی.
[٢٠] چا په کلي کي نه پرېښود ده ويل زما آس د ملک په کور کي وتړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـــه رســـتمه يـــې ســـل نـــوم بهتـــر دي [۲۱]
ډول د ليـــري ښـــه لګيـــږي پـــر غوږونـــو [۲۲]

چـي پـه کـور کـي د کـورګي جـوړول غـواړي
مرکـــــه ده د ابلـــــيس او د زامنـــــو
دوه بـه جـوړ سـي کـه دريـم يـې تـر مـنځ نـه وي [۲۳]
دا مـــو زده کــړه لـــه ملګـــرو ملتونـــو

څـــه خبـــر لـــه خپلـــه زوره ځنـــاور دی
يـــوه بـل تـــه چـي پـه ســرو سـترګو خـښمېږي
دوه غـوايي چـي ښـکر پـه ښـکر سـي پـه پټـي کـي
زيـان يـې بوټـو او يـا کـاڼو تـه رسـېږي [۲۴]

---

[۲۱] له رستمه يې نوم بهتر دی.
[۲۲] د ډول ږغ د ليري ښه خوند کوي.
[۲۳] دوه به سره جوړ سي د دريم دي مخ تور سي.
[۲۴] دوه غوايي چي په پټي کي په جنګ سي، زيان يې بوټو او کاڼو ته رسيږي. بل روايت دی: دوه غـوايي چي ښکر پـه ښکر سي زار د بوټـو و د کـاڼو. دلتـه زار د افسوس او حسرت په معنی دی، پير محمد کاکړ وايي:

زار د هغه چا دی چي آزار کـوي د زړونو
ژوند د ظالم کم دی چي مدام دل آزاري کا
(م هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــوه ورځ بــه د فلــک پــه دام کــې ګيــر ســې
چــې نــن ســره منګــول ورځغلــې پــر خوارانــو
د لنـــدو ختـــو نـــرى بـــاران پلمـــه وي[۲۵]
خونـــه ولـــــې ورانـــــوې د غريبـــــانو

د آســـمان بـــې انـــصافي ده کـــه دي خپلـــه
چـــې بـــدل دي جـــواهر کـــړل پـــه ډبـــرو
د حـــساب ســـترګي پـــه لپـــو لپـــو ژاړي
قـــدر تـــل وي د زرګـــر ســـره د زرو[۲۶]

پـــه مزلونـــو ورځـــې ســـتړې ســـوې شـــپې ســـپيني
د کـــاروان غبـــار پـــټ کـــړي رباتونـــه
يـــا ســـاروان پـــه زړه کـــافر يـــا انـــصاف نـــسته
اوښـــان نـــه ژاړي لا ژاړي يـــې بارونـــه[۲۷]

---

[۲۵] لندو ختو ته نرى باران پلمه سي.
[۲۶] د زرو قدر له زرګر سره وي.
[۲۷] اوښان نه ژاړي بارونه ژاړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره ورځ خو په دې ښار کې غټان نه مري
دا خيرات کله نا کله پيدا کيږي
په تلوار او ګره چا نه ده سره کړې[٢٨]
ملا پام کوه نن صبر په کاريږي

په اتڼ کې يې نومونه نه ياديږي
رنګ بدل سو د کيسو او د نکلونو
په اول کې به مړانه په سيالي وه
اوس سپيتانه په سيالي سوه د مېړونو[٢٩]

د روييار خوله ماتوئ ژبه يې پرې کړئ
په دې مېنه کې اوس داسې باتوران سته
چا چې دا خبره کړې ملامت دی
چې ايلچي لره نه مرګ او نه زندان سته[٣٠]

---

[٢٨] او ګره په تلوار نه سرېږي.
[٢٩] اول به مړانه په سيالي وه، اوس سپيتانه په سيالي ده.
[٣٠] ايلچي لره نه مرګ سته نه زندان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل سوړ سک د بل تر وریجو غوښو ښه دی[۳۱]
خپله خونه د پردیو تر قصرونو
باز چې خپله ځاله پرېږدي او روان سي
د پاچا منګولیې ځای سي تر عمرونو[۳۲]

سرې غوټۍ سوې د خزان د چپاو شومه
لا چاغېږي د اغزیو درمندونه
د پلرو هره خبر د زرو تول دی
بد بانجڼ ته نه رسېږي آفتونه[۳۳]

تر ورخ تیري او به بیرته نه جاروزي[۳۴]
هسي نه کور دي ځالې سي د غمونو
بدي ورځي لره بد تربور په کار دی[۳۵]
تیغ دي لیري که د ورور له مړوندونو

چا به دیري ککرۍ وي رژولي
خو لا مینه له مېړونو نه ده توره

---

(۳۱) د بل تر وریجو غوښو سوړ سک د کور ښه دی.
(۳۲) باز چې له خپلې ځالې روان سي د پاچا منګولیې ځای سي.
(۳۳) بد بانجڼ آفت نه لري.
(۳۴) تر ورخ تېري اوبه بیرته نه جاروزي.
(۳۵) بد ورور د بدي ورځي دپاره ښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تيټ نظـر يـې په جـونګړه بانـدي مـه کـړه
وېـش چـې کـړې برخــه وېـشه مړونـه ګـوره[٣٦]

د کـوچ ږغ تــه يـې غوږونـه پـه هـوا دي
مـوږ لـه هـر څـه لاس پرېـولى دى تيـا ريـو
دا بـاقي هـستي دروا خلـه نـوش جـان دي
سـپي درګرځـوه لـه خيـره دي بېـزا ريـو[٣٧]

پـه سنګـسا ريـې نيمـه خـوا کـړې هغـه ونـي
چـې ښـا خونه يـې کـا ږه وه لـه بـا رونو
بـې مېـوې ونـي تـه نـه غـورځي د بـري[٣٨]
نـه يـې تمـه څـوک لـري لـه نعمتونـو

لــه پخـوا راتـه کېدلـه دا خبـره
چـې پـردي خـواړه يـا پـوردي يـا پېغـوردي[٣٩]
نـه د پـور نـه د پېغـور غـم ورسـره دى
دا بـې ننګـه مېلمانـه د چـا د کـور دي

---

[٣٦] برخي وېشه مړونه ګوره.
[٣٧] سپي درګرځوه د خيره دي بېزاره يو.
[٣٨] بې ثمره ونه څوک په ډبرو نه ولي.
[٣٩] پردي خواړه يا پور دي يا پېغور دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پرون به يې خمتا په وس کې نه وه
نن د تخت د پاسه ناست دی بختور دی
وران قصرونه چا ليدلي او ويل يې
بې له شکه پر دی غم نيمی اختر دی[۴۰]

نن کاري ګوزار کوه واری دي خپل دی
چې سبا بدله نه کړې خپله رايه
پښتون سل کاله پس وار اخلي لا وايي
په بدل کې مې تلوار وکړ بې ځايه[۴۱]

په نصيب يې لويه برخه نه وه کښلې
نن لوېږي واړه خلک په بدلو[۴۲]
يوه ورځ به يې خپل بزغ له خولې راوزي
ګيدړ نه دی د خپل ځان د ټينګولو

[۴۰] پر دی غم نيم اختر دی.
[۴۱] پښتون سل کاله وروسته بدل واخيست ويل يې تلوار مې وکړ.
[۴۲] په بدلو څوک نه لوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت کې يې تيارې په نصيب سوي
د افغان پر آسمان لمر نه دی ختلی
له بارانه سي ولاړ ناوې ته کښېني[۴۳]
بخت يې کور ته په ژوند نه دی ورغلی

په يوه زين کي دوه تنه نه ځايېږي[۴۴]
نه ځايېږي يوې تيکي کي دوې توري[۴۵]
د زينونو او آسونو په تلاښ کي
ډېري خويندي سولې وراري ميندي بوري

څو دي خپلي متې نه وي آزميلي
د دښمن چي در ته جوړي پلمې نه کړې
دواړي غبرګي د بايللو په شماره دي
خپلي پښې چي له کمبلي اوږدې نه کړې[۴۶]

---

[۴۳] له بارانه ولاړ سو ناوې ته کښېنستی.
[۴۴] په يوه زين کي دوه تنه نه ځايېږي.
[۴۵] په يوه تيکي کي دوې توري نه ځايېږي.
[۴۶] خپلي پښې له کمبلي اوږدې مه غځوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مرداره باندي وژني يو له بله
چا ويل چي دا تولۍ ده د بازانو
باز چي هر څومره سي خوار چنګښي نه خوري [47]
دا بچي دي د کارګانو کرګسانو

هې توبه يې له وحشته له هيبته
چي د ژبو پر ځای توري سره ورسي
وايي زور چي په هر ځای کي زورور سي
عقل کوچ وکړي له ځايه مرور سي [48]

پر دې وينه بېګانه ده نه خپلېږي
ورور به نه سي چي دي مور نه وي زوولی [49]
چي د پلار پر قدم سم پر لاري نه ځي
په سپي زوی وي تل بناغلی پلار بنکنځلی [50]

---

[47] باز چي هر څومره خوار سي چنګښي نه خوري.
[48] زور چي زورور سي عقل مرور سي.
[49] چي نه دي وي له موره داسي مه وايه چي وروره.
[50] په سپي زوی بنه پلار بنکنځلی وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دوستئ او په خپلوئ یې باور نسته
پرون ستا وه نن د بل کره هستېږي
چې یې ښه هلته یې شپه ده هورې اوسي
دا پردي سپي د ډوډۍ په زور خپلېږي (۵۱)

کشکي هر چا ته پرون وریاد پېدلای
هره سترګه له حیا نه رپېدلای
پز پرېکړي که درلودلای څه شرم
د چرې نوم بې هرګز نه اخیستلای (۵۲)

چې په شپو د بل په کور کې ډېوې څاري
هغه نه دي پوه په ګټه او تاوان خپل
ګاونډي یې شپې له درده کړلې سپیني
بدبخت وخوړې په تش ګومان ایمان خپل (۵۳)

(۵۱) پردي سپي د ډوډۍ په زور خپلېږي.
(۵۲) پز پرېکړي که شرم درلودلای د چرې نوم به یې نه اخیستلای.
(۵۳) بدبخت په تش ګومان ایمان وخوړ. بدګومان د ایمان زیان (م هوتک).

(c) ketabton.com: The Digital Library

لا بـــه څـــو تـــر دې نقـــاب لانـــدې پټېـــږې
لا بـــه څـــو خـــورې د دروغـــو ســـوګندونه
نـس مـې مـوړ کـه پـه جـار جـار مـې دې ښـه نـه سـې (۵۴)
نـــور دې ويـــنم لـــه دانـــې ســـره دامونـــه

سـړې تـل پـه درنـو درونـد پـه سـپکو سـپک سـې (۵۵)
همنـــشين مـــه ســـه لـــه چـــا ســـره نـــاولی
دې کنـــډو ســـره عمرونـــو خپلـــوي کـــړې
پـــه دې لاره بانـــدې زر کلونـــه تللـــی

دا دامونـــه دې درتـــول کـــه واريـــې تېـــر ســـو
لـــه ړانـــده لکـــه يـــو ځلـــي ورکېـــږي (۵۶)
لـــه کټـــوي بـــه راوزي پـــه څمڅـــه کـــې (۵۷)
تـــر قيامتـــه شـــنې پـــه غـــلا نـــه چيچـــل کېـــږي (۵۸)

---

(۵۴) په جار جار مي ښه نه کېږي نس مي راموړ که.
(۵۵) په درنو دروند په سپکو سپک.
(۵۶) ړوند يو ځلي امسا ورکوي.
(۵۷) چي څه په کټو کي دی په څمڅه کي به راوزي.
(۵۸) شنې په غلا نه چيچلي کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــن دي تـــاج پـــر ســـر ايـــږدي ســـبا دي وژنـــي
بـــاور نــــسته پـــه خپلـــوي د دښـــمنانو
خپـل دي نـه غـورځـوي لمـر تـه کـه دي مـړ کـي[59]
تـولې مـه خوشـي کـوه د ښـو دوسـتانو

دا د کـومـو بـې انـصافو نـصیحت دی
چـي پـه زړه بـه ثـومره سـخت وه دا زوی مـړي
پـه لمـن کـي وړه غـوړي کـه بـل ثـه نـه وي
لـه انګـړه د نـاداره پـوروړي[60]

لـه لـومړۍ ورځـي حـساب درتـه پـه کـار دی
چـي پـه کـور کـي دي تـر ګټـي تـاوان ډېـر دی
نـور پـه شـګو د سـپل مـخ نـه سـپ نیـولای[61]
وچـه مـه خـوره چـي دي پـور تـر سـلو تېـر دی[62]

یـا د تـوري یـا فریـاد پـه ژبـه کېـږي
حـق پـه خوښـه چـا تـه نـه دی رسـېدلی

---

[59] خپل که دي مړ کي لمر ته دي نه غورځوي.
[60] د ناداره پوروړي له کوره غوړي په لمن کي وړه.
[61] د سپل مخه په شګو نه بندېږي.
[62] پور چي تر سلو تېر سو وچه مه خوره.

شیدې نه ورکوي مور هغه ماشوم ته
چې په چیغو چیغو نه وي ژړېدلی (٦٣)

له ریشتیا سره دښمنه زمانه ده
چا ته مه کوه خبري سپیني سپیني
د غرض څښتنان ټوله لېوني دي (٦٤)
د عسلو په کندو کې ګنده پروینې

له مړونو یو ښه نوم دی چې پاتېږي
چوپړ مه خوشې کوه د محتاجانو
چې چا لاس درپوري ونیو غوڅ یې نه کې (٦٥)
دا خبره ده راپاته له مردانو

نه په خپلو کې له سیاله سره سم سو
نه په ښار کې د پردو یې قدر ډېر سو
پام چې زده نه کې خویونه د پردیو
کارګه چم کاوه د زرکي خپل یې هېر سو (٦٦)

---

(٦٣) چې ماشوم ونه ژاړي مور شیدې نه ورکوي.
(٦٤) د غرض خاوند لېونی وي.
(٦٥) چې چا لاس درپوري ټینګ کړ مه یې غوڅوه.
(٦٦) کارګه د زرکي تګ کاوه خپل یې هېر سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا متــل دی چــي خپــل خپل پــردی مغــل دی[٦٧]
چیرتـــه خپـــل د بېګانـــه برابـــر نـــه کـــې
دوســت تــه حــال وایــه دښــمن تــه وهــه لاپــي[٦٨]
چــي غلــیم دي پــه خپــل غــولي خبــر نــه کــې

پــه تېــر کــي دي نــا اهلــه پیــدا مــه ســه
نــوم د پــلار او د نیکــه پــه تبــاه کېــږي
نــه ورکېــږي د نــه زوی د لاســه مینــه
د ســپي زوی د لاســه تــل مینــه ورکېــږي[٦٩]

ســخاوت او اخــلاص دواړه پــه قــسمت دي
لــه ازلــه د هــر چــا برخــه رســېږي
د دولـــت ســـره د زړه ملګـــري نـــسته
چـــي د چـــا دنیـــا ډېرېـــږي زړه تنګېـــږي[٧٠]

---

[٦٧] خپل خپل دی پردی مغل دی.
[٦٨] دوست ته حال وایه دښمن ته لاپي.
[٦٩] د نه زویه مینه نه ورکېږي د سپي زویه مینه ورکېږي.
[٧٠] چي دنیا ډېرېږي زړه تنګېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر ګړی د جواهرو په قیمت دی
لکه مړی تېر ګړی دی نه ستنیږي
له سړي ګټي نه تود تاوان بهتر دی[۷۱]
پاڅه ژوند په نن سبا کي تمامیږي

ژوند تلابن دی خوځېدل الوتل دي
د انسان دي دا جهان اوږده مزلونه
له ځايي سړي نه ښه وي خرڅي ګرځي[۷۲]
وړي پر ملا باندي درانه بارونه

چا ته عرض وکړم د شنه آسمان له جوره
چي محتاج يې کړم و لاس ته د سیالانو
هی افسوس دښمن مي ته يې تشه لاسه[۷۳]
ما به څه کاوه دربار د ناکسانو

---

[۷۱] تر سړي ګټي تود تاوان ښه دی. تر بیکاره ودانۍ، په خرپ نړېدلې ښه ده (م هوتک).

[۷۲] تر ځايي سړي ګښته خر ښه دی.

[۷۳] تشه لاسه دښمن مي ته يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښکاره د ملايکو لښکر ښکاري
ډېرې چور کړل ډېرې ښخ کړل بې کفنه
چا ويل چې توتکۍ ده بې آزاره
له چينجيو د چمن وکړئ پوښتنه[۷۴]

که بدۍ دي که دوستي په ژبه کېږي
ټپ د ژبې په کلونو نه رغېږي[۷۵]
اخيستلای نه سي څوک توکړي ناړي[۷۶]
زړه ښيښه ده که دي مات کړ نه جوړېږي

ښه خو دا چې غم ښادي دي پر خپل کور وي
چې مېلمه نه سې پر کور د ناکسانو
تل پر ځای پرته ډبره وي سنګينه[۷۷]
چې ونه وزې له ټوليه د سيالانو

---

[۷۴] ويل يې توتکۍ بې آزاره ده، ويل يې د چمن د چينجيانو وپوښته.
[۷۵] د توري ټپ جوړېږي د ژبې ټپ نه جوړېږي.
[۷۶] توکړي ناړي بيرته نه اخيستلي کيږي.
[۷۷] ډبره چې پر ځای پرته وي سنګينه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل سرونه سره يو سي لښکر جوړ سي
کلي جوړ دي له مړونو له کورونو
له يوه لاسه ټک نه خېژي ملګرو [۷۸]
تجربه ده د پلرونو د نيکونو

چي يوه ګوته څوک نيسي د بل لور ته
دري يې سمدستي د ځان پر لور کږې سي [۷۹]
لټوي د ځان عيبونه په جهان کي [۸۰]
پر خپل ځان يې د انصاف سترګي ړندې سي

له کمال سره ګوندي د زمانې ده
سيالي نه کوي سيالان د ناکسانو
ګيدړ خوار ته خپل پوستکی بلا سوی [۸۱]
ورپسې ستړي ټولۍ وي د ښکاريانو

هره ورځ مې د رويبار په انتظار وي
هره شپه مې د جانان پر کوڅه شپه وي

---

(۷۸) له يوه لاسه ټک نه خېژي.
(۷۹) چي يوه ګوته بل ته نيسي دري دي ځان ته کږې سي.
(۸۰) د ځان عيبونه په جهان کي لټوي. (چي په ځان کي ويني په جهان کي ويني).
(۸۱) ګيدړي ته خپل پوست بلا دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــړی تــل وینــي ســړي او بــه پــه خــوب کــي [۸۲]
خــوب او خیــال یــې پــر ســاحل بانــدي مېلمــه وي

چــي د ژونــد پــه ســفر ځــي قــدم پــه ورو ږده
هېــر یــې نــه کــړي نــصیحت د هوښــیارانو
بــې بــاوره دي دا دوه شــیان پــه دنیــا کــي
لمــــر د ژمــــي او خنــــدا د دښــــمنانو [۸۳]

نــور د ګلــو د موســم هــوس ونــه کــړې
پنځــه ورځــي د ځــوانۍ وې بهــار تېــر ســو
جنــــازې تــــه دي طبیــــب دی رابللــــی
پــه دېــوال تپــه نکریــزې اختــر تېــر ســو [۸۴]

د ژونــــد لاره د وریــــښمو جــــوړه نــــه ده
کلــه کلــه ځــوک د تــورو پــر ســرو ځــي
هــــر ســــفر دي لــــه یــــارانو ســــره بویــــه

---

[۸۲] تړی په خوب کي سړي او به ویني. لغ (لوغ) په خوب کرباس ویني (م هوتک).
[۸۳] د ژمي په لمر او د دښمن په خندا اعتبار نسته.
[۸۴] نکریزي چي له اختره تیري سي په دېوال یې تپه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي بې ملو ځي نو تور ماريې پر اوږو ځي [85]

تل به نه وي پر نغري باندي دېګونه
يوه ورځ دا د خيرات مړی خلاصېږي
چي د يار د لاسه پيازوي خو په نيازوي [86]
د منت په حلوا ستونی نه خوږېږي

هر قدم دي د سر غم درلره بويه
باور نسته په دوستي د ځناورو
چي داو سپني بازو درسره نه وي
زړه ور مه کښېنه تر ثنګ د زورورو [87]

د ژوندون مزل ژوندي ګامونه غواړي
مړي نه سي پاثېدلای له قبرونو
د لېوره په تمه پاته له مېږه سوه

---

[85] چي بې ملو ځي تور ماريې پر اوږو ځي.
[86] پيازدي وي په نياز دي وي.
[87] د زورور له ثنګه زړه ور مه کښېنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه کونډه چې وه ناسته په کلونو[۸۸]

چې د توري شرنګ يې نه وي ترغوږ سوی
هغه نه دي و ميدان ته د وتلو
ژړ د نجونو د مجلس دي تور د تورو[۸۹]
د پلنګ خوبونه کار د نازولو

چې خبره د قسمت که د غيرت ده
د چا برخه وي خولې د چا کارونه
عبدالله دي مړی، خوري فکر دي نه کړي
د لالا نصيب دي توري ميدانونه[۹۰]

يو څه فکر يو څه سره وينه په کار ده
تش د فکر په تالو اعتبار نسته
توکل دی نارينه اند پښنه ښځه[۹۱]

---

[۸۸] کونډه د لېوره په تمه د مېړه پاته سوه.
[۸۹] تور د تورو دی ژړ د نجونو.
[۹۰] توري دي لالا وهي مړی دي عبدالله وهي.
[۹۱] توکل نر دی اند پښنه ښځه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مړو له اند یښنو سره کار نسته

ځان پخپله د سیلانو سره سیال که
د مړو تربور ګلوي د مټ په زور سي
د پردیو جامو ستر څو شیبې وي
ها جامې دي په ځان اورسي چي د پورسي [۹۲]

جنګ چي نه کوي تل اخلي لوډ بره [۹۳]
مه غولېږه په ګفتار د نامردانو
د ګیدړ په جنګ چي نه سي وروتلای
هغه تل کوي خبري د زمریانو

د سرونو چي سودا وه ده پلمې کړې
په جرګه کي یې د توري کیسې سرې کړې
ښه وایي چي جنګ سوړ سو میری تود سو [۹۴]

---

[۹۲] جامې چي د پورسي په ځان پوري اورسي.
[۹۳] چي جنګ نه کوي لوډبره اخلي.
[۹۴] چي جنګ سوړ سو میری تود سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـــه ناحقـــه غلبلـــو يـــې غـــاړي شـــنې کـــړې

قـــافلې ســـوې پـــه هفتـــو د مخـــه تيـــري
دی لا ځـــان پـــه شـــواروز بـــولي د وړانـــدي
چـــا پـــه ژونـــد کـــي پـــر خـــره ســـپور نـــه دی ليـــدلی
دی د بـــل مـــستو اســـونو پـــوري خانـــدي[(٩٥)]

پـــه ګرمـــي چـــي يـــې ګټـــې خـــوره يـــې پـــه سيوري[(٩٦)]
د مېـــــړه ملګـــــري ګټـــــه او تـــــاوان وي
پـــه خـــوارۍ بـــد ايـــسېدلی هيڅـــوک نـــه دی[(٩٧)]
بيکـــاري بـــلا د ژونـــد شـــرم د ځـــان وي

ســـــل کلنـــــه يـــــې دوســـــتي او دښـــــمني ده
د پـــــښتون يـــــوه خبـــــره يـــــو پيمـــــان وي
هـــسي نـــه چـــي پـــه خولـــه خـــوږ وي پـــه زړه کـــوږ وي[(٩٨)]

---

(٩٥) په ژوند کي چا پر خره سپور نه دی ليدلی، د بل په اسونو پوري خاندي.
(٩٦) په لمر يې ګټه په سيوري يې خوره.
(٩٧) مېړه په خواري بد نه ښکاري.
(٩٨) په خوله خوږ په زړه کوږ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــــه خنــــدا دي د غلـــيم کــــور تــــه روان وي

تـــل پـــه جگــه غـــاړه ژونـــد کـــوي مېړونـــه
پـــر ځـــان نـــه قبولـــوي منـــت د شـــلو
لـــه هغـــه چـــي د يـــوه پـــه مـــخ کـــي پـړ ســـي
ښــه خــو دا چـــي ځــوک وهلـــی وي پـــه ســلو[99]

د حيـــا پـــر کـــور چـــي نـــه وي ځـــوک زوولـــی
لـــه هغـــه د حيـــا تمـــه ولـــي کېـــږي
لـــه ناپـــاکو اوبـــو خپلـــي جـــامې ژغـــوره[100]
چـــي پـــه شـــرم ځـــوک پـــوهېږي نـــه شـــرمېږي[101]

لـــه هـــر ګامـــه ســـره ځـــار کـــوي بيـــا درومـــي
لـــه وانښـــکي ځخـــه ډاريـــږي مـــار چيچلـــی[102]
ګـــرم يـــې مـــه بولـــه چـــي هـــر ځـــه تـــه کـــوږ ګـــوري

---

[99] په سلو وهلی ښه دی نه په يوه پړ.
[100] له ناپاکو اوبو خپل کالي ساته.
[101] شرمېږي هغه چي په شرم پوهېږي.
[102] د مار چيچلي وېره له وانښه (وانښکي) وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه مستې پوکي شيدو سوځلی [۱۰۳]

دانصاف ستر ګي رندې ژبه ګونګی ده
چې انسان د ښار په منځ کي سنګساربږي
دا زمان د چا په حکم شاته بيايې؟
په غلبيل کي او به نه راوړلي کيږي [۱۰۴]

څه عجيب وختونه راغلل پر دې خاوري
ساهو ګان سول مزدوران د غلامانو
په ګورم کي چي يې غوا په نامه نه وه
هغه نن سر ماتوي د ګورو انانو [۱۰۵]

يا راپاڅه د سفر موزې په پښو که
يا کاروان در څخه د رومي روانيږي
په چرتونو به پی نه کړې رباتونه

---

[۱۰۳] شيدو سوځلی مستې پوکي.
[۱۰۴] په غلبيل کي او به نه راوړلي کيږي.
[۱۰۵] په ګورم کي غوا نه لري د ګوروانانو سرونه ماتوي.

تش د ګوري په نامه خوله نه خوږېږي (۱۰۶)

همېشه به د خزان ظالم له لاسه
د مرغیو ټولۍ نه وي تښتېدلي
یوه ورځ به ورته ګورې بیا به راسي
په ویاله کي چي اوبه دي کله تللي (۱۰۷)

خپله خوله دي هم کلا هم بلا ده (۱۰۸)
ټپ د توري به جوړ نه سي د ښکنځلو (۱۰۹)
د ځنځیر په ځبر پیوند لري وګړي
په یوه څپېړه مخ وهې د سلو (۱۱۰)

تر څو مځکه د بورا د اتڼ نه سي
پورته نه سي د بلبلو آوازونه
پسرلی په یوه ګل نه دی راغلی (۱۱۱)

---

(۱۰۶) په ګوره ویلو خوله نه خوږېږي.
(۱۰۷) په ویاله کي چي اوبه تیري سوي وي بیا راځي.
(۱۰۸) خپله خوله هم کلا ده هم بلا ده.
(۱۰۹) د توري ټپ جوړېږي د ژبي ټپ نه جوړېږي.
(۱۱۰) په یوه څپېړه د سلو مخ خوږېږي.
(۱۱۱) په یوه ګل نه پسرلی کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوه ګل ښکلي نه سي چمنونه

یو د بل په وینو سره لاسونه ناست دي
د دښمن سره خوري غوښې د خپلوانو
حیا ولاړه شرم غره ته دی ختلی(۱۱۲)
باور نسته په پښتو د بې شرمانو

چې احمق پر دنیا وي مفلس به نه وي(۱۱۳)
په بې عقلو دي تاوده لوی لنګرونه
پیر که خس وي د مرید د پاره بس وي(۱۱۴)
په دروغو به ور جوړ کړي وزرونه

په رنجو د ړندو سترګو علاج نه سي
سترګي ولي تورو ي د غریبانو
په خواري به پیشو جوړه له اوړو کړو

---

(۱۱۲) حیا ولاړه شرم غره ته وخوت.
(۱۱۳) څو په دنیا کي احمق سته مفلس نسته.
(۱۱۴) پیر که خس وي مرید ته بس وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

میو به څوک وربان‌دي وکړي عزیزانو [۱۱۵]

په حکمت یې دا دنیا ده تقسیم کړې
څوک یې کښېناوه په باغ څوک په دړان کې
که پیشي ته خدای وزر وای نصیب کړی
د مرغۍ تخم به نه وای په آسمان کې [۱۱٦]

چې آسمان یې د شهپر په اجاره دی
دا یاغي وزر نصیب دی د بازانو
چې هوسۍ نیسي تازیان خولې یې وي توري [۱۱۷]
د ښکار تمه دي څوک نه کړي له کارګانو

څوک چې تللي دي بیا نه دي ستانه سوي
لا قاصد منزل ته نه دی رسېدلی
تراو بو دمخه ولې کاږې ګاولي [۱۱۸]

---

[۱۱۵] پیشو به له اوړو جوړه کړو، میو به څوک په کوي.
[۱۱٦] پیشي ته که خدای وزر ورکړی وای په هوا کې به یې د مرغۍ تخم نه وای پرې ایښی. خره ته دي خدای ښکر نه ورکوي د غویو نسو نه به څیري کړي.
[۱۱۷] چې هوسۍ نیسي د هغو تازیانو خولې توري وي.
[۱۱۸] تراو بو دمخه ګاولي کاږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــي میــــدان د ازمیـــښت نـــه دی راغلـــی

چـــي د ژونـــد پـــه تـــول یـــې واخلـــې ارزانـــي ده
یــــوه ورځ پـــــر لاري تلــــل د هوښـــیارانو
تـــربـــې عقــل دوســت هوښــیار دښــمن بهتــر دی[۱۱۹]
د احمـــق دوســـتي خپلـــوي ده د مـــارانو

تـــش پـــه نـــوم د پهلـــوان چـــي ژونـــدی پـــايي
نـــه غلـــیم دی نـــه پـــه جـــم کـــي د خپلوانـــو
تـــر پراتـــه زمـــري بهتـــر ګیـــدړ چـــي ګرځـــي[۱۲۰]
نـــور لـــه مـــړو تمـــه مـــه کـــوئ یـــارانو

د دښـــمن کـــره چـــي ځـــې ســـترګي ثلـــور کـــه
لـــه وعـــدو ســـره یـــې ایـــښي وي دامونـــه
مځکـــه مـــه ګـــوره نیـــژدې د پـــښو د لانـــدي

[۱۱۹] تر بېعقل دوست هوښیار دښمن ښه دی.
[۱۲۰] تر پراته زمري ګرځنده ګیدړ ښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښيار ګوري ليري ليري واټنونه[۱۲۱]

هر ملت په خپلو کړو او کيسو وياړي
د پښتون د قام زينت خپلي جرګې دي
تيري توري کله لنډي کړي خبري
د مړو هنر صلا او مرکې دي[۱۲۲]

چي سينه ځوک د زمان سيلاب ته سپر کړي
هغه نن وي که سبا پکښي غرقيږي
د آسمان په غيږ انسان دی ورغلی
عزيزانو دا وړی نه شړی کيږي[۱۲۳]

نه مريږي په قيامت د ازل وږي
کبرجن که وږی هم سي نه خوري سړی[۱۲۴]
تر خوړلو يې هر کله اميد ښه دی[۱۲۵]

---

[۱۲۱] بې عقل تر پښو لاندي مځکه ويني هوښيار تر ستر ګو لاندي.
[۱۲۲] صلا د مړو هنر دی.
[۱۲۳] دا وړی نه شړی کيږي.
[۱۲۴] که وږی يم سړي لا نه خورم.
[۱۲۵] تر خوړلو يې اميد ښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو په تمه چې ځان مړ نه کې له لوږې

ډېرې نه موندل په لږو قانع نه سو (۱۲۶)
ځکه در په دره ګرځي سرګردان دی
چې په ډېرو خوشالېږي لېوني دي (۱۲۷)
ډېره ګټه د مایې د سر تاوان دی (۱۲۸)

هسې نه چې موږ رانده یو نه یې وینو
دا یاران په خوله خواږه په زړه کاږه دي (۱۲۹)
د توکل په تېره ژبه ریشتیا وایو
راستي نه لري زوال (۱۳۰) ریشتیا ترخه دي (۱۳۱)

که وېشونه په نصیب جزا په تول ده
خپل عمل د هر سړي د لاري مل دی (۱۳۲)
له آغازه تر انجامه هوښیار اوسه

---

(۱۲۶) ډېرې موندل نه په لږو قانع کېدی نه.
(۱۲۷) په ډېرو یې لېوني خوشالېږي.
(۱۲۸) ډېره ګټه د مایې سر خوري
(۱۲۹) په خوله خوږ په زړه کوږ.
(۱۳۰) راستي زوال نه لري.
(۱۳۱) ریشتیا ترخه دي.
(۱۳۲) خپل عمل د لاري مل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی ګام دي د وروستيو منډو پل دی[۱۳۳]
د ترخو او د بدیو زغمل ښه دي
له بدیو د ښمن تېرېدل ښه دي
ترخه خوره خو ترخه مه وایه وچا ته[۱۳۴]
ژبه تېنګه په جلو کي نیول ښه دي

د دروغو مزل لنډ دی رسوا کېږي[۱۳۵]
یوه ورځ به بر ملا سي پټ رازونه
خو تر ثو د ریشتیا واری را رسیږي
له دروغو به وي وران کلي کورونه[۱۳۶]

هري چاري لره وخت او مکان ګوره
تور له سپینه شپه له ورځي نه سمېږي
پر ړانده د شپې او ورځي توپير نسته[۱۳۷]
کوڼ په ډول ړانده په رقص نه پوهېږي[۱۳۸]

---

[۱۳۳] ړومبی د وروستي پل دی.
[۱۳۴] ترخه خوره خو ترخه مه وایه.
[۱۳۵] د درغو مزل لنډ دی.
[۱۳۶] ترثو د ریشتیا وار را رسیږي دروغو به کلي وران کړي وي.
[۱۳۷] ړانده ته شپه او ورځ یو شان ده.
[۱۳۸] کاڼه ته ډول مه وهه، ړانده ته رقصېږه مه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پنځه ورځې قدرت او ناز مغروره
هېر دي نه سي چې لرو په مځکې کندي
سپين وي ښته وي همېشه د مرګ استازي[۱۳۹]
د غنمو لار وي تل تر خولې د ژرندي[۱۴۰]

څوک يوازي د خپل ځان په غم حيران وي
څوک د کليو د ښارو غمونه خپل کړي
د همت وپشونه يو برابر نه دي
سترو ګټل هوسا دي خپل ځتل کړي[۱۴۱]

ګرم يې مه بوله چې سم پر لاري نه ځي
چې د مځکې پر سر نه ايږدي ګامونه
دا کم اصله د پردي په ډوډۍ مست دی
د موږي په زور سخوندر وهي خېزونه[۱۴۲]

د هر چا ده خپله برخه ور رسيږي
نه ګيله سته نه سيالي سته له تقديره
چې د شال د پاره سر وي پيدا سوی

---

[۱۳۹] سپين وېښته د مرګ استازی دی.
[۱۴۰] د غنمو لار د ژرندي تر خولې ده.
[۱۴۱] سترو ګټل هوساوو ځتل.
[۱۴۲] سخوندر چې غوځې د موږي په زور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر خپل کور به ورته راسي له کشميره[۱۴۳]

نه چا تاج نه چا کچکول ورسره يووړ
له دې لاري بيرته څوک نه دي راغلي
ښه هغه چي خپل پردي دربانديتول وي
همېشه وي سپمولې سپو خوړلي[۱۴۴]

چي له نازه دي پښې نه ورځي تر مځکي
دا غرور دي يوه ورځ د ځان بلا ده
ته د بل د موټو زور په ځان کي وينې
سپی د فيل په سايه تلی ويل يې زما ده[۱۴۵]

نن د ناز پر نيلي سپور سبا دي ياد وي
نه به آس وي نه به ته يې دغه لار ده
دا لولی دنيا نن ستا سبا به زما وي
وايي ژرنده که د پلار ده هم په وار ده[۱۴۶]

---

[۱۴۳] سر چي د شال لايق وي له کشميره ورته راځي.
[۱۴۴] سپمولې سپو خوړلي.
[۱۴۵] سپی د فيل په سايه تلی ويل يې دا سايه زما ده.
[۱۴۶] ژرنده که د پلار ده هم په وار ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي ژوندی و د خیرات له برکته
نن هغه راته په شپه ورځ بلا دی
نه په ویښه نه په خوب کي واک لرمه
ډېره زما ده خو اختیار يې د ملا دی[۱۴۷]

دا خبر د حکیمانو بې شخه نه ده
چي له شرمه تېر له هر شخه نه تېرېږي
چي له خدایه شوک وېرېږي پروا مه کړه
تري وېرېږه چي له خدایه نه بېرېږي[۱۴۸]

هر موجود له ره آفت دی پیدا سوی
په قسمت و رتقسیم سوي دي مرګونه
نم د ېوال له ره آفت دی شوروي يې
زړوي زلمي انسان د غم بارونه[۱۴۹]

نن د چا په اشنایي اعتبار نسته
چا ته مه رسوا کوه د زړه رازونه
له رقیبه دي خبره نه پټیږي

---

[۱۴۷] ډېره زما واک يې د ملا. یا : ډېره زما اختیار يې د قاضي غلام (مقصد يې د کهندل خان قاضي القضات غلام محمد هوتک دی. م هوتک).
[۱۴۸] چي له خدایه وېرېږي له هغه مه وېرېږه. چي له خدایه نه وېرېږي له هغه وېرېږه.
[۱۴۹] نم دېوال زړوي غم انسان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوالونه هم لري تېره غوږونه[۱۵۰]

نن د مړو په شېر نه خوځي له ځایه
چې یې وینې څڅېدلې تر برېتونو
په دې کلي کې د سپیو له نیستیه
ګیدړ هسکه غاړه ګرځي پر بامونو[۱۵۱]

له ناسیاله څخه تمه د سیال نه سي
که هر څو جامې په واغوندې رنګینې
سل دې ومره یو دې مه مره په کاله کې[۱۵۲]
تلل کېږي نه د سپي او مېږه وینې[۱۵۳]

خپل ګرېوان دې که قاضي عمل دې خپل دی
له خبرو غماز کله منع کېږي
په یوه لوټه به خړ نه سي سیندونه[۱۵۴]

---

[۱۵۰] دېوالونه هم غوږونه لري.

[۱۵۱] د سپیو له خوارۍ ګیدړ پر بام کوي بازۍ.

[۱۵۲] سل دې ومره یو دې مه مره.

[۱۵۳] د سپي او مېږه ویني نه تللي کېږي.

[۱۵۴] سیند په یوه لوټه نه خړېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د سپي په خوله دریاب نه مرداریږي[۱۵۵]

په دوستۍ د دې وګړو باور نسته
غمازان دي لاندي باندي وروسته وړاندي
ژړوي دي په سرو سترګو چې دوستان دي
دښمنان په وره خوله درسره خاندي[۱۵۶]

که د خره په نصیب سوي وای ښکرونه
ثیرول به یې نسونه د غوایانو[۱۵۷]
سل کلن کورونه وران په یوه ورځ کړي
خدای دي ژغوره له ظالمو حاکمانو[۱۵۸]

خپل عزت او د بل قدر دواړه یو دي
هېره نه کړې دا خبره د پلرونو
که له ښاره ثخه وزې باک یې نسته
هوښیار نه وزي له نرخ او رواجونو[۱۵۹]

---

[۱۵۵] د سپي په خوله دریاب نه مرداریږي.

[۱۵۶] دوست به دې وژړوي، دښمن به دې وخندوي.

[۱۵۷] خره ته دې خدای ښکرنه ورکوي، د غویو نسونه به ثیري کړي.

[۱۵۸] د یوې ورځې حاکم د سلو کالو کور خرابوي.

[۱۵۹] له ښاره و وزه له نرخه مه وزه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه مجلــس کــي يــې د ناســتي ځــای معلــوم وي
هــسي نــه چــي لــوی او کــم در ځخــه هېــر ســي
د کــم اصــل پــه لــوی تيــا اصــيل ســپکېږي[(١٦٠)]
لا بــه پــوه نــه يــې چــي کــار لــه کــاره تېــر ســي

هــم ســوالګر وي هــم يــې خــر وهــي لغتــي[(١٦١)]
پــــه ازل او پـــــه نـــصيب کبـــر جن خــــوار دی
موږکــان چــي يــې پــه کــور کــي مــري لــه لــوږي
د هغــــه دمــــاغ د فيـــل پـــه اوږو بــــار دی[(١٦٢)]

زړو نــــه تنــــګ دي ســــترګي تنګــــي دي د خلکــــو
د يــــــوه لــــــه ابــــــادی بــــــل خرابيــــــږي
د آســـــمان لمنــــــه نــــــه ســــــي تــــــشيدلای
ســـــمندر پــــــه يــــوه لپــــه نــــه تــــشيږي[(١٦٣)]

---

(١٦٠) د کم اصل لويتيا د اصيل سپکتيا وي.
(١٦١) هم فقر کوې هم دي خر لغتي وهي.
(١٦٢) دماغ دي فيل نه سي وړای، په کور کي دي موږکان له لوږي مري.
(١٦٣) سمندر په يوه لپه نه کمېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په لوړو بنګلو کې هستوګن دي
د هغو له هر آفته زړه دربېږي
د توپان او د سېلونو باک يې نسته
څوک چې لخ دي له اوبو به څه بيرېږي[۱۶۴]

پر مخ لوېږو، پورته کېږو بيرته لوېږو
څوک مستان څوک لېوني يو څوک هوښيار ئو
څه غنم لانده څه ژرنده هم ده پڅه[۱۶۵]
ړانده نه يو کوهي وينو په اختيار ئو

د تربور تباهي خپله خواري بوله
چې ژوندي يې نوم له نومه نه بيلېږي[۱۶۶]
يو د بل په مرسته پايي تېرونه
لاس چې مات سي هميشه غاړي ته لوېږي[۱۶۷]

(۱۶۴) لخ له اوبو نه بيرېږي.
(۱۶۵) څه غنم لانده څه ژرند پڅه.
(۱۶۶) نوم له نامه نه پرې کېږي.
(۱۶۷) لاس چي مات سي غاړي ته ځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هر څو ورځخه ځغلو را ډېرېږي
د تور مخو له تاراجه مو زړه خوړین سو
چې ځغستله له شینشوبي مار بې بخته
هغه سم د غار په خوله کې ورته شین سو[(۱٦٨)]

په مېږونو که جرګې سنګیني کېږي
ښځې هم دي د کورونو مشالونه
ښار او کلی په دوی دواړه ښایسته دي
سړي غرونه دي او ښځې اړمونه[(۱٦٩)]

د زمریو په جنګ نه سي ورو تلای
د ګیدړو که ګلې که یې لښکر دی
یوه ورځ د اجل کاڼی درته ګوري
سل ګوزاره د زرګریو د ګګر دی[(۱۷۰)]

---

(۱٦٨) مار له شینشوبي (ویلني) تښتېدی هغه د غار په خوله کي ورته شین سو.
(۱٦٩) سړي غرونه دي ښځي یې اړمونه دي.
(۱۷۰) سل د زرګریو د ګګر (آهنګر).

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماهي يې په اوبو کې قدر غواړه
نېکي نه سي ورکېدلای په دریاب کې [۱۷۱]
له يوې ريښتيا خبرې برابر دي
سل کلونه طاعتونه په محراب کې [۱۷۲]

له دې ډلې د انصاف تمه پر څه کړې
دا ټولۍ ده د لېوانو ښکاريان غواړي
د آرام په شپه د لوږې قتل کېږي
شرمښان له خدايه باد او باران غواړي [۱۷۳]

له پياده سره سپاره برابر نه دي
اصيل نه دی برابر له کم اصلانو
پر منځ دوه سوه شرمښکۍ له ډېره زوره
چې سيالي به يې کوله د مارانو [۱۷۴]

---

(۱۷۱) نېکي په درياب کي واچوه د درياب ماهيان يې نه هېروي.
(۱۷۲) سل کاله عبادت يوه خبره د حقيقت.
(۱۷۳) شرمښ له خدايه څه غواړي باد او باران.
(۱۷۴) شرمښکۍ له مار سره غځېده پر منځ دوه ځايه سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ټولیه د دوستانو چې جلا سي
سختي شپې د غم شېبې به یې په خوا وي
هغه مېږي د لېوانو د خوراک سي
چې له ډلې له رمې څخه جلا وي(۱۷۵)

چې د زړونو سلطنت یې و خوښ کړی
د هغو نومونو ګرځي په نکلونو
ښار په نرمه پسته ژبه خوړل کېږي
نه په زور د تېرو تورو کوتکونو(۱۷۶)

بد پلو دي په کور مه سه در دننه
نېک پلو ارزي په تول د جواهرو
ننګ عزت لره آفت دی بده ښځه
ښه مېرمن د تن جامه د بختورو(۱۷۷)

د هوښیارو د جرګو له برکته
تباه سوي هیوادونه بیا ودان سي
غر که لوړ دی هم پر سر باندي یې لار سته

---

(۱۷۵) شر مښ هغه مېږه وړي چې له رمې جلا وي.
(۱۷۶) ښار په نرمه ژبه خوړل کېږي نه په کوتکونو.
(۱۷۷) ښځه د تن جامه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مړونو په زور هر مشکل آسان سي (۱۷۸)

هر انسان لره خپل عيب د اوږو منځ دی (۱۷۹)
خپل عيبونه چا ته کله معلوميږي
که غلبيل کوزې ته سل پيغوره ورکړي (۱۸۰)
لمر څرګند دی په دوو ګوتو نه پټيږي (۱۸۱)

د ليوانو په څېر وژني يو له بله
ژوندي پايي د يوه بل په سرونو
د نيکانو سر او مال ته سره يو دي
غله خبر دي يو د بل په احوالونو (۱۸۲)

يو د بل په حال پوهيږي وږي تږي
دنيا دار کله خبر دي په نادارو
د پياده او سپور د زړونو پيوند نسته

---

(۱۷۸) غر که لوړ دی پر سر يې لار سته.
(۱۷۹) خپل عيب د اوږو منځ دی.
(۱۸۰) غلبيل راغی کوزې ته ويل سوری.
(۱۸۱) لمر په دوو ګوتو نه پټيږي.
(۱۸۲) غل غل پيژني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غور پر غور تو یېږي نه پر تورو خاورو [۱۸۳]

چې د بل په خیرات پایي تنګ یې نه وي
پر تالیو سره ووهي سرونه
غوښې وخورې خانانو ملکانو
پر هډوکو یې سپو وکړله جنګونه [۱۸۴]

غیرانو نه د هر چا زړه تهور تېر دي
چا ته دین دي که دنیا دواړه غیران دي
غوښې ښې دي د هر چا ور سره جوړه
خو پیشي باندي راوړی درست ایمان دی [۱۸۵]

دا وطن د بې هنرو په قسمت دی
هوښیاري ده که هنر بلا د ځان سي
دلته قدر د دنیا دی بل څه نسته
په دولت باندي به خر خیرالله خان سي [۱۸۶]

---

[۱۸۳] غور پر غور تو یېږي نه پر تورو خاورو.
[۱۸۴] غوښې خانانو وخورې پر هډوکو یې سپي جنګونه کوي.
[۱۸۵] غوښې د هر چا خوښې پیشي ایمان باندې راوړی دی.
[۱۸۶] دنیا چې پر خره بار کې خیرالله خان سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په درانه مېلمه سنګين د کور به تول سي
کور ته مه سه در دننه څوک ناولی
سل بللي پر يوه ستر خوان ځايېږي
ځای به نه سي يو له سلو نابللی[۱۸۷]

چې د خپلو متهو زور در سره نه وي
د پردو په همت عمر نه خپلېږي
له نېکونو دا متل دی راته پاته
چې د سوال په اوبو ژرنده نه چلېږي[۱۸۸]

هوښياران د نصيحت د اورېدو دي
پر نادان اغېزه نه کوي پندونه
سور ناچي لره يو پو دی بل څه نه دی[۱۸۹]
هر سړی پوه سه او خپل يې عملونه

هري چاري لره وخت او زمان ګوره
هر عمل او هر کردار لره ځايونه
خدای د کار دپاره ورځ ده پيدا کړې

---

[۱۸۷] د سلو بللو ځای سته د يوه نابللي ځای نسته. سل بللي عذرېږي نه يو نابللی (م هوتک).

[۱۸۸] د سوال په اوبو ژرنده نه چلېږي.

[۱۸۹] پر سور ناچي يو پو دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې مه تره او بو لره بند ونه[۱۹۰]

وریـن تنـدی ګرځـه پـه ټـول کـي د وګــړو
بـدي نـه سـي ورکیـدای پـه سـلامونو[۱۹۱]
دښـمن مـړ پـه شـاتو بـه دی نـه پـه زهـرو[۱۹۲]
بـد پـه زړه سـلام پـه خولـه وي د مېړونـو[۱۹۳]

چـي لـه خپلـه هـوډه اوړي نـامردان دي
قـول یـو وي د مردانـو، د نیکـانو
چـي پـر قـول ثـوک ولاړ نـه وي دښـمن دی[۱۹۴]
بـاور نسته پـه دوسـتۍ د بـد قولانـو

کـور د ظلـم بـه ورانیـږي صـبر وکـړه[۱۹۵]
ژر یـا وروسـته د هـر چـا نوبـت رسـیږي

(۱۹۰) د شپې بند اوبو وړی دی.
(۱۹۱) بد په سلام نه ورکیږي.
(۱۹۲) دښمن چي دي په شاتو مري په زهرو یې مه وژنه.
(۱۹۳) بد به دي په زړه لرم. سلام په دي په خوله لرم.
(۱۹۴) دښمن هغه دی چي اول یې هو وي اخیر یې نه.
(۱۹۵) د ظلم کور وران وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نسکوریږي به آخر کاسه د ظلم[۱۹۶]
د ظالم عمر لنډی وي ژر تېرېږي[۱۹۷]

هوښیاري بداییي دواړي په قسمت دي
دا متل دی له پېریو آزمېیلی
نه مرې سوي په دنیا د هیچا سترګي
نه د عقل وږی چېرته چا لیدلی[۱۹۸]

یو انسان بل ځناور دی خطرناکه
رسوي په لویه لار کي تاوانونه
د ملک په مخ کي مه ځه که هوښیاري
د غاتري تر شا مه ایږده ګامونه[۱۹۹]

چي نسکوره یې د بخت کاسه نصیب سي
چي پر ډک دریاب راځي ورته تښېږي
بختور له سره زر سي توري خاوري

---

[۱۹۶] د ظلم کاسه نسکوره ده.
[۱۹۷] د ظالم عمر لنډ وي.
[۱۹۸] د دنیا موړ نسته د عقل وږی.
[۱۹۹] د ملک د مخه مه ځه د غاتري تر شا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د بې بخته په حلوا کې غاښ ماتېږي [۲۰۰]

له آسمانه د چا زور برابر نه دی
زمان ځي په خپله مخه شپې تېرېږي
قافلې له لارې نه سي اړولای
کاروان ځي پر خپله لاره سپي غپېږي [۲۰۱]

خر د ګلو په بوی نه سي پوهېدلای [۲۰۲]
ړانده نه وینې ځولۍ د جواهرو
هر نادان ته یې عزت کله معلوم دی
له زرګره سره قدر وي د زرو [۲۰۳]

منزل یو دی لارې سل دي کیسه ورانه
له هر چا څخه حساب او کتاب هېر دی
آفتونه د دې ښار په نصیب وینم
له رمې نه یې د سپیو حساب ډېر دی [۲۰۴]

---

(۲۰۰) د بې بخته په حلوا کې غاښ ماتېږي.

(۲۰۱) کاروان تېرېږي سپي غپېږي.

(۲۰۲) خر د ګل په بوی څه پوهېږي. (د خره و د ګل یې سره څه).

(۲۰۳) د زرو قدر له زرګر سره وي.

(۲۰۴) تر رمې یې سپي ډېر دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غـــل د ډاره پـــه لـــوی غـــره کـــي نـــه ځـــايېږي[۲۰۵]
نـــه ځنګلو نـــه نـــه ښـــارونه ورتـــه بـــس وي
د خـــاين د پـــاره خپـــل ســـيوری بـــلا وي
څـــه ښـــه وايـــي چـــي د غلـــه پـــه بړيـــره خـــس وي[۲۰۶]

د رحمـــت بـــاران چـــي اوري لـــه آســـمانه
چـــي د خـــس او د خاشـــاک ســـوده پـــه کېـــږي
بېهـــوده د اغـــزو څـــانګي خامتمـــا وي
د غـــنم لـــه بر کتـــه زوز اويـــږي[۲۰۷]

---

[۲۰۵] د غله ځای په غره کي نه وي.
[۲۰۶] د غله په بړيره خس وي.
[۲۰۷] د غنم له برکته زوز اوبېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترجمي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غرب تر آسمان لاندي

(نادر نادرپور)

د خاطراتو له کوڅو څخه مي
ستا د ګامونو آوازونه رائحي
آه زما د ليري ولاتونو دوسته
لکه چي زما د پردېسی ښارته دي لار کړې ده
دلته زما زړه کي د سهار مرغکۍ
د دې شرير جهان فضا کي راته
د وزرو د خلاصولو آرزو وپاروي
خو چي د شپې تياره وزر خپروي
بيا دېوالونه زما د پټ زندان خبري کوي
دلته به زما پته له کومه کوې
دې بېګانه نړۍ کي زه يوازي ځان پېژنم
په آيينه کي مي تصوير بندي دی
او زه د خلکو له نظره غلی
خپلي څېرې ته په ځير ځير ګورمه
دلته به ما په آيينه کي وينې

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه عجيبه آيينه چي د ساعت په رسم
دوې پټې ستني لري
او په چارچوب د سود او زيان کي ګرځي
د دې هينداري ثانيې دقيقې
په خپل بېرحمه سوداګر مغز کي
پيکه کوي زما ځلېدونکی تصوير
په دې وطن کي وخت طلا ده طلا
او هر ګړی يې د اکسير او کېميا بيه لري
خو زما ضمير د شپو او ورځو حساب نه يادوي
دلته غروب د جنون رنګ اخيستی
او د باران څاڅکي يې
د تنهايي اوښکي دي
د ستورو سترګي يې څه نه سي ليدای
زه هم له خپلي کړکۍ ها خوا ته وتلای نه سم
او مخامخ دېوال د بندو سرحدونو په څېر
ماته حرام کړي د دوستانو ديدار
دلته ډېوه د همسايه له کوره
زما سترګي نه وربولي
دلته په دې وطن کي
بېګانګي تر ټولو ښه ملګرې
ټولي دننه ته خلاصېږي دروازې د خلکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما پر پردېسه پر غمجنه ځمکه
دلته د غرب د خړ آسمان د لاندي
شپه زما په زړه کي اوسي
او سهار زما له خپلو ماتو پيل سي
دلته نور زما په شان پردېس او غمګين نه اوسيږي
د شپې تورتم کي د چا لاس کي څراغ نه بليږي
تنها د يوه زړه سرګردانه آواز
د کوم حيران لاروي
د پښو له ږغه سره
د خاطراتو له کوڅو راوزي
آه زما د ليري ولاتونو دوسته
دلته د کوم دروازې په څنګ کي
د کومي وني شاته
د چا د ږغ په انتظار ولاړ يې
لکه چي زما د پردېسۍ ښار ته دي لار کړې ده

ويرجينيا ۱۹۹۶/۱۴/۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنها کي پښې

(علي سردار جعفري)

په خواږه خوب د ونو سیوري ته وید و ملګرو
اې د زمـــان د حوادثـــو مېلمنـــو ملګــرو
چــې د وختونــو چپـاوونو مــو هــستي لــوټلې
لـه کومـه راغلـئ چیرتـه درومـئ لېونـو ملګـرو

دا لوی میدان دی که صحرا یې د دردونو بولئ
د لمر ځنګل دی کـه یې تنده د سیندونو بـولئ

د سیند په پوري غاړه تیږې دي که روڼې چینې
مستې نغمې دي که له درده څوک وهلې غلبلې
یا کوم ساحر دی چې د لمر د پرېوتلو پر وخت
په لار کې ناست دی زړه یې وړی د شفق ننداره

د شپې په لار کې کاروانونه دي د ستورو رهې
د دښت لمن کې د نسیم له سینې پاڅې مستې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هره زره کې يوه شمع نوراني لګيږي
پر هر اغزي يې د خوبونو ګلستان هستيږي
اې لېونۍ مينې پر هغه لور دې مخ ونيوئ
چېرته چې لمر راخيژي چېرته چې رڼا ډوبيږي

کوم ريګستان کې چې سل ګوني کيسې غرقې سولې
څه د ليلا څه د سلما ډولۍ په وار تېرېږي
ښکاره او پټې په سلګونو قافلې رهې دي
مګر يو ازې د جرس نغمه تنها شرنګيږي
همدغه رسم او فرمان دی د قرنو راهيسې
پېړۍ پېړۍ پر دغه لاره سفرونه کيږي

سبا به ګورو چې نه موږ يو او نه زموږ يادونه
او بس د ريګو پر سينه به وي باقي ګامونه

سبا به بيا د ونو سيوري ته وي جمع ياران
د وخت ملګري د زمان کور کې مېلمه عزيزان
بيا به پوښتو چې چېرته درومئ مېلمنو ملګرو
يه د اميد شمعې سوځلو لېونو ملګرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسرلی سېکال وځنډېدی

د اورګـــاډي د پټلـــۍ ســـره ولاړيـــم
تېـــروم د انتظـــار ترخـــه وختونـــه
وايـم ګونـدي کـه ټـاټوبی مـي بـدل سـي
نـو سـينه کـي بـه آرام وکـړي دردونـه
مـا دا ټولـه سـره شـپه کـړه دلتـه روڼـه
نڅېـدل مـي راتـه مخـي تـه خيالونـه
پکـښي خيـال بـه راتـه ستا د بېلتـون راغـی
تـصور بـه مـي ژونـدي کـړل مـړه زخمونـه
هـر يـو ګـام مـي د مزلونـو پـه څېـر اوږد سـي
راتـــه انګـــولي ســـاړه ســـاړه بادونـــه
د آرام پـــه تمـــه ووتـــم لـــه کـــوره
يـــو پـــه بـــل پـــسي ايـــږدم رنځـــور ګامونـــه
وايـم ګونـدي کـه ټـاټوبی مـي بـدل سـي
نـو سـينه کـي بـه آرام وکـړي دردونـه

تـــصور کـــي راتـــه راغلـــي ګڼـــي ونـــي
ويلـــي ســـوي دي د لـــوړو څوکـــو واوري
بـــوی د اوړي پـــه ورو ورو راوړي ســـېمو تـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــه لا اوس هــم راســره وې پــر دې لاري
پــه غوســه دي راتــه نــه کړلــې خبــري
د بېلتــون لــه وهمــه نــه وهــم کوکــاري
خــو دا هــسي لېــونی غونــدي يــو خــوب دی
تعبيرونــه بــه يــې کــوم خيالونــه واوري

زه پــو هېږم د دې لمــر کمــزوري وړانګــې
زرغونــه برګونــه نــه ســې غــوړولای
وايــم کــشکي خــو يــو ځلــي پــسرلی وای
پــه خيــالونو ژمــی نــه ســي لنډېــدلای

لا د ژمــي اوږدې تــوري شــپې پخــوا دي
د ســپرلي مــخ کــي پراتــه دي لــوی مزلونــه
د ګــلاب ســترګي بــې لاري تــه ځلــور دي
ســپرلی ســرکال پــه ورو ورو ايــږدي ګامونــه
کشکي واک د خپل قسمت مي وای پــه لاس
کــي
چــي مــي نــوم د بېلتانــه وای ســوځولی
راســره وای ننــدارې مــي دي کــولای
پــسرلی مــي ســرکال نــه وای ځنډېــدلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

تل خیالونه راته وایي چې سپرلی دی
مرغکیو خپاره کړي دي وزرونه
د ګلاب ستر ګي یې لاري ته څلور دي
سپرلی سږکال په ورو ورو ایږدي ګامونه

د کنګل ځمکي پر مخ واوري پرتې دي
د ساړه ژمي را الوزي بادونه
په سینه کي د امید لمبې ساتمه
موسم نه سي رانه وړلای میدانونه
خو ګومان کوم چې ته راسره نه یې
سپرلی سږکال په ورو ورو ایږدي ګامونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فینسي ځه مخته دي ښه سه

هغـه اوړی بـه مـي هیڅکلـه هېـر نـه سـي
چې د ژونـد اتـه لس کالـه مـي پـوره سوه
زه او مـور پـه یـوه خونـه کـي پراتـه وو
د خوړلـو بـه څـه نـه وه چـي بـه شپه سوه

زه او مـور او ماشـوم ورور یـوه کوټـه کـي
لـه لـوی ښـار څخـه د بانـدي او سـېدلو
نه دوستان وه نه خپلوان زموږ په مالت کي
نـه د لیـري نـه نیـژدې چـا پېژنـدلو
نـه جـامې د اغوسـتلو مـو درلـودې
نـه درمـل وه نـه ډوډی وه د خوړلـو
یـوه ورځ خـوږې مـورکی راتـه ویلـه
پـه خـواری مـي ډېـر کلونـه یـې سـاتلې
لـوږې تنـدي مـي پېـرزو دربانـدي نـه دي
فینسي ځه پر لوی خالق مي یې سپارلې
یـو کمـیس یـې راتـه راووړ نـازولی
د ژونـدون پـه هست او نېست یـې رانیـولی
تېـرول یـې زمـا پـر مـخ بانـدي لاسـونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما په غاړه یې را ووهل عطرونه
دواړي شونډي یې راسرې کړې سترګي توري
چي په ځوان او په زاړه کړم لمبې پوري

آیینه کي چي مي ځانته نظر وا وښت
د ګلونو د ګېډۍ په شان ښایسته وم
چتڼه پېغله سرتر پایه د ستایلو
د سپرلي د وني څانګه وم تازه وم

مور مي مړه سوه، سرکاري خلکو رهي کړم
کشر ورور چي په کلو راته رنځور و
شوم نهر یې اوږدې شپې وې سبا کړي
نه خواره نه یې درمل و په ضرور و
نور نو زه او دا جهان سره تنها سوو
د ښایست په دام مي کښېوتل وګړي
پاڅول مي د مستیو محفلونه
نڅول مي په میدان کي ژوندي مړي

لاس تر غاړه نڅېدمه له شاهانو
رنګ مي ورکړ بنګلو ته د غټانو
هوډ مي کړی و چي ژوند به خپلومه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوارۍ ژوندون به پای ته رسومه
لوړې تندې دوږخې شپې سولې پاته
شپې په هسکو بنګلو کې تېرومه
ځوک چې هر څه وایي زه پوه سه او ځان مې
د رېا د تهمت څه پروا لرمه

څه پوهېږې دا وګړي چې زه ځوک یم
دې جهان ته له کوم ځایه یم راغلې
زه د کومو وړو ترږو شپو لمن کې
د چا دوو رنځورو سترګو یم پاللې
پوه سوم ولې مې خوړې مورکۍ ویله
په خوارۍ مې ډېر کلونه یې ساتلې
لوړې تندې مې پېرزو دربندې نه دي
فېنسې ځه پر لوی خالق مې یې سپارلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیمان

هغـه شـپه بـه مـي تـر مرګـه هېـره نـه سـي
چـي پـه قهـر دي ور پـوري کـړ روان سـوې
ورسـره وې څـو ترخـې ترخـې خبـري
لکـه تـل چـي مـي لـه میني ګرېـزان سـوې
زه او تـه دوا ړه پـر خپلـه خبـر تینـګ و
دوا ړو خپلـه خپلـه لاره ونیولـه
مـوږ د مینـي د محفـل پـه سپینه شـپه کـي
لګیـدلې شـمع ولـي تورولـه
راسـه دوا ړه يـو د بـل خطـا معـاف کـو
مـا خـو تـا تـه سـتا خطـا دروبخـښله
درس د میني وي د ژونـد پـه سختو شپو کـي
پـه لمبـو کـي د توپـان مـستو څپـو کـي
چي توکل مو وي پر خدای او يـو کـو زړونـه
سـره ورکـو پـه اخـلاص دوا ړه لاسـونه

چي نـړۍ بـد لیږي ورځـي شـپې تېرېـږي
چي زمـوږ زړه غـوا ړي هغـه بـه راپیـښیږي
مـوږ لـومړۍ فکـر کـاوه چي عـشق آسـان دی
داسي ښـکاري چي ژونـد حکـم د زمـان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمان په حکم رنګ د داستان جوړ سي
چا ته وصل چا ته او د هجران جوړ سي
چي توکل مو وي پر خدای او يو کو زړونه
سره ورکو په اخلاص دواړه لاسونه
يو له بله سره زده کو درس د ميني
او د ميني زړه ته ورکو د زړه ويني

همېشه چي يو د بل په زړه کي ګران يو
د لحد خولې ته به يو ځای ور روان يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلاق

څلور کلن زوی راسره دی پرلار
او یو رسا وړوکی ځوان ښکاریږي
موږ یې و ده ته حرف په حرف یادوو
په کلماتو چې دی نه پوهیږي

ده ته د لوبو سامانونه ښیو
ټول کلمات او لغاتونه ښیو

خو نن یوه کلمه پټه ساتو
هغه خبره چې زما زړه سوځوي
نن موږ طلاق اخلو او دا خبره
زما ستونی سوځي راته خوله سوځوي

زه ستاسي دواړو سره مینه لرم
زه او زویک نن روانیږو سره
کشکي کېدای سوای چي طلاق وانه خلو
څو مره به یو د بل یادیږو سره
وګوره څرنګه موسکی موسکی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی د خوښۍ د ورځي فکر کوي
ښایسته خولګۍ یې له خندا ډکه ده
د نوي نویو شیانو ذکر کوي

زه ده ته هره کلمه ښیمه
خو د طلاق نوم اخیستلای نه سم
مخ پریوه او بله خوا اړوم
پر مخ مې اوښکي پټولای نه سم

باړخو مې سوځي د دې اوښکو لړۍ
زړه مې زخمي دی په اورونو الوۍ

نن د طلاق د اخیستلو ورځ ده
زه او زویک به مخ پر کور رهي یو
خدایه له دواړو سره مینه لرم
له بې وسیه پر کوم لور رهي یو

کشکي طلاق مې ګرځولای سولای
دا سرنوشت مې بدلولای سولای

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه ماتو مهمانخانه

له هغې ورځې چې ته رانه جلا سوې
زه دي پرېښودم بېلتون تورو تیارو ته
ما هم ځان ته نوې مینه پیدا کړې
هلته لیري په ګوښه کې اوسېدو ته
په کوځه د تنهایي کې یو ګوښه ده
د زړه ماتو په نامه مهمانخانه ده
په کوځه د تنهایي کې به کړېږم
ځو سلګیو د مرګي ته ور رسېږم
هلته زما په شاني ډېر خلک اوسېږي
خو زړه ماتي مینان پکښې ځایېږي
په تیارو د تنهایي کې ژړېدای سي
په لمبو د بېلتانه کې سوځېدای سي

په هغو تپو تیارو کې به اوسېږم
په لمبو د بېلتانه کې به سوځېږم
په کوځه د تنهایي کې به کړېږم
ځو سلګیو د مرګي ته ور رسېږم
بل به نه وي خدمتګار مهمانخانه کې
نو به اوښکې وي کوربه د غه لوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـره ښـکلې بـه د غـم پـه ټـال زنګېـږي
او پـه غـاړه بـه جـامې وي د غـم تـوري
پـه هغـو تپـو تيـارو کـي بـه او سـېږم
پـه لمبـو د بېلتانـه کـي بـه سـوځېږم
پـه کوڅـه د تنهـايي کـي بـه کړېـږم
څـو سـلګيو د مرګـي تـه ور رسـېږم
چـې دي پرېږدي محبوبا پـه بېلتانـه کـي
هوسـونه د ځـوانۍ دي نيمـه خـوا کـي
د ژوندون په کيسو او ښکي کي د رګډي
د ويلـو افـسانه درتـه پيـدا کـي
نـو روان سـه پـه کوڅـه د تنهـايي کـي
د زړه مـاتو پـه نامـه مهمانخـانې تـه
پـه لمبـو د تنهـايي کـي بـه کړېـږې
څـو سـلګيو د مرګـي تـه ور رسـېږې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځې یاغي چیغه

زه یوه ښځه یم یاغي آواز مې اورې کنه
نور مې پر شمېر او پر قدرت منکرېدلای نه سې
زه پوهېدلې یم چې ستا په شاني زور لرمه
نور مې آواز نور مې فریاد خاموشولای نه سې
ما د دردونو په مکتب کې درس د عقل واخیست
هسې وړیا مې خپلې وینې از مېلې نه دي
اوس دونه واک لرم چې څه غواړم کولای یې سم
هسې بې ګټې تاوانونه مې ګاللې نه دي
زه یوه ښځه یم قوي د ماتېدلو نه یم
ما کړولای سې خو ملا مې ماتولای نه سې
زه لکه او سپنه سوټک مې وار په وار سختوي
په زور او جبر مې له لارې اړولای نه سې
زما اراده په انکارونو کې لا هم پخه ده
ما شومه نه یم په جار جار مې غولولای نه سې

تا مې په سر کې عقیده او اراده پخه کړه
زه یوه ښځه یمه ستا په شاني زور لرمه
او چې پر مځکه مې د مینې وزر وغوړوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چي چيري مينه ده په هغه زړه کي کور لرمه
مګر لا پاته دي پيچومي وا ټنونه راته
مګر لا ګوري سختي تړي رباتونه راته

تر څو چي پوه کمه خپل وروړ ما هېرولای نه سي
زه يوه ښځه يم پر ما منکرېدلای نه سي

دا شعر د امريکا تر ټولو مشهور هنرمند
الويس پريسلې ويلی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رینبتونې مینه

چې د سیالي ځای دي نه وي او باران وي
شا و خوا خلک دي ټوله غلیمان وي
زما غېږ به تا ته هغه ورځ خلاصیږي
تا ته زما سپېڅلې مینه ښودل کیږي
چې ماښام ستوري ښکاره پر شنه آسمان سي
او څوک نه وي چې د شپې دي نګهبان سي
نه دي څوک وي د سرو او ښکو پاکولو
نه د چیغو د سلګیو او ړپدلو
زما غېږ به تا ته هغه ورځ خلاصیږي
تا ته زما سپېڅلې مینه ښودل کیږي
تا د مینې فیصله لا کړې نه ده
خو زما سره پا خه دي پیمانونه
زما په زړه کي به هیڅ شک را پیدا نه سي
وا به نه ورم د ناکسو سوګندونه

زه به وړی او بربنډه دلته هستیږم
پر تتی به پر اغزیو لارو څکیږم
خو سینه کي به پالم د رسره مینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پــه دې مينــه بــه ژونــد ی ســاتمه وينــه
زمــا د پـــاره زمـــا د مينـــي د ښـــو دلو
داســي څــه نــسته چــي نــه وي د کولــو
چــي را الــوزي وحــشي او تونــد بادونــه
مــا بــه تــا تــه وي پرانيــستي وزرونــه
زمــا يقــين دی چــي ســم تــا خوشــالولای
ســتا د زړه تــول ارمانونــه ســمه کــښلای
زمــا د پـــاره زمـــا د مينـــي د ښـــو دلو
داســي څــه نــسته چــي نــه وي د کولــو
ســتا د پــاره مــي پــر ســترګو دي منلــي
دا نــړۍ بــه پــی کــوم پــه ځغلېــدلو
زمــا د پـــاره زمـــا د مينـــي د ښـــو دلو
داســي څــه نــسته چــي نــه وي د کولــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما لار

نیژدې سوی یم د ژوند وروستۍ شېبې ته
مخامخ یم د ژوندون وروستۍ پردې ته
واوره دوسته زه یې سپینه درته وایم
چې په څه لرم باور هغه به ستایم
ژوند مې ډک له خاطرو او له نکلونو
تولې لارې مې کړې پی په سفرونو
هر سفر مې دی په خپله خوښه کړی
هر منزل مې دی شاهد د تکلونو
خو افسوس چې له دې دومره اوږدې لارې
له دې دومره پورته کښته کږلېچونو
د ویلو کیسه نه لرم دوستانو
خاطره د لارې نه لرم یارانو
چې باید وه پر هغه لار مې پښې تللې
په انصاف مې عملونه دي تللې

پر عمل مې پرده نه ده غوړولې
ښه د ښو بد مې د بد په نوم بللې
هر قدم مې په احتیاط په حساب ایښی
تولې لارې مې پخپله ازمېیلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند مـي ډک لـه خـاطرو او لـه نکلونـو
ټـولي لاري مـي کـړې پـې پـه سـفرونو
هـر سـفر مـي دی پـه خپلـه خوښـه کـړی
هــر منــزل مــي دی شــاهد د تکلونــو

د امریکا د مشهور سندرغاړي فرانک سیناټرا
د هنري ژوند وروستۍ سندره ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېګانه په نيمه شپه کي

نه ما ليدلې وې په ژوند کي نه تا زه ليدلی
نه مو په ژوند کي يوه بل ته د زړه حال ويلی
نه مو له شپو ځخه خوبونه تښتولي کله
نه مو په ژوند کي نوم د ميني و تر خوله وتلی
بس يوه شپه مو چيرته سترګي سره ولګېدې
له هغې شپې سره د دوو زړونو تقدير تړلی
دوو ښکليو سترګو دي سپړل د ميني پټ رازونه
موسکيو شونډو دي سينو کي پارولـه زړونه
دلته مي زړه کي ستا د ميني لمبې ولګېدې
هلته رګونو کي د صبر نيلي وسوځېدې
نه ما ليدلې وې په ژوند کي نه تا زه ليدلی
چي يوه شپه مو يو ناڅاپه سره ورکړل زړونه
د يوه بل زړه کي مو ولګول سره اورونه
په هغه شپه چي په محفل کي نښېدلو سره
هغه شېبه په زړه کي د واړه پوهېدلو سره
چي نور مو زړونه يوه بل ته سره وسپارله
د ميني اور کي سوځېدلو ګډېدلو سره
نور مو د تل د پاره زړو کي زرغونه سوه مينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یوه نظر مو په رګونو کې توده سوه وینه
نه ما لیدلې وې په ژوند کې نه تا زه لیدلی
نه مو په ژوند کې یوه بل ته د زړه حال ویلی
نه مو له شپو ځخه خوبونه تښتولي کله
نه مو په ژوند کې نوم د مینې و تر خوله وتلی
بس یوه شپه مو چیرته سترګې سره ولګېدې
له هغې شپې سره د دوو زړونو تقدیر تړلی

دا سندره د امریکا مشهور سندرغاړي
فرانک سیناترا ویلې ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا عبارت په نیویارک کي د آزادۍ د مجسمې د پښو سره لیکل سوی دی

ستاسي ستړي او بې وزلي ماته راکړئ
هغه تږي د آزادي سا ایستلو
هغه ټول وګړي ما ته را روان کړئ
چي یې نه پرېږدئ پر خپلو سواحلو
زه بې کوره زه توربختي درنه غواړم
دلته کور دی د توپان او سېل ځپلو
زما د مینې ډکه غېږه ده ټاټوبی
د بېکسو، د رنځورو، د ویر ژلو

* * *

(c) ketabton.com: The Digital Library

امریکا دي آباده وي

که سبا مې دا هستي ټوله تباه سي
د ژوندون تو ښه مې ټوله اوبه یو سي
زه به بیا له سره نوی ژوند آغاز کړم
د امید غوټۍ به بیا پر غوړېدو سي
راسره به مې مېړ من او ماشومان وي
له تیارو به د رڼا پر لور روان وي
زه راضي له خپله بخته یم یارانو
چې مې کور په دې وطن کې دی دوستانو
لا بیرغ د آزادۍ په نوم رپېږي
رانه وړای یې نه سي پوځ د دښمنانو
افتخار کوم په دې چې امریکن یم
چې آزاد یمه بچی د دې وطن یم

هېر به نه کړم شهیدان د دغې لاري
زور د دوی له برکته پر دښمن یم
ښنک پر ښنک یم درسره د مرګ تر پولي
زه مین پر دې وطن پر دې هیواد یم
خدایه ته مې امریکا لرې آباده

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه د دې د نېکمرغيه خوښ او ښاد يم
د ښايستې ميني سو تا له شنو ډنډونو
د آبادي ټينيسي تر جګو غرونو
د ټکساس له پراخو دښتو له ډاګونو
د دې مېنې تر ويالو تر شنو سندونو
له ډېرويټه تر هيوسټن او تر نيويارکه
له اپل وې تر نورو کليو او ښارونو
هر بچې د دې وطن دې پکښې ويا ړي
له څښتنه دي آباد خپل وطن غواړي
افتخار کوم په دې چې امريکن يم
چې آزاد يمه بچې د دې وطن يم
هېر به نه کړم شهيدان د دغې لاري
زور د دوی له برکته پر دښمن يم
ځنګ پر ځنګ يم درسره د مرګ تر پولي
زه مين پر دې وطن پر دې هيواد يم
خدايه ته مې امريکا لرې آباده
زه د دې له نېکمرغيه خوښ او ښاد يم

د يوې ترانې په شکل ډېرو زياتو امريکايي
هنرمندانو کمپوز کړې او ويلې ده.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library